

STRATEGIA

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SKOMLIN
NA LATA 2026 - 2036

Fot. Artur Węgrzyński

Spis treści

1. WPROWADZENIE	4
1.1. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII	4
1.2. ISTOTA I ROLA OPRACOWANIA STRATEGII W ZARZĄDZANIU GMINĄ.....	4
1.3. METODOLOGIA PRAC NAD STRATEGIĄ	5
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY – SYNTEZA DIAGNOZY	10
2.1 WNIOSKI Z DIAGNOZY	11
2.1.1 WYMIAR SPOŁECZNY	11
2.1.2. WYMIAR GOSPODARCZY	16
2.1.3. WYMIAR PRZESTRZENNY.....	20
2.1.4. WYMIAR KLIMATYCZNO - ŚRODOWISKOWY	25
2.2. SYNTEZA DIAGNOZY – ANALIZA SWOT	28
3. ELEMENTY STRATEGICZNE	0
3.1. WIZJA ROZWOJU	0
3.2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	0
3.3. KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH	1
4. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, W TYM W WYMIARZE PRZESTRZENNYM ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA	19
5. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNEJ	22
5.1. ROLA MODELU	22
5.2. KLUCZOWE UWARUNKOWANIA ROZWOJU I ZAŁOŻENIA MODELU STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY SKOMLIN	23
6. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	43
7. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE	48
7.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu	50
7.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	53
7.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej	54
7.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego	57
7.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego	57
7.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej	58
7.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW	60
7.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko ..	62

7.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	63
7.10. Zasady kształtowania i zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	64
8. OKREŚLENIE SPÓJNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ORAZ STRATEGIĄ ROZWOJU PONADLOKALNEGO	66
9. FINANSOWANIE STRATEGII.....	70
10. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	72
11. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	77
12. WYKAZ TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW, ZAŁĄCZNIKÓW	81
12.1. WYKAZ WYKRESÓW	81
12.2. WYKAZ TABEL	81
12.3. WYKAZ RYSUNKÓW	81
12.4. WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW	82

CZĘŚĆ GRAFICZNA

Załącznik graficzny nr 1:

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin

- Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Załącznik graficzny nr 2:

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin

– System powiązań przyrodniczych

Załącznik graficzny nr 3:

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin

– Główne elementy sieci transportowej oraz infrastruktury technicznej i społecznej

CZĘŚĆ I

WPROWADZENIE

1. WPROWADZENIE

1.1. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII

Strategia Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036 stanowi kluczowy dokument planistyczny, wyznaczający główne kierunki działań na rzecz społeczno-gospodarczego rozwoju gminy. Określone w niej cele wynikają z analizy aktualnej sytuacji, uwzględniającej mocne i słabe strony, a także szanse rozwojowe i potencjalne zagrożenia. Dokument został opracowany z inicjatywy lokalnych władz, które dostrzegły potrzebę całościowego podejścia do rozwoju gminy. Strategia ta odpowiada na dynamicznie zmieniające się warunki zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne, a także rosnącą konkurencyjność otoczenia. Przyjęcie dokumentu zapewnia, że podejmowane działania są spójne z wizją rozwoju regionu, co jest istotne w kontekście ubiegania się o wsparcie finansowe ze źródeł zewnętrznych.

Najważniejszym celem dokumentów strategicznych jest jednak poprawa warunków życia mieszkańców. Opracowanie niniejszej Strategii wpłynie pozytywnie na planowanie rozwoju gminy, jak również ułatwi codzienną działalność i podejmowanie decyzji przez władze Gminy. Ponadto, Strategia stanowi ważne źródło informacji dla potencjalnych inwestorów o przyjętych i zakładanych przez gminę ścieżkach rozwoju.

Prace przy opracowaniu niniejszego dokumentu zostały zrealizowane zgodnie z treścią *Uchwały Nr XVII/97/2025 Rady Gminy Skomlin z dnia 25 czerwca 2025 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036, w tym trybu konsultacji.*

1.2. ISTOTA I ROLA OPRACOWANIA STRATEGII W ZARZĄDZANIU GMINĄ

Strategia rozwoju jednostki samorządu terytorialnego jest kluczowym dokumentem, który wskazuje wytyczne i kierunki działań ulokowane w określonym horyzoncie czasowym. Władze samorządowe powinny dołożyć wszelkich starań, aby osiągnąć realizację założeń dokumentu. Właściwie przygotowane opracowanie i wdrażanie założeń Strategii, a dalej realizacja jej celów i kierunków rozwojowych, będą odpowiadały na zastane w gminie czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) oraz zewnętrzne (szanse i zagrożenia). Ponadto będą wpływać na monitorowanie realizacji założeń rozwojowych, pozwolą na skuteczne niwelowanie deficytów i problemów rozwojowych. W szerszej perspektywie czasowej realizacja założeń Strategii przyczynić powinna się do poprawy jakości życia w Gminie Skomlin, poprzez zaspokajanie wskazanych przez lokalną społeczność potrzeb, eliminowanie barier i ciągły rozwój gospodarczy Gminy.

Obowiązkowym elementem Strategii jest model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który wiąże zagadnienia społeczno-gospodarcze z przestrzennymi. Podstawą prawną modelu jest *ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* po nowelizacji. Model oznacza, że w sposób świadomy i w jednym procesie programowane i kształtowane są relacje między celami długookresowymi (interes publiczny wobec przestrzeni i środowiska) i celami średniookresowymi (korzyści gospodarcze i społeczne). Wypełnienie wyznaczonych w dokumencie celów pozwala osiągnąć stan wskazany w przyszłej wizji gminy.

Strategia jest kompleksowym narzędziem wsparcia rozwoju samorządu terytorialnego i przyczynia się do świadomej, efektywnej i praktycznej realizacji działań, których wdrażanie

pozwala kreować odpowiednią przyszłość jednostki i daje szansę na uzyskanie pożądanego wizerunku i stanu.

1.3. METODOLOGIA PRAC NAD STRATEGIĄ

Opracowanie Strategii rozwoju ma na celu wykreowanie celów strategicznych i kierunków rozwojowych dla Gminy pozwalających na ich realizację. Określona w ramach prac nad dokumentem strategicznym polityka rozwojowa jednostki musi zachowywać spójność z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu. Jednocześnie powinna w pełni odpowiadać na zastane zapotrzebowanie – deficyty i potencjały wymagające działań rozwojowych. W tym celu dokument Strategii oparty jest o Diagnozę, przeprowadzoną przed przystąpieniem do opracowania części strategicznej dokumentu. Obejmuje ona wszystkie obszary funkcjonowania gminy – społeczną, gospodarczą, przestrzenną oraz klimatyczno-środowiskową.

W ramach prac nad sporządzeniem niniejszego dokumentu strategicznego wykorzystano model ekspercko-partycypacyjny. Oznacza to, że w opracowaniu dokumentu udział brał zespół ekspertów, przedstawiciele władz lokalnych oraz przedstawiciele lokalnej społeczności. W trakcie pracy wykorzystano następujące metody i narzędzia analityczne:

- **Praca analityczna:** Obejmuje szeroko zakrojone badania wykorzystujące bazy danych, zarówno ogólnokrajowe, jak i dane gromadzone przez Urząd Gminy Skomlin. Do zdiagnozowania sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy wykorzystano takie narzędzia jak:
 - Bank Danych Lokalnych (BDL) Głównego Urzędu Statystycznego (GUS),
 - Monitor Rozwoju Lokalnego,
 - Raporty o stanie Gminy Skomlin,
 - Strategie, programy, plany i dokumenty wykonawcze gminy,
 - Dokumenty planistyczne i strategiczne poziomu regionalnego.
- **Warsztaty diagnostyczno-projektowe:** Obejmują bezpośrednią pracę lokalnych władz, ekspertów, radnych gminy i sołtysów. Celem warsztatów diagnostyczno-projektowych było pogłębienie diagnozy poprzez identyfikację problemów, potencjałów oraz wstępne formułowanie celów i propozycji działań rozwojowych. Spotkania umożliwiły konfrontację danych analitycznych z lokalną wiedzą praktyczną oraz wspólne wypracowanie kierunków strategicznych z wykorzystaniem metod projektowych (np. SWOT). W trakcie procesu opracowania dokumentu strategicznego odbyły się następujące warsztaty diagnostyczno-projektowe:
 - Spotkanie w dniu 06 sierpnia 2025 roku z Wójtem Gminy Skomlin, przedstawicielami jednostek i pracowników Urzędu Gminy Skomlin, członkami Rady Gminy oraz sołtysami, którego celem była analiza zdiagnozowanych potencjałów i deficytów rozwojowych gminy z wykorzystaniem metodologii SWOT. Praca warsztatowa z udziałem lokalnych ekspertów, przedstawicieli interesariuszy oraz osób podejmujących kluczowe decyzje w kwestii rozwoju gminy umożliwiła określenie najważniejszych potrzeb rozwojowych Gminy Skomlin. Efektem pracy było także wypracowanie wstępnych wytycznych do opracowania założeń strategicznego rozwoju Gminy.

- W dniu 06 sierpnia 2025 r. odbyło się również spotkanie z Wójtem Gminy Skomlin oraz przewodniczącym Rady Gminy dotyczące polityki przestrzennej Gminy. Spotkanie warsztatowe obejmowało pracę z mapą. Rezultatem spotkania było opracowanie wstępnego szkicu modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin.
- **Działania partycypacyjne:** mieszkańcy Gminy oraz inni interesariusze Strategii zostali włączeni do procesu opracowania dokumentu strategicznego z wykorzystaniem badania ankietowego. Przeprowadzona ankieta miała na celu poznanie oczekiwań mieszkańców co do kierunków rozwoju Gminy w najbliższych 10 latach. Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w formule online na grupie mieszkańców (n= 25) w terminie od 22 lipca 2025 r. do 06 sierpnia 2025 roku.

Na podstawie informacji pozyskanych na powyższych etapach prac sformułowano główne czynniki rozwojowe, a następnie określono cele i kierunki rozwoju Gminy Skomlin odzwierciedlając zarówno plany władz lokalnych jak i potrzeby i oczekiwania lokalnej społeczności.

Poniższy schemat przedstawia strukturę dokumentu **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036**.

Tabela 1 - Struktura Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036

CZĘŚĆ I: WPROWADZENIE
CZĘŚĆ II: WNIOSKI Z DIAGNOZY
Wnioski dotyczące sfery społecznej
Wnioski dotyczące sfery gospodarczej
Wnioski dotyczące sfery funkcjonalno-przestrzennej
Wnioski dotyczące sfery klimatyczno-środowiskowej
Synteza diagnozy – analiza SWOT
CZĘŚĆ III: ELEMENTY STRATEGICZNE
Wizja rozwoju
Cele strategiczne i operacyjne
Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy
Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia
Obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie
Określenie spójności strategii rozwoju gminy ze strategią rozwoju województwa oraz strategią rozwoju ponadlokalnego
CZĘŚĆ IV: SYSTEM REALIZACJI STRATEGII
Finansowanie Strategii
System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych
Monitoring i ewaluacja strategii
CZĘŚĆ V: WYKAZ TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW, ZAŁĄCZNIKÓW

Źródło: Opracowanie własne

Strategia pełnić będzie następujące role:

- **Informacyjną** – dostarczając w przystępny i ogólnodostępny sposób wiedzę o stanie gminy, wyznaczonych celach i kierunkach rozwoju, dla mieszkańców, organizacji, inwestorów, samorządów gminnych i innych interesariuszy.
- **Diagnostyczną** – charakteryzującą i oceniającą zasoby gminy we wszystkich obszarach jego funkcjonowania – społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzennym.
- **Kontrolną** – która pozwala monitorować rozwój gminy i optymalizować wykorzystanie i rozwój aktualnych zasobów.

W ramach opracowania dokumentu strategicznego dąży się do zachowania zgodności z dokumentami na szczeblu krajowym, regionalnym, ponadlokalnym i lokalnym, które wymieniono poniżej.

Tabela 2 - Zestawienie dokumentów, z którymi Strategia Rozwoju Gminy zachowuje zgodność

Dokumenty, z którymi niniejsza Strategia zachowuje zgodność
Dokumenty krajowe
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) SOR ¹
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 ² ,
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 ³
Dokumenty regionalne – wojewódzkie i lokalne
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 ⁴
Audyty Krajobrazowy Województwa Łódzkiego ⁵
Dokumenty ponadlokalne
Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030 ⁶
Dokumenty które muszą zachować zgodność z niniejszą Strategią
Plan ogólny gminy
Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego
Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu
Zintegrowane plany inwestycyjne (ZPI)

¹ przyjęta Uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

² przyjęta Uchwałą nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030

³ przyjęta Uchwałą Nr 193 Rady Ministrów z dnia 17 października 2023 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

⁴ Przyjęta Uchwałą nr XVIII/218/2025 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 23 września 2025 r., zmieniającą Uchwałę nr XXI/414/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego

⁵ Przyjęty Uchwałą nr XIII/150/25 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 kwietnia 2025 r.

⁶ przyjęta Uchwałą Nr VIII/65/24 Rady Powiatu w Wieluniu z dnia 18.10.2024 r., jak również uchwałami gmin wchodzących w skład Partnerstwa, w tym Gminy Skomlin (Uchwała nr VIII/50/2024 Rady Gminy Skomlin z dnia 27 listopada 2024 r.)

Dokument uwzględnia również zapisy dokumentów planistycznych tj.:

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz.U. 2022 poz. 2714),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. 2021 poz. 1615).

CZĘŚĆ II

SYNTEZA DIAGNOZY

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY – SYNTEZA DIAGNOZY

Bazę Strategii stanowi synteza diagnozy, która zawiera wnioski z uprzednio przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej⁷, wraz z wnioskami z analizy potrzeb i oczekiwań mieszkańców gminy, a także ocena zasobów oraz analiza trendów zewnętrznych.

Całość zwieńczono analizą SWOT, określającą mocne i słabe strony rozwoju Gminy oraz szanse i zagrożenia rozwojowe w dalszej perspektywie. Celem niniejszej syntezy jest stworzenie kompleksowego obrazu aktualnej sytuacji Gminy, uwzględniającego zarówno jej mocne strony, jak i obszary wymagające poprawy. Pozwoli to na wyciągnięcie wniosków nie tylko na temat dotyczący teraźniejszości, ale również określi kluczowe obszary, na które należy skoncentrować konkretne plany działania i rozwoju w przyszłości.

Podstawowe informacje o Gminie

Gmina Skomlin położona jest w południowo-zachodniej części powiatu wieluńskiego, w województwie łódzkim. Gmina położona jest na południowym krańcu Niziny Południowowielkopolskiej, na Wysoczyźnie Wieruszowskiej.

Powierzchnia Gminy wynosi 55,2 km², z czego największą część obszaru gminy stanowią użytki rolne 81,1%, lasy i tereny leśne zajmują 15,3%, zaś pozostałe 3,4% stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane, wody i tereny inne (w tym nieużytki)⁸. Gmina Skomlin jest najmniejszą gminą w powiecie wieluńskim zarówno pod względem wielkości powierzchni (zajmuje zaledwie 5,9% powierzchni całego powiatu) jak i liczby mieszkańców (mieszkańcy Gminy stanowią 4,4% mieszkańców powiatu)⁹.

Od północy Gmina Skomlin sąsiaduje z gminami: Białą i Wieluń, od wschodu z Gminą Mokrsko, od zachodu z Gminą Łubnice (powiat wieruszowski). Od południa graniczy z gminami województwa opolskiego: Gorzów Śląski i Praszka (powiat oleski, woj. opolskie).

⁷ Zgodnie z art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2025 r. poz. 198).

⁸ Ewidencja Gruntów i Budynków, 2020

⁹ GUS, Bank Danych Lokalnych – na podstawie liczby ludności według stanu za 2024 rok

Rysunek 1. Położenie Gminy Skomlin na tle województwa łódzkiego i powiatu wieluńskiego
Źródło: opracowanie własne

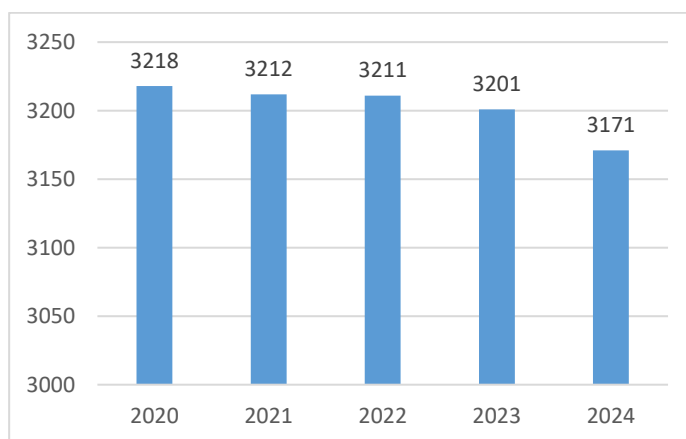
W skład Gminy Skomlin wchodzi 18 miejscowości, które tworzą 11 sołectw: Skomlin I, Skomlin II, Wróblew, Wichernik, Zbęk, Toplin, Brzeziny, Bojanów, Klasak, Walencyzna i Maręże.

2.1 WNIOSKI Z DIAGNOZY

2.1.1 WYMIAR SPOŁECZNY

Sytuacja demograficzna

Liczba ludności w Gminie Skomlin w 2024 roku wynosiła 3171 osób co ogółem stanowi 4,4% ludności powiatu wieluńskiego. Na przełomie lat 2020-2024 obserwowany jest spadek liczby ludności w gminie. Na przestrzeni lat 2020-2024 spadek ten wyniósł 1,5%¹⁰.

Wykres 1 - Zmiana liczby ludności w Gminie Skomlin w latach 2020-2024

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

¹⁰ GUS, Bank Danych Lokalnych

W Gminie Skomlin występuje wysoki udział osób w wieku 65 lat i więcej. Wskaźnik ten w Gminie Skomlin jest wyższy niż w grupie porównawczej i wynosi 18,8%. Zjawisko to jest jednak powszechne w gminach wiejskich w Polsce. Starzenie się społeczeństwa w gminach o charakterze wiejskim jest w szczególności wynikiem odpływu osób młodych do miast w poszukiwaniu pracy oraz lepszych warunków życia. Wskaźnik salda migracji osób w wieku 14-39 lat na 1000 mieszkańców jest ujemny i w 2023 roku wyniósł -3, mimo to jest on niższy niż ten sam wskaźnik w grupie porównawczej¹¹.

Sytuacja demograficzna Gminy Skomlin wskazuje na wyzwania związane z emigracją młodych mieszkańców, starzejącym się społeczeństwem oraz zwiększonymi potrzebami infrastrukturalnymi i społecznymi. Spadek liczby mieszkańców, szczególnie osób młodych, wymagać będzie działań w kierunku zachęcania do osiedlania się na obszarze gminy oraz zachęcania osób młodych do pozostania w Gminie. Starzenie się społeczeństwa wymaga natomiast zwiększania nakładów na usługi skierowane dla osób starszych, którzy z wiekiem wymagają większego wsparcia.

Edukacja i opieka nad dziećmi

Dostęp do edukacji podstawowej w Gminie Skomlin zapewnia Szkoła Podstawowa im. Komisji Edukacji Narodowej w Skomlinie przy ulicy Parkowej 6. Szkoła oferuje pełen zakres edukacji na poziomie klas I–VIII, jest bardzo dobrze wyposażona oferując dogodne warunki dla uczniów. W szkole znajduje się stołówka, szkolna biblioteka oraz hala sportowa. Gmina na bieżąco podejmuje inwestycje i inicjatywy, które wpływają na zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu uczniów oraz jakości kształcenia. Ogromną zaletą jest realizacja programów takich jak: „AED w naszej szkole! Razem Ratujemy Życie!” dzięki któremu szkoła rozpoczęła zbiórkę pieniędzy na zakup Defibrylatora AED (Automatyczny Defibrylator Zewnętrzny) czy projekt „Szkoła nowych możliwości” zaplanowany na lata 2025 – 2027, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, który ma umożliwić uczniom uczestnictwo w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania, umiejętności, zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych, logopedycznych, z integracji sensorycznej, z zajęć z psychologiem, z motoryki małej oraz w warsztatach ekologicznych i wycieczkach. Udział w zajęciach i wycieczkach jest dla uczniów darmowy¹².

Wychowanie przedszkolne zapewnia Publiczne Przedszkole w Skomlinie przy ulicy Trojanowskiego 2. Od 1 września 2025 r. w Gminie funkcjonuje gminny żłobek w miejscowości Wichernik. Żłobek powstał dzięki dotacji z programu „AKTYWNY MALUCH”, z wykorzystaniem której zmodernizowano budynek, gdzie wiele lat wcześniej mieściło się przedszkole.

Liczba uczniów Szkoły Podstawowej w Skomlinie na przestrzeni lat 2019-2023 spadła aż o 22%, natomiast liczba dzieci w przedszkolach wzrosła o 9%¹³. W Gminie obserwowany jest spadek współczynnika skolaryzacji¹⁴ który na przestrzeni lat 2019 – 2023 spadł z 89,1% do 75,1%, co może świadczyć o wzroście liczby uczniów, którzy, mimo iż mieszkają na terenie Gminy Skomlin uczęszczają do szkół w sąsiednich gminach. Odpływ uczniów do szkół

¹¹ <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

¹² www.szkoła-skomlin.pl

¹³ GUS, Bank Danych Lokalnych

¹⁴ <https://gminy.monitorrozwoju.pl/>

w sąsiednich miejscowościach może wynikać m.in. z dogodniejszego dojazdu do pracy i szkoły.

Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Skomlin ochronę zdrowia zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej, zlokalizowany w Skomlinie przy ul. Trojanowskiego 3 oraz „MEDRAL” Sp. z o.o. zlokalizowany w Skomlinie przy ul. Jaśminowej 7. Ponadto na terenie Gminy znajduje się jedna apteka. Z roku na rok wzrasta liczba osób korzystających z porad lekarskich¹⁵. Z uwagi na wzrastającą liczbę osób starszych, warto rozszerzyć działania z zakresu opieki zdrowotnej.

Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje w Gminie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skomlinie. Na przestrzeni ostatnich lat, zauważalny jest spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Skomlin. Spadek ten w latach 2019-2023 wyniósł około 14%. W 2023 roku różnymi formami pomocy objęto 62 gospodarstwa domowe. Zmniejszający się udział mieszkańców Gminy korzystających z pomocy społecznej może świadczyć o ich poprawie sytuacji materialnej i społecznej, ale także może wskazywać na zmiany dostępności i form pomocy. W Gminie realizowanych jest wiele programów społecznych, m. in. „Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa”, „Regionalny Interwencyjny Telefon Zaufania dla dzieci i młodzieży”, czy stypendia szkolne dla dzieci z rodzin w trudnej sytuacji finansowej¹⁶.

Kultura i wydarzenia kulturalne

Na obszarze Gminy Skomlin funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury i Sportu (GOKiS) w Skomlinie a także Gminna Biblioteka Publiczna w Skomlinie oraz Filia biblioteki we Wróblewie. Instytucja Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Skomlinie pełni kluczową rolę w życiu kulturalnym i edukacyjnym Gminy. Przy GOKiS działa zespół ludowy „Skomliniacy” oraz orkiestra dęta. Placówka oferuje szeroki zakres zajęć warsztatów i wydarzeń skierowanych do mieszkańców w różnym wieku. W Ośrodku regularnie odbywają się zajęcia z rytmiki, tańca, aerobik, lekcje szachów oraz próby zespołu tanecznego „Stokrotki” i zespołu ludowego „Skomliniacy”. Ponadto GOK organizuje liczne wydarzenia takie jak pikniki i koncerty, dożynki gminne czy konkursy oraz prowadzi działalność w celu popularyzacji tradycji narodowych i regionalnych, a także kultywowania folkloru Ziemi Wieluńskiej. W budynku GOKiS swoją siedzibę ma stowarzyszenie Skomliński Klub Seniora oraz Koło Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków w Skomlinie¹⁷.

Biblioteka Publiczna w Skomlinie wraz z Filią we Wróblewie również prowadzą wiele projektów i zajęć, w tym m.in. Światowy Dzień Poezji, Tydzień Bibliotek, konkursy poetyckie, czy też zajęcia czytelniczo-plastyczne oraz sensoryczne dla dzieci. Biblioteka organizuje także wyjazdy do instytucji kultury takich jak kina czy muzea. Instytucja udostępnia również swoje zbiory on-line oraz prowadzi stronę internetową, gdzie czytelnicy i użytkownicy biblioteki

¹⁵ Raport o Stanie Gminy Skomlin 2024

¹⁶ <https://skomlin.naszops.pl/>

¹⁷ Ibidem

mogą przeglądać katalog zbiorów GBP oraz zasięgać informacji o wydarzeniach i imprezach organizowanych w placówkach¹⁸.

Sport i rekreacja

Gmina Skomlin posiada bogate tradycje kolarskie. Corocznie odbywa się Rodzinny Piknik rowerowy organizowany przez Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Skomlińskiej i cykliczna impreza Puchar Ziemi Wieluńskiej w kolarstwie szosowym organizowany przez MLKS Wieluń, w którym poza dwiema trasami dla dorosłych (15 km i 32 km) organizowana jest także trasa sprinterska (500 m) dla przedszkolaków i uczniów klas I-III szkół podstawowych¹⁹. W ramach Pucharu Ziemi Wieluńskiej wręczana jest nagroda publiczności "Kapelusz wuja", pierwsza tego typu nagroda przyznana została w 1986 roku. Była to typowa nagroda publiczności. Jest to nagroda wręczana zwycięzcy kryterium kolarskiego, a fundowana przez mieszkańców Skomlina, którzy wrzucają pieniądze do kapelusza. Pieniądze z kapelusza otrzymuje najlepszy kolarz kryterium²⁰.

Na terenie Gminy Skomlin funkcjonują dwa kluby sportowe: prowadzący sekcję piłki nożnej Klub Sportowy Victoria Skomlin oraz Skomlińskie Towarzystwo Piłki Siatkowej. Obydwa kluby promują kulturę fizyczną wśród mieszkańców oraz reprezentują gminę w sportowych zmaganiach²¹. W Gminie Skomlin działa także klub strzelecki LOK „Sokół” Skomlin, cele i założenia działalności LOK to, jak wynika ze statutu LOK - popularyzacja sportu strzeleckiego, patriotyzmu do Ojczyzny, szacunku do drugiego człowieka i przyrody zarówno wśród młodzieży jak i dorosłych obywateli. Klub Strzelecki prowadzi Strzelnicę sportową w Skomlinie, gdzie odbywają się m. in. zawody w strzelectwie sportowym o puchar Wójta Gminy Skomlin. Funkcjonujące w gminie Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Skomlińskiej co roku organizuje wydarzenia sportowo – rekreacyjne takie jak „Festyn Rekreacyjny ze Złotem Motocyklowym” oraz „Rodzinny Piknik Rowerowy”²².

Wśród infrastruktury sportowej znajdującej się na terenie Gminy można wymienić boisko wielofunkcyjne wraz z bieżnią lekkoatletyczną przy szkole w Skomlinie, salę gimnastyczną w Szkole Podstawowej w Skomlinie, stadion gminny składający się z pełnowymiarowego boiska do piłki nożnej oraz trybun o pojemności 100 miejsc siedzących oraz boisko sportowe typu „Orlik”, które wyposażone są w nowoczesną i bezpieczną infrastrukturę sportową wraz z oświetleniem. W jego skład wchodzi wielofunkcyjne boiska, które mogą być przeznaczone do koszykówki, siatkówki oraz zaplecze socjalne wraz z szatniami.

Warto w dalszym ciągu wspierać rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej w Gminie oraz wspierać inicjatywy lokalnych stowarzyszeń z zakresu promowania sportu i aktywnego stylu życia. Stanowi to istotną inwestycję w zdrowie mieszkańców, integrację społeczną oraz rozwój lokalnej społeczności. Infrastruktura sportowa może posłużyć zarówno mieszkańcom jak i przyciągnąć do gminy odwiedzających.

¹⁸ <https://gbpskomlin.naszabiblioteka.com/>

¹⁹ www.pzkol.pl

²⁰ Ibidem

²¹ www.skomlin.pl/asp/wykaz-organizacji-pozarzadowych

²² Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Wieluńskiej - <https://smzs.pl/>

Organizacje i stowarzyszenia społeczne

O aktywności społecznej mieszkańców świadczy między innymi liczba istniejących organizacji pozarządowych. Zgodnie z danymi umieszczonymi na oficjalnej stronie Gminy Skomlin wśród funkcjonujących stowarzyszeń możemy wymienić m.in.: Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Skomlińskiej, Klub Sportowy Victoria Skomlin, Skomlińskie Towarzystwo Piłki Siatkowej, Liga Obrony Kraju LOK „SOKÓŁ” Skomlin, Koło Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków w Skomlinie, Towarzystwo Przyjaciół Wróblewa, Koło Gospodyń Wiejskich we Wróblewie, Koło Gospodyń Wiejskich w Wicherniku, Skomliński Klub Seniora oraz cztery Ochotnicze Straże Pożarne w Skomlinie, Wróblewie, Wicherniku i Toplinie²³. Aktywność stowarzyszeń pozarządowych w Gminie ma ogromne znaczenie dla rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego tej społeczności. Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe uczestniczą w organizacji wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych, kultywują tradycje Gminy Skomlin i ziemi wieluńskiej a także promują aktywność fizyczną, patriotyzm i lokalną kulturę.

Bezpieczeństwo publiczne

Gmina Skomlin znajduje się w obszarze działania Komisariatu Policji w Białej. Na obszarze Gminy funkcjonuje Punkt Przyjęć Interesantów, w którym regularnie (zgodnie z ustalonym harmonogramem) pełni dyżur dzielnicowy. Działania Komisariatu obejmują systematyczne realizowanie zadań ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa oraz utrzymanie porządku publicznego na obszarze Gminy²⁴.

W Gminie Skomlin funkcjonują 4 Ochotnicze Straże Pożarne, w tym OSP w Skomlinie włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego²⁵.

Corocznie przeprowadzany jest przegląd techniczny dróg i mostów oraz kontrola pod względem bezpieczeństwa przez Powiatową Komisję ds. Bezpieczeństwa przy Staroście Wieluńskim²⁶.

Gmina Skomlin otrzymała grant w ramach projektu „Cyberbezpieczny Samorząd”, którego celem jest podniesienie cyberbezpieczeństwa Urzędu Gminy Skomlin, poprzez wzmacnianie odporności jednostek samorządu terytorialnego oraz ich zdolności do skutecznego zapobiegania incydentom bezpieczeństwa w systemach informatycznych, wykrywania ich i reagowania na nie²⁷.

Wnioski z diagnozy w wymiarze społecznym:

Sfera społeczna Gminy Skomlin łączy w sobie znaczący potencjał kapitału społecznego, rozwiniętą ofertę kulturalną i rekreacyjną oraz aktywność mieszkańców, która stanowi mocny fundament rozwoju lokalnego. Kluczowymi wyzwaniem pozostają: niekorzystne procesy demograficzne, odpływ młodych mieszkańców, starzenie się społeczeństwa oraz spadający poziom skolaryzacji.

²³ www.skomlin.pl/asp/wykaz-organizacji-pozarzadowych

²⁴ wielun.policja.gov.pl/ewi/informacje/struktura-kpp-w-wieluni/86029,Komisariat-Policji-w-Bialej.

²⁵ Raport o Stanie Gminy za 2024 rok

²⁶ Ibidem

²⁷ Oficjalna strona internetowa Gminy Skomlin - <https://www.skomlin.pl/>

Dalszy rozwój społeczny Gminy Skomlin powinien koncentrować się na:

- wzmacnianiu działań prorodzinnych i proedukacyjnych,
- zwiększeniu atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy,
- rozwijaniu usług społecznych dla osób starszych,
- wspieraniu aktywności organizacji pozarządowych,
- rozbudowie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,
- promowaniu zdrowego, aktywnego i zintegrowanego stylu życia mieszkańców.

Utrzymanie wysokiego poziomu zaangażowania społecznego oraz umiejętne wykorzystanie potencjału kulturowego i sportowego Gminy mogą stać się kluczowym czynnikiem równoważenia negatywnych trendów demograficznych i budowania silnej, zintegrowanej wspólnoty lokalnej.

2.1.2. WYMIAR GOSPODARCZY

Finanse publiczne

Dochody Gminy Skomlin w latach 2019-2023 znacząco wzrosły z 15 580 064 zł w 2019 roku do 22 745 117 zł w 2023 roku. W strukturze dochodów budżetu przeważają dochody bieżące Gminy pochodzące z subwencji²⁸. Dochody na jednego mieszkańca od 2019 roku stopniowo rosną i w roku 2023 wyniosły 7103 zł, był to wynik zbliżony do średniej w grupie porównawczej (7134 zł)²⁹. Wydatki z budżetu Gminy również rosły, na przestrzeni lat 2019-2023 wzrosły aż o około 56% i w 2023 roku wyniosły 23 239 221,35 zł. W 2023 roku wydatki przewyższyły dochody gminy o 494 104 zł. Największą część wydatków w 2023 roku stanowiły wydatki na dział 801 – Oświata i Wychowanie, było to 49% wydatków³⁰.

W latach 2019–2023 Gmina Skomlin odnotowała systematyczny wzrost dochodów, co świadczy o stabilnej sytuacji finansowej i skutecznym pozyskiwaniu środków, głównie z subwencji, a dochody na mieszkańca zbliżyły się do średniej w grupie porównawczej. Jednocześnie znacząco wzrosły wydatki, które w 2023 roku przewyższyły dochody, co wskazuje na potrzebę ostrożniejszego planowania budżetu i poszukiwania dodatkowych źródeł finansowania. Wysoki udział wydatków na oświatę (49%) potwierdza, że edukacja jest jednym z głównych priorytetów gminy.

Rynek pracy

Na obszarze Gminy liczba osób w wieku produkcyjnym według danych za 2024 rok stanowi 65,3% ogólnej liczby ludności. W porównaniu do roku 2020 wartość ta zmniejszyła się o ok. 3%. Dynamika spadku jest wyższa niż ogółem dla kraju, lecz niższa niż dla województwa łódzkiego. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszyła się na przestrzeni lat 2020-2024 aż o 20,7%. W 2024 roku w Gminie Skomlin było 69 zarejestrowanych bezrobotnych (w tym 44 kobiety i 25 mężczyzn). Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Skomlin w 2024 roku wyniósł 3,8% i był wyższy wśród kobiet (5,2%) niż wśród mężczyzn (2,6%). Wartość stopy bezrobocia w Gminie

²⁸ GUS, Bank Danych Lokalnych

²⁹ <https://gminy.monitorrozwoju.pl/>

³⁰ GUS, Bank Danych Lokalnych

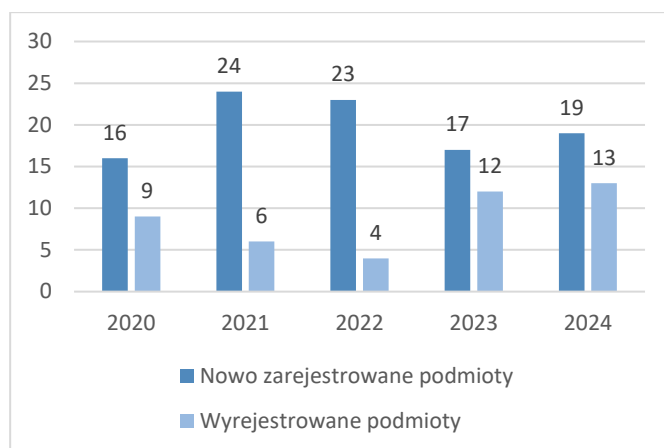

w 2024 roku była wyższa niż dla całej Polski (3,4%) ale niższa niż średnia w województwie łódzkim (3,8%)³¹. W latach 2020-2024 w Gminie stopa bezrobocia –spadła z 4,6% w 2020 do 3,8% w roku 2024.

Należy mieć na uwadze, iż przytoczone wartości dotyczą jedynie zarejestrowanych bezrobotnych. Jest więc możliwość, że nie przedstawiają one rzeczywistej liczby bezrobotnych w Gminie.

Podmioty gospodarcze i przedsiębiorczość mieszkańców

W Gminie Skomlin w roku 2024 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 248 podmiotów gospodarki narodowej z czego 240 stanowiły mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające od 0 do 9 osób, pozostałe 8 podmiotów to małe firmy zatrudniające od 10 do 49 pracowników. Liczba podmiotów w Gminie od 2020 roku wzrosła o około 21%, w 2024 roku zarejestrowano 19 nowych podmiotów a 13 wyrejestrowano. Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON w porównaniu do grupy porównawczej jest niższa. Oznacza to, że duża ilość firm utrzymuje dość wysoką stabilność swoich działalności gospodarczych.

Wykres 2 - Liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Skomlin

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Okolo 0,4% podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 38,0% podmiotów, a 61,6% podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Rolnictwo

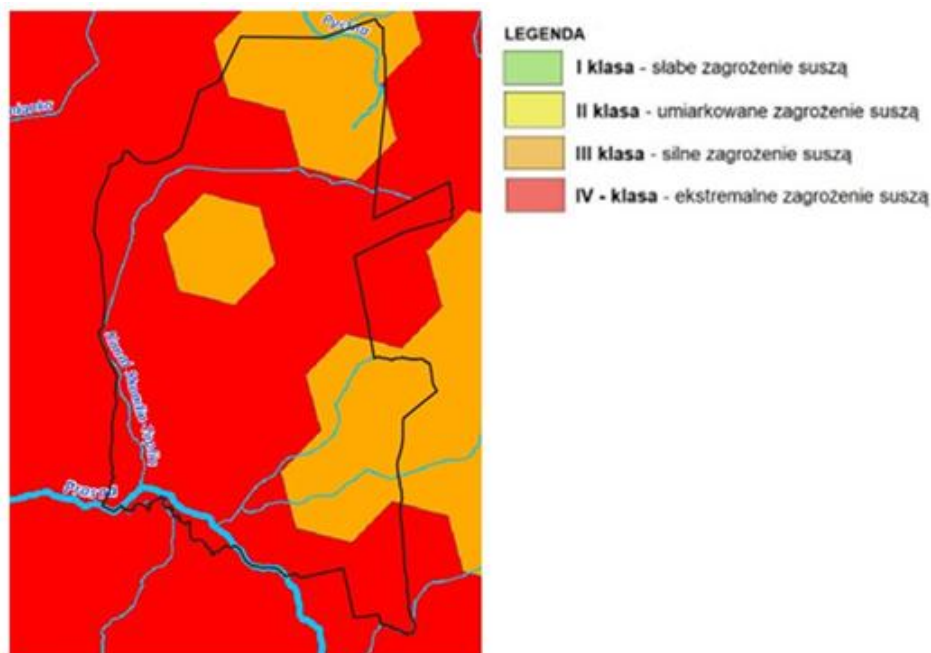
Gmina Skomlin jest postrzegana jako gmina typowo rolnicza. Użytki rolne, stanowią 75,9% ogólnej powierzchni całej gminy. Większość gospodarstw rolnych w Gminie to małe gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha, stanowiące 51% wszystkich gospodarstw rolnych w gminie. Dominującymi gałęziami rolnictwa na terenie gminy są hodowla zwierząt, przede wszystkim trzody chlewnej oraz kur niosek a także uprawa m.in.: pszenicy, pszenżyta, jęczmienia, owsa, kukurydzy i rzepaku³².

³¹ GUS, Bank Danych Lokalnych

³² GUS, Powszechny Spis Rolny, 2020

Zmiany klimatyczne, takie jak długotrwałe susze czy intensywne opady deszczu, stanowią wyzwanie dla rolnictwa w gminie. Niemal cały obszar Gminy Skomlin jest ekstremalnie zagrożony suszą rolniczą³³.

Rysunek 2 - Zagrożenie suszą rolniczą na terenie Gminy Skomlin

Źródło: Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy, 2021

Gmina posiada warunki sprzyjające rozwojowi rolnictwa zrównoważonego, które zyskuje na znaczeniu zarówno w Polsce, jak i w innych krajach Europy. Gospodarstwa prowadzące tego typu działalność wytwarzają żywność naturalną, pozbawioną chemicznych środków ochrony roślin i pestycydów. Taki sposób produkcji jest korzystniejszy dla środowiska i może stanowić ważny element promocji lokalnych produktów.

Produkty lokalne

Gmina Skomlin nie posiada rozpoznawalnej marki produktów lokalnych³⁴. Jej zasoby mogą jednak stanowić potencjał do wytworzenia lokalnej marki bazującej na ekologicznych produktach rolnych i spożywczych. Rozwój produktów naturalnych może stworzyć nowe możliwości sprzedaży i promocji lokalnych wyrobów.

Turystyka

Główne atrakcje turystyczne Gminy Skomlin to zabytkowy kościół parafialny z 1746 roku pw. św. Filipa i Jakuba Ap. Jest on jednym z cenniejszych przykładów XVIII-wiecznego budownictwa sakralnego, z zachowaną pełną iluzjonistyczną polichromią wnętrza i zespołem barokowego wyposażenia. Kolejnym wyróżniającym się zabytkiem w Gminie jest Zabytkowy spichlerz z 1777 r. jest on ostatnim ocalałym drewnianym budynkiem pofolwarcznym i jednym

³³ Hydroportal ISOK, Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy

³⁴ Geoportal Województwa Łódzkiego – Produkty tradycyjne województwa łódzkiego - <https://mapy.lodzkie.pl/>

z nielicznych istniejących jeszcze śladów po majątku dworskim w Skomlinie. Obecnie prowadzone są prace w celu utworzenia we wnętrzu zabytku Izby Pamięci³⁵.

Gmina Skomlin oferuje także możliwość aktywnego wypoczynku, przez Gminę przebiega Łódzki Szlak Konny a w miejscowości Wróblew znajduje się miejsce postojowe na szlaku³⁶. Przez obszar Gminy Skomlin przebiegają również szlaki rowerowe:

- EWI 4 (zielony) relacji: Ożarów-Skomlin-Mokrsko-Ożarów,
- EWI 11 (zielony) relacji: Konopnica-Skomlin.

Ponadto przez obszar Gminy przebiega także kulturowy szlak samochodowy (trasa nieoznakowana) – Szlak Zamków (uwzględniony w PZPWŁ) prowadzący przez Topolin w kierunku zachodnim do ruin zamku w Bolesławcu (pow. wieruszowski) i w kierunku wschodnim do nieistniejącego już zamku Kazimierza Wielkiego w Wieluniu, na którego fundamentach stoi klasycystyczny budynek Starostwa Powiatowego i Urzędu Miasta.

Według danych BDL GUS, na terenie Gminy brak jest turystycznych obiektów noclegowych. Ze względu na swoje walory wiejskie, może mieć jednak potencjał do rozwoju agroturystyki.

Wnioski z diagnozy w wymiarze gospodarczym:

Analiza sytuacji gospodarczej Gminy Skomlin wskazuje na stabilny, choć umiarkowanie dynamiczny rozwój lokalnej gospodarki, której fundament stanowi rolnictwo oraz sektor mikroprzedsiębiorstw. Gmina utrzymuje korzystne wskaźniki finansowe i niskie bezrobocie, jednak stoi przed wyzwaniami związanymi ze zmianami demograficznymi, ograniczoną bazą inwestycyjną oraz rosnącymi kosztami funkcjonowania. Dodatkowym zagrożeniem są skutki zmian klimatycznych, które mogą negatywnie oddziaływać na rolnictwo i środowisko.

Kierunki dalszego rozwoju gospodarczego Gminy powinny koncentrować się na:

- wspieraniu rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw oraz lokalnej przedsiębiorczości,
- dywersyfikacji źródeł dochodów budżetowych i wzmocnieniu stabilności finansowej,
- wspieraniu rolnictwa zrównoważonego i przetwórstwa lokalnego,
- tworzeniu i promocji lokalnej marki produktów z Gminy Skomlin,
- rozwoju turystyki kulturowej i agroturystycznej opartej na dziedzictwie i przyrodzie,
- inwestycjach w infrastrukturę przeciwdziałającą skutkom suszy oraz w technologie przyjazne środowisku.

Wykorzystanie istniejącego potencjału w połączeniu z działaniami ukierunkowanymi na innowacyjność i zrównoważony rozwój może w przyszłości przyczynić się do wzmocnienia konkurencyjności gospodarczej Gminy Skomlin w skali regionalnej.

³⁵ <https://wielun.naszemiasto.pl/>

³⁶ www.lodzkie.pl/turystyka/lodzki-szlak-konny

2.1.3. WYMIAR PRZESTRZENNY

Planowanie przestrzenne

Nadrzędnym dokumentem planistycznym w Gminie Skomlin jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (SUiKZP), przyjęte *uchwałą Nr VII/34/2007 z dnia 31 maja 2007 r.* Od tego czasu Studium nie było zmieniane, co skutkuje brakiem odzwierciedlenia faktycznego stanu przestrzennego gminy. Studium jednak zostanie zastąpione Planem Ogólnym, który każda gmina w Polsce ma obowiązek uchwalić do 30 czerwca 2026 roku³⁷. Ma to związek z reformą systemu planowania przestrzennego w Polsce, która weszła w życie w 2023 roku. Nowe przepisy zniosły dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków rozwoju, tym samym obligując gminy do sporządzenia nowego opracowania planistycznego – Planu Ogólnego Gminy (POG).

Gmina Skomlin *uchwałą Nr II/9/2024 z dnia 22 maja 2024 r. przystąpiła do opracowania Planu Ogólnego*. Gospodarka przestrzenna Gminy prowadzona jest przede wszystkim w oparciu o wydawane decyzje o warunkach zabudowy (WZ), które pełnią rolę alternatywnego narzędzie planistycznego, uzupełniającego nieliczne obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Przyjęta przez Gminę forma prowadzenia polityki przestrzennej skutkuje brakiem spójnego i kompleksowego zarządzania przestrzenią, zwiększonym ryzykiem chaotycznego i niekontrolowanego rozlewania się zabudowy, często niezgodnego z zasadami ładu przestrzennego, a także przyczynia się do wydłużenia procedury wydawania stosownych decyzji administracyjnych.

Reforma systemu planowania przestrzennego zakłada, że zagospodarowanie terenu odbywać się będzie na podstawie Planu Ogólnego Gminy, w którym wyznaczone będą obszary, dla których można będzie wydawać decyzje o warunkach zabudowy.

Użytkowanie terenu

Gmina położona jest na południowym krańcu Niziny Południowowielkopolskiej, na Wysoczyźnie Wieruszowskiej. Gmina Skomlin jest typową gminą rolniczą, co ma związek ze sposobem użytkowania zasobu ziemi w gminie. Największą powierzchnię w Gminie Skomlin zajmują użytki rolne, które stanowią 81,1% ogólnej powierzchni całej gminy. Lasy i tereny leśne szacuje się na poziomie 15,3%. Powierzchnia sumaryczna pozostałych gruntów (gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, gruntów pod wodami i nieużytków) stanowią 3,4% ogólnej powierzchni gminy³⁸.

Infrastruktura komunikacyjna

Na obszarze Gminy Skomlin występuje rozbudowana sieć dróg powiatowych i gminnych, które zapewniają dobre połączenie między sołectwami. Łączna długość dróg powiatowych na obszarze gminy wynosi ok. 27,5 km, które w całości stanowią drogi utwardzone. Łączna liczba kilometrów dróg gminnych publicznych wynosi ok. 22,5 km, zaś pozostały obszar gminy stanowią drogi zaliczane do dróg gminnych wewnętrznych. Spośród dróg gminnych publicznych tylko ok. 30,6 % posiada nawierzchnię bitumiczną³⁹. Przez Gminę

³⁷ Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw

³⁸ Ewidencja gruntów i budynków, 2020

³⁹ Raport o Stanie Gminy za 2024 rok

nie przebiegają drogi o znaczeniu wojewódzkim czy krajowym, najbliższa droga krajowa – nr 45 biegnie 11,5 km na wschód od granic Gminy Skomlin.

Stan techniczny dróg powiatowych i gminnych na terenie Gminy jest niezadowalający. Infrastruktura drogowa wymaga systematycznych i kosztownych prac remontowych, mających na celu poprawę bezpieczeństwa oraz komfortu użytkowania – zarówno dla kierowców, jak i pieszych.

Dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna przyczynia się do podniesienia jakości życia mieszkańców, rozwoju turystyki oraz zwiększenia dostępności do innych miejscowości w powiecie.

Drogi na terenie gminy wymagają przeprowadzenia **remontów lub modernizacji**, jednocześnie działania te powinny uwzględniać **rozbudowę sieci drogowej**.

Na obszarze Gminy funkcjonuje transport zbiorowy zapewniony przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Wieluń Sp. z o.o. Na obszarze Gminy znajdują się 33 przystanki autobusowe⁴⁰. Przez obszar Gminy nie przebiega żadna linia kolejowa, najbliższej położona linia kolejowa (nr 272) biegnie w odległości około 13 km od Skomlina a najbliższy przystanek kolejowy znajduje się w miejscowości Buczyna (ok. 14 km od Skomlina) w województwie opolskim.

Na obszarze Gminy brak jest ścieżek rowerowych. Bogate tradycje kolarskie Gminy Skomlin stanowią podstawę do rozwoju sieci dróg rowerowych w Gminie. Działania rozbudowujące sieć drogową powinny uwzględniać możliwość budowy systemu dróg rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych, co przyczyniłoby się do zwiększenia dostępności pomiędzy miejscowościami w Gminie.

Ze względu na peryferyjne położenie w obrębie województwa łódzkiego, Gmina Skomlin znajduje się w znacznej odległości od miasta wojewódzkiego – Łodzi, oddalonej o ok. 100 km. Odległość od stolicy powiatu – Wielunia w linii prostej wynosi ok. 14 km. Odległość z Gminy Skomlin do Sieradza w linii prostej wynosi ok. 53 km. Gmina Skomlin ze względu na położenie przy granicy województwa łódzkiego leży w bliskiej odległości od Opola w województwie opolskim (65 km) i Częstochowy w województwie śląskim (64 km).

Infrastruktura techniczna

Za świadczenie usług w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania ścieków odpowiedzialna jest Gmina Skomlin. Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę mieszkańców Gminy są dwa ujęcia wód podziemnych. Ujęcia wraz ze stacjami uzdatniania wody zlokalizowane są w miejscowościach Skomlin i Wróblew. Według stanu na rok 2023 długość sieci wodociągowej wynosiła 52,3 km zasilając przy tym w wodę ponad 99% mieszkańców Gminy. W Gminie Skomlin z sieci wodociągowych korzysta 3 177 mieszkańców (969 posesji), w tym 30 budynków użyteczności publicznej i do prowadzenia działalności

⁴⁰ Bank Danych Lokalnych, BDL GUS, dane na lata 2019-2023

gospodarczej⁴¹. Powyższe pozwala stwierdzić, że sieć wodociągowa w Gminie Skomlin jest dobrze rozwinięta, a mieszkańcy mają zapewniony dostęp do sieci wodociągowej.

Na obszarze Gminy funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Skomlin. Zbiorowe odprowadzanie ścieków realizowane jest poprzez odbiór ścieków z sieci kanalizacyjnej. Według stanu na rok 2023 długość sieci kanalizacyjnej w Gminie Skomlin wyniosła 32,6 km, z której korzystało ok. 62,6% społeczności Gminy, czyli ok. 1760 mieszkańców (706 posesji)⁴². Pozostałe posesje na obszarze Gminy, które nie są podłączone do sieci kanalizacyjnej gromadzą ścieki w zbiornikach bezodpływowych (tzw. szamb), których liczba w 2023 roku wyniosła 193. Na obszarze Gminy funkcjonuje 48 przydomowych oczyszczalni ścieków⁴³. Gmina prowadzi regularną inwentaryzację szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków. Dane ogólnodostępne wskazują na znaczący wzrost liczby przydomowych oczyszczalni ścieków w ostatnich latach, gdzie w roku 2022 ich liczba wynosiła 31, zaś w roku 2021 zaledwie 6. Liczba funkcjonujących w Gminie zbiorników bezodpływowych w ostatnich pięciu lat zmniejszyła się o prawie 60%. Oznacza to, że w Gminie obserwuje się pozytywny trend w zakresie gospodarowania ściekami, polegający na stopniowym odchodzeniu od zbiorników bezodpływowych na rzecz bardziej ekologicznych i efektywnych rozwiązań, jakimi są przydomowe oczyszczalnie ścieków. Wzrost liczby oczyszczalni oraz spadek liczby szamb świadczą o rosnącej świadomości ekologicznej mieszkańców oraz skuteczności działań Gminy w obszarze ochrony środowiska.

Choć sieć kanalizacyjna i wodociągowa wymagają stałej rozbudowy i modernizacji, Gmina Skomlin nie posiada wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.

Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od mieszkańców realizuje firma „EKO – REGION” Sp. z o. o. Bełchatów. Na terenie Gminy w miejscowości Maręże znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Gmina Skomlin w ramach obowiązującego Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Skomlin na lata 2017-2032 r. sukcesywnie eliminuje z obszaru Gminy wyroby zawierające azbest, w szczególności pokrycia dachowe oraz inne elementy budowlane, przyczyniając się do poprawy stanu środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców.

Walory kulturowe

Gmina Skomlin posiada cenne zabytki kulturowe. W Gminie występują wartościowe z punktu widzenia ochrony dóbr kultury obiekty budownictwa i architektury. Do rejestru zabytków wpisane zostały następujące obiekty:

Miejscowość	Zabytki wpisane do rejestru zabytków
Skomlin	- Kościół parafialny pw. św. Filipa i Jakuba z 1740 r. - Dzwonnica z 1835 r. - Kaplica grobowa Bartochowskich i Bąkowskich z 1843 r., ob. kaplica cmentarna - Spichlerz z 1777 roku

⁴¹ Raport o Stanie Gminy za 2024 rok

⁴² <https://www.bip.skomlin.akcessnet.net> (dostęp z dn. 15.05.2025 r.)

⁴³ Bank Danych Lokalnych, BDL GUS, dane na lata 2019-2023

Wróblew

- Dwa cmentarzyska z epoki brązu

Tabela 1 - Obiekty Wpisane do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków w Gminie Skomlin, stan na rok 2025

Źródło: Narodowy Instytut Dziedzictwa

Planowany jest remont i nadanie nowej funkcji drewnianemu spichlerzowi, w Skomlinie który ma zostać przeznaczony na muzeum - Izbę Pamięci⁴⁴.

Do walorów kulturowych przestrzeni Gminy zalicza się także lokalny krajobraz rolniczy.

Walory przyrodnicze

W krajobrazie Gminy Skomlin dominują tereny rolnicze. Gmina Skomlin charakteryzuje się dość niskim stopniem lesistości. Zgodnie z danymi GUS na rok 2024 obszary leśne stanowią jedynie 15,4% powierzchni Gminy, podczas gdy średnia dla województwa łódzkiego to 21,4%. Kompleksy leśne występują w północno wschodniej części gminy oraz w jej południowej części przylegającej do pradoliny rzeki Prosnny.

Występujące na obszarze Gminy formy Ochrony Przyrody to⁴⁵:

- **Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Prosnny** – Przebiegający przez południową część Gminy Skomlin, znajduje się na obszarze 7 gmin: Bolesławiec, Galewice, Łubnice, Sokolniki, Wieruszów, Mokrsko i Skomlin został powołany w celu ochrony cennych ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe zróżnicowanych ekosystemów, a w szczególności naturalnego koryta rzeki Prosnny, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcję korytarza ekologicznego.
- **2 użytki ekologiczne**
 - jeden w północno zachodniej części Gminy Skomlin obejmujący bagna o powierzchni 3,07 ha
 - drugi położony w południowej części Gminy Skomlin, który również obejmuje bagna o powierzchni 3,01 ha
- **10 pomników przyrody**, z których większość położona jest w miejscowości Skomlin – są to drzewa rosnące w okolicy kościoła oraz szkoły podstawowej. Pozostałe pomniki przyrody, również drzewa, położone są w północno – zachodniej części Gminy oraz przy jej południowo – zachodnich granicach, gdzie znajduje grupa 17 sztuk drzew gatunku dąb szypułkowy. W prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody (stan na lipiec 2025 r.) na obszarze Gminy Skomlin zarejestrowanych jest 10 pomników przyrody, 9 pojedynczych drzew oraz jedna grupa 15 drzew⁴⁶. Należy zaznaczyć jednak, że dla jednego z ujętych w ww. rejestrze pomników przyrody zniesiono formę ochrony przyrody *Uchwałą nr XVIII/103/2025 Rady Gminy Skomlin z dnia 30 lipca 2025 r.* Zniesienie pomnika przyrody nastąpiło z uwagi na utratę wartości przyrodniczych drzewa.

⁴⁴ <https://wielun.naszemiasto.pl/> (dostęp z dnia 8.07.2025)

⁴⁵ Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (stan na 9.07.2025)

⁴⁶ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody - <https://crfop.gdos.gov.pl/> - stan na lipiec 2025 r.

Najcenniejszym przyrodniczo obszarem Gminy Skomlin jest OChK Dolina Proсны. Obszar chroni fragment rzeki o naturalnym korycie, zwarte kompleksy leśne a także obszary mokradłowe i torfowiskowe oraz niewielkie oczka wodne⁴⁷. Część obszaru pokrywa się także z korytarzem ekologicznym Stawy Milickie - Bory Stobrawskie, który przebiega przez południową część Gminy Skomlin⁴⁸.

Zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Łódzkiego, na obszarze Gminy Skomlin występują trzy obszary priorytetowego krajobrazu. Zachodnie krańce Gminy obejmuje obszar priorytetowego krajobrazu nr 10-318.24-3 Chróscin, Łubnice, Wójcin - krajobraz wiejski. Jest to krajobraz wiejski z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk. Na południowych krańcach Gminy przy Dolinie rzeki Proсны rozciąga się natomiast obszar priorytetowego krajobrazu nr 10-318.24-11 Dolina Proсны (Wróblew-Dzietrzkowice). Jest to krajobraz Bagienny-łąkowy, głównie bezleśny. Przy wschodniej granicy Gminy znajduje się natomiast Krajobraz Wzgórz Ożarówskich nr 10-341.21-34. Jest to krajobraz wiejski z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola⁴⁹.

Wnioski z diagnozy w wymiarze przestrzennym:

Analiza przestrzenna Gminy Skomlin ukazuje jej charakter jako typowo rolniczej gminy wiejskiej o ugruntowanej strukturze osadniczej i wysokim stopniu wykorzystania terenów pod działalność rolniczą. Gmina dysponuje znacznym potencjałem środowiskowym i kulturowym, który może stanowić podstawę zrównoważonego rozwoju przestrzennego.

Dalszy rozwój przestrzenny Gminy powinien koncentrować się na:

- opracowaniu i wdrożeniu Planu Ogólnego Gminy Skomlin, a następnie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- poprawie stanu technicznego dróg,
- rozwoju infrastruktury rowerowej i pieszo-rowerowej,
- modernizacji sieci wodociągowej, rozbudowie sieci kanalizacyjnej i modernizacji gminnej oczyszczalni ścieków,
- ochronie i promocji walorów kulturowych i przyrodniczych,
- wspieraniu działań na rzecz zrównoważonego gospodarowania przestrzenią.

Zachowanie ładu przestrzennego, wzmocnienie funkcji przyrodniczych i kulturowych oraz poprawa jakości infrastruktury stanowią kluczowe warunki trwałego i zrównoważonego rozwoju przestrzennego Gminy Skomlin.

⁴⁷ „Krajobrazy w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Proсны”, Audyt Krajobrazowy Województwa Łódzkiego, 2025

⁴⁸ Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011

⁴⁹ Audyt Krajobrazowy Województwa Łódzkiego, 2025

2.1.4. WYMIAR KLIMATYCZNO - ŚRODOWISKOWY

Położenie geograficzne i rzeźba terenu

Gmina Skomlin położona jest na południowym krańcu Niziny Południowowielkopolskiej w mezoregionie Wysoczyzna Wieruszowska. Mezoregion jest zdenudowaną równiną morenową tworzącą równoleżnikowy łukowy pomost między sąsiednimi wyżynami. Przez Wysoczyznę Wieruszowską przepływa górna Proсна. Główne drzewostany regionu to sosna i dąb a na wyższych obszarach również buk i jodła z elementami górskiego runa, choć zalesienie na ogół jest niewielkie⁵⁰. Na obszarze Gminy występują dwie makrostruktury przestrzenne o bogatych uwarunkowaniach przyrodniczych. Bogactwo ekosystemów północnej części gminy zaznacza się na występowaniu biologicznie czynnych obszarów pastwisk i niskich torfowisk. Południowa część Gminy, przylega do pradoliny rzeki Proсны i charakteryzuje się znaczną lesistością. Został tu wyznaczony OCHK Dolina Proсны⁵¹.

Klimat

Warunki klimatyczne Gminy wykazują zasadnicze podobieństwo do cech klimatu całego rejonu Polski środkowej. Według podziału klimatycznego Polski W. Okołowicza Gmina Skomlin leży w południowo-wschodniej strefie Regionu Śląsko - Wielkopolskiego, z zaznaczającymi się słabymi wpływami oceanicznymi. Średnie temperatury stycznia wynoszą 2° C, lipca 18,2° C. Amplitudy temperatur są tutaj mniejsze od przeciętnych w Polsce, wiosna i lato - wczesne oraz długie, zima - łagodna i krótka, z nietrwałą pokrywą śnieżną. Długość okresu wegetacyjnego wynosi około 220 dni. Roczna suma opadów wynosi 500-550 mm⁵². Podobnie jak na większości terytorium kraju, również w rejonie Gminy Skomlin przeważają wiatry zachodnie.

Gmina Skomlin ma dobre warunki do rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE) ze względu na duży udział terenów rolnych i niezabudowanych, które mogą być wykorzystywane pod farmy fotowoltaiczne i wiatrowe.

Gleby

Bonitacja gleb waha się od III do VI klasy, przy czym przeważają gleby kl. IV i V. Gleby klasy III stanowią 7,9 %, klasy IV - 56,7%, klasy V - 24,2 % a klasy VI - 11,2%. W dolinie rzeki Proсны oraz w północnych i wschodnich krańcach gminy występują gleby torfowe.

Surowce mineralne

Na obszarze Gminy Skomlin znajdują się udokumentowane złoża piasków i żwirów w miejscowości Skomlin oraz złoża surowców ilastych – ceramiki budowlanej w miejscowości Złota Góra. Na terenie Gminy wyznaczono również dwa tereny górnicze oraz obszary górnicze o tych samych nazwach – Teren Górniczy oraz Obszar Górniczy Ignaś oraz Teren Górniczy i Obszar Górniczy Złote Góry II⁵³.

⁵⁰ Kondracki J., Geografia regionalna Polski, Warszawa: PWN, 2002

⁵¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Skomlin, 2007

⁵² Okołowicz. W, Martyn D., Próba kompleksowej regionalizacji klimatu Polski, 1968

⁵³ Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy - <https://www.pgi.gov.pl/>

Zasoby wodne

Gmina Skomlin nie posiada bogatej sieci hydrograficznej. Przez obszar Gminy przepływają głównie niewielkie ciek wodne takie jak rzeka Pyszna w północnej części Gminy czy Kanał Skomlin – Toplin biegnący w jej zachodniej części. Najważniejszy ciek wodny przepływający przez Gminę to Rzeką Prosną która płynie przy południowych granicach Gminy. Dolina Prosną objęta jest ochroną w ramach Obszaru Chronionego Krajobrazu. W północnej części Gminy znajdują się obszary źródliskowe rzek Pyszna oraz Oleśnica.

Na terenie Gminy w jej południowych krańcach wzdłuż rzeki Prosną występuje zagrożenie powodziowe, obszar zagrożony powodzią obejmuje jednak głównie tereny objęte ochroną w których nie występują liczne zabudowania⁵⁴.

Na terenie Gminy nie występują znaczące zbiorniki wodne. Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę mieszkańców Gminy są dwa ujęcia wód podziemnych. Ujęcia wraz ze stacjami uzdatniania wody zlokalizowane są w miejscowościach Skomlin i Wróblew⁵⁵.

Zgodnie z Planem Przeciwdziałania Skutkom Suszy niemal cały obszar Gminy Skomlin jest silnie zagrożony suszą (poza północno – wschodnimi krańcami Gminy, które są umiarkowanie zagrożone suszą) w tym ekstremalnie zagrożony suszą rolniczą⁵⁶. Sytuacja ta jest niekorzystna z punktu widzenia dalszego rozwoju rolnictwa w Gminie.

Lasy i tereny zieleni

Według danych na 2024 rok Gmina Skomlin charakteryzuje się niską lesistością, lasy obejmują jedynie 15,4% powierzchni Gminy podczas gdy średnia dla województwa łódzkiego to 21,4%⁵⁷. Główne kompleksy leśne w Gminie znajdują się w jej północno-wschodniej oraz południowej części.

Taki stan jest niekorzystny z wielu powodów. Przede wszystkim lasy pełnią ważną rolę w łagodzeniu skutków zmian klimatycznych – pochłaniają dwutlenek węgla, regulują temperaturę oraz zwiększają wilgotność powietrza. Ich niedobór sprawia, że Gmina jest bardziej narażona na susze, upały i gwałtowne zjawiska pogodowe. Dodatkowo brak odpowiedniego pokrycia leśnego sprzyja erozji gleby bez systemu korzeniowego drzew gleba jest łatwiej wypłukiwana i wywiewana, co negatywnie wpływa na rozwój rolnictwa. Niewielka powierzchnia lasów oznacza również ograniczoną bioróżnorodność, uboższe walory krajobrazowe oraz możliwości rekreacyjne i turystyczne obszaru Gminy co ogranicza jej potencjał rozwojowy.

Gmina powinna podejmować działania zmierzające do zwiększenia zalesienia, dogęszczania istniejących obszarów zadrzewionych oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych. Wpłynie to korzystnie na przeciwdziałanie zmianom klimatycznym, erozji gleby oraz przyczyni się do zwiększenia walorów krajobrazowych i rekreacyjnych Gminy.

⁵⁴ Hydroportal ISOK – Wstępna ocena Ryzyka Powodziowego, Mapa Ryzyka Powodziowego (dostęp z dnia 23.06.2025)

⁵⁵ Raport o Stanie Gminy Skomlin za 2024 rok

⁵⁶ Hydroportal ISOK, Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (dostęp z dnia 23.06.2025)

⁵⁷ GUS, Bank Danych Lokalnych

Stan środowiska naturalnego i jego ochrona

Krajobraz Gminy Skomlin charakteryzuje się typowo rolniczymi cechami, co sprzyja utrzymaniu korzystnej jakości powietrza na jej obszarze. Na stan powietrza atmosferycznego wpływ mają głównie emisje pyłów związane z rolnictwem, niska emisja związana z ogrzewaniem domów, głównie w sezonie grzewczym, a także emisja liniowa związana z ruchem samochodowym.

Na obszarze Gminy Skomlin nie występują źródła punktowej emisji przemysłowej, w tym emitery energetyczne i technologiczne.

Według *Rocznej oceny jakości powietrza w województwie łódzkim- raport wojewódzki za rok 2023*⁵⁸ Gmina Skomlin została zakwalifikowana do strefy łódzkiej. Wyniki rocznej oceny jakości powietrza z 2023 roku wykazały, że strefa łódzka wg kryteriów odniesionych do ochrony zdrowia została zakwalifikowana w klasie A czyli nieprzekraczający poziomu dopuszczalnego. Jedynie dla benzo(a)pirenu, do klasy C - powyżej poziomu dopuszczalnego⁵⁸.

Ze względu na brak dróg wysokiej rangi o dużym natężeniu ruchu komunikacyjnego, na terenie Gminy nie występują przekroczenia hałasu.

Adaptacja do zmian klimatu

Gmina Skomlin nie posiada obecnie kluczowych dokumentów strategicznych dotyczących adaptacji do zmian klimatu i ochrony środowiska, takich jak Plan Adaptacji do Zmian Klimatu, Plan Gospodarki Niskoemisyjnej czy aktualny Program Ochrony Środowiska – ostatni taki dokument został przyjęty w 2004 roku. Brak aktualnych opracowań może ograniczać możliwości efektywnego planowania i pozyskiwania środków zewnętrznych na działania proekologiczne.

Jednocześnie w Gminie podejmowane są działania wspierające transformację energetyczną i adaptację do zmian klimatu. Od 2021 roku funkcjonuje punkt konsultacyjno-informacyjny wspierający realizację rządowego programu „Czyste powietrze”, w ramach którego mieszkańcy uzyskali dostęp do doradztwa i pomocy w pozyskiwaniu dofinansowań⁵⁹.

W 2024 roku zainicjowano również projekt pn. „Pierwszy etap w stronę wdrożenia zielonej energii w Gminie Skomlin”, obejmujący zakup i montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej⁶⁰.

Wnioski z diagnozy w wymiarze klimatyczno-środowiskowym:

Wymiar klimatyczno-środowiskowy Gminy Skomlin charakteryzuje się korzystnymi warunkami klimatycznymi sprzyjającymi rolnictwu, czystym powietrzem oraz brakiem znaczących źródeł emisji przemysłowych. Atutem Gminy jest również położenie południowych rejonów w dolinie rzeki Prosny, obecność cennych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych (w tym Obszaru Chronionego Krajobrazu i krajobrazów priorytetowych). Jednocześnie Gmina zmagą się z wyzwaniami klimatycznymi, w szczególności zagrożeniem suszą rolniczą.

⁵⁸ Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim- raport wojewódzki za rok 2023

⁵⁹ Raport o Stanie Gminy Skomlin za 2024 rok

⁶⁰ www.skomlin.pl/asp/projekty-realizowane-ze-srodkow-wfosigw-w-lodzi

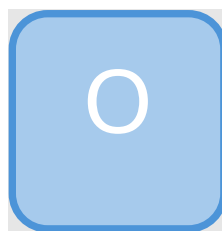

Dalszy rozwój w tym wymiarze powinien koncentrować się na:

- zwiększaniu lesistości oraz tworzeniu nowych zadrzewień i zalesień śródpolnych,
- racjonalnym gospodarowaniu zasobami wodnymi oraz działaniach ograniczających skutki suszy,
- ochronie istniejącego systemu przyrodniczego Gminy, w tym korytarzy ekologicznych,
- wspieraniu rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE),
- edukacji ekologicznej mieszkańców i promowaniu postaw sprzyjających ochronie środowiska.

Zrównoważony rozwój środowiskowy Gminy Skomlin wymaga kompleksowego podejścia łączącego ochronę zasobów naturalnych, poprawę efektywności energetycznej, rozwój odnawialnych źródeł energii oraz zwiększenie odporności na zmiany klimatu. Utrzymanie wysokiej jakości powietrza, poprawa gospodarowania wodą i glebą, a także wzmocnienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej stanowią podstawę dalszego, prośrodowiskowego rozwoju Gminy Skomlin.

2.2. SYNTEZA DIAGNOZY – ANALIZA SWOT

Końcowym etapem części diagnostycznej jest jej synteza, które podsumowuje przeprowadzone analizy szczegółowe. Do syntezy ustaleń diagnostycznych wykorzystano metodę SWOT.

Analiza SWOT to metoda, która pozwala wyłonić kluczowe informacje o potrzebach rozwojowych danej jednostki w oparciu o wiedzę z diagnozy. Wskazując szanse, zagrożenia, a także mocne i słabe strony pozwala przekształcić wiedzę diagnostyczną w precyzyjne wytyczne do dalszych działań rozwojowych jednostki. W tym przypadku analiza oparta została o istotne obszary funkcjonowania Gminy, dla których konieczne są działania pozwalające na poprawę sytuacji (w oparciu o słabe strony i zagrożenia) oraz te, które wymagają kontynuacji rozwoju, a wynikają z mocnych stron i szans.

Analiza SWOT dla Gminy Skomlin została przeprowadzona podczas warsztatu diagnostyczno-projektowego z przedstawicielami jednostek i pracownikami Urzędu Gminy Skomlin oraz członkami Rady Gminy Skomlin i sołtysami w dniu 8 sierpnia 2025 roku. Warsztat z wykorzystaniem metodologii SWOT przygotowany został w oparciu o przeprowadzoną diagnozę, która wyłoniła słabe i mocne strony, zagrożenia i szanse dla rozwoju Gminy Skomlin.

Analiza SWOT to metoda, która pozwala wyłonić kluczowe informacje o potrzebach rozwojowych danej jednostki w oparciu o wiedzę z diagnozy. Wskazując szanse, zagrożenia, a także mocne i słabe strony pozwala przekształcić wiedzę diagnostyczną w precyzyjne wytyczne do dalszych działań rozwojowych jednostki. W tym przypadku analiza oparta została

o istotne obszary funkcjonowania gminy, dla których konieczne są działania pozwalające na poprawę sytuacji (w oparciu o słabe strony i zagrożenia) oraz te, które wymagają kontynuacji rozwoju, a wynikają z mocnych stron i szans. Analiza ma charakter wstępny i rozwijana będzie na kolejnych etapach prac.

Analizy nie przeprowadzono jednak w typowy sposób wskazując ww. elementy bezpośrednio. W pierwszej kolejności wyłoniono kluczowe czynniki rozwoju Gminy, które podzielono na potencjały oraz deficyty rozwojowe. Zespół składający się z przedstawicieli poszczególnych wydziałów Urzędu Gminy, radnych gminy oraz sołtysów ocenił aktualny stopień oddziaływania poszczególnych czynników rozwojowych. Ocenie poddano również przewidywany poziom rozwoju poszczególnych czynników w perspektywie czasu obowiązywania opracowanej strategii, tj. do 2036 roku. Ocenione w ten sposób czynniki zostały rozmieszczone w czterech obszarach odpowiadających tradycyjnej metodzie SWOT – mocnych stron, słabych stron, szans oraz zagrożeń. Przy wykorzystaniu tej metody, w zależności od przewidywanej intensyfikacji działań rozwojowych, a także przyszłych uwarunkowań, mocne i słabe strony mogą stać się zarówno szansami, jak i zagrożeniami dla rozwoju Gminy. Ważnym atutem tego podejścia jest również wskazanie wagi oraz gradacyjne określenie poszczególnych priorytetów rozwojowych. Wszystkie czynniki oceniane są z większą precyzją.

W analizie przyjęto skalę od -10 (dla czynników z najmniejszym priorytetem) do +10 (dla najistotniejszych czynników rozwojowych). W ocenie aktualnej sytuacji wartości ujemne oznaczają, że czynnik jest słabą stroną, a wartości dodatnie mocną stroną w rozwoju gminy. Wartości zbliżone do 0 należy traktować jako uznane za neutralne. Analogicznie prezentuje się sytuacja przy ocenie przewidywanego stanu rozwoju czynników, w tym przypadku w 2036 roku. Zmiany w kierunku dodatnim sugerują wzrost szans rozwojowych w danym czynniku, natomiast w kierunku ujemnym, że dane obszary rozwojowe mogą w przyszłości stanowić zagrożenie dla funkcjonowania i rozwoju Gminy Skomlin.

Wskazane poniżej czynniki rozwojowe w podziale na potencjały i deficyty obejmują swym zakresem wszystkie obszary funkcjonowania gminy, które w diagnozie uznano za kluczowe dla rozwoju oraz w których wskazano potrzebę zmian. Są wśród nich czynniki środowiskowe, przestrzenne, społeczne, gospodarcze. Odpowiednio ocenione i zhierarchizowane umożliwią dobór adekwatnych celów i kierunków rozwojowych.

Do potencjałów w kluczowych obszarach funkcjonowania obszaru Gminy Skomlin należą:

Tabela 2 - Potencjały rozwojowe Gminy Skomlin

Lp.	RODZAJ POTENCJAŁU	OCENA	
		OBECNIE	DO 2036 ROKU
P.1	Potencjał: Silne tradycje rolnicze i znaczący udział gruntów rolnych w powierzchni gminy (75,9%)	2,0	6,0
P.2	Potencjał: Wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw oraz stabilność firm działających na terenie Gminy (wzrost o 21% podmiotów od 2020 roku oraz niski odsetek wyrejestrowań pokazujący rosnący potencjał lokalnej przedsiębiorczości)	3,0	6,0
P.3	Potencjał: Spadek liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych, aktywność zawodowa mieszkańców (spadek stopy bezrobocia z 4,6% w 2020 r. do 3,8% w 2024 r.)	2,0	5,0
P.4	Potencjał: Dostępność sieci wodociągowej (ponad 99% mieszkańców objęta siecią wodociągową). Poprawy wymaga jednak stan sieci.	2,0	8,0

Lp.	RODZAJ POTENCJAŁU	OCENA	
		OBECNIE	DO 2036 ROKU
P.5	Potencjał: Wzrastająca liczba przydomowych oczyszczalni ścieków (rosnąca świadomość ekologiczna i samowystarczalność mieszkańców)	4,0	8,0
P.6	Potencjał: Dogodne warunki do rozwoju OZE	5,0	9,0
P.7	Potencjał: Brak emisji przemysłowej i niskie natężenie hałasu (korzystne warunki środowiskowe dla rozwoju osadnictwa oraz agroturystyki)	5,0	6,0
P.8	Potencjał: Bogate zasoby przyrodnicze: Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Proсны, użytki ekologiczne, pomniki przyrody) - podnoszą wartość krajobrazową i stanowią bazę dla turystyki przyrodniczej	2,0	4,0
P.9	Potencjał: Przebieg Łódzkiego Szlaku Konnego i możliwość aktywnego wypoczynku (szlak nie jest obecnie wykorzystywany, brak infrastruktury konnej)	-1,0	2,0
P.10	Potencjał: Silne tradycje kolarskie jako fundament dla rozwoju infrastruktury rowerowej ("Kapelusz wuja", organizacja pikników rowerowych)	6,0	10,0
P.11	Potencjał: Podejmowane działania w zakresie zwiększenia dostępności, jakości nauczania w SP i opieki nad dziećmi (wysoki udział budżetu gminy przeznaczona na oświatę wskazują na priorytet w tym zakresie)	5,0	8,0
P.12	Potencjał: Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej (na przestrzeni lat 2019-2023 ok. 14%)	4,0	6,0
P.13	Potencjał: Realizacja projektów edukacyjnych i społecznych współfinansowanych ze środków zewnętrznych (np. EFS+)	5,0	7,0
P.14	Potencjał: Działalność Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Skomlinie oraz Gminnej Biblioteki Publicznej i Filii	5,0	9,0
P.15	Potencjał: Silna aktywność społeczna i kulturalna mieszkańców - obecność licznych organizacji społecznych (KGW, OSP, kluby sportowe, zespoły ludowe) oraz organizacja cyklicznych wydarzeń kulturalnych i patriotycznych (dożynki, pikniki, koncerty) świadczą o wysokim kapitale społecznym i przywiązaniu do lokalnej tradycji (w tym kultywowanie folkloru ziemi wieluńskiej)	7,0	9,0
P.16	Potencjał: Walory i dziedzictwo kulturowe (obiekty zabytkowe, krajobraz wiejski) - wpływ na lokalną tożsamość i rozwój produktów lokalnych (Izba Pamięci)	6,0	8,0
P.17	Potencjał: Dostępna infrastruktura sportowa Gminy oraz działalność klubów sportowych	5,0	8,0
P.18	Potencjał: Obecność lokalnych złóż kopalin naturalnych (piaski, żwiry, iły)	2,0	2,0
P.19	Potencjał: Stosunkowo dobra odległość do większych ośrodków miejskich (Opole - ok 65 km, Częstochowa ok. 64 km)	4,0	5,0
P.20	Potencjał: Obecność kilku średnich i większych przedsiębiorstw (np. producent maszyn rolniczych)	4,0	6,0

Źródło: Opracowanie własne

W ramach szczegółowej analizy opisane zostały potencjały, które stanowią największe perspektywy rozwoju Gminy Skomlin. Kluczowe czynniki rozwoju gminy stanowią:

P.1 (2,6) Silne tradycje rolnicze i znaczący udział gruntów rolnych w powierzchni gminy (75,9%) - Gmina Skomlin, dzięki korzystnemu położeniu i przeważającemu charakterowi rolniczemu, dysponuje istotnym potencjałem do rozwoju rolnictwa zrównoważonego. Znaczący udział użytków rolnych przy jednoczesnym braku terenów przemysłowych stwarza warunki sprzyjające produkcji ekologicznej oraz wytwarzaniu wysokiej jakości lokalnych produktów, takich jak miody, sery kozie czy inne wyroby drobnych gospodarstw rolnych. Potencjał ten może zostać w pełni wykorzystany poprzez rozwój

lokalnych łańcuchów dostaw, promowanie produktów lokalnych oraz wsparcie agroturystyki, budując rozpoznawalną markę gminy w obszarze rolnictwa ekologicznego.

P.4 (2,8) Dostępność sieci wodociągowej – Ponad 99% mieszkańców Gminy Skomlin objętych jest siecią wodociągową, co świadczy o bardzo wysokim poziomie zwodociągowania obszaru. Zapewnia to stabilny dostęp do wody pitnej o odpowiednich parametrach jakościowych, a tym samym stanowi istotny czynnik warunkujący rozwój społeczno-gospodarczy. Rozwinięta infrastruktura wodociągowa zwiększa atrakcyjność inwestycyjną gminy, sprzyja rozwojowi osadnictwa oraz podtrzymuje wysoki standard życia mieszkańców. Niska ocena potencjału w stanie istniejącym (2) wynika przede wszystkim ze stanu technicznego infrastruktury, wymagającej modernizacji i dalszych inwestycji. W perspektywie lat 2026–2036 kluczowe będzie zatem podjęcie działań na rzecz poprawy jakości i niezawodności systemu wodociągowego. Realizacja tych zamierzeń pozwoli na pełne wykorzystanie potencjału dostępnej infrastruktury.

P.5. (4,8) Wzrastająca liczba przydomowych oczyszczalni ścieków - W Gminie Skomlin obserwuje się wyraźny trend wzrostu liczby przydomowych oczyszczalni ścieków, co stanowi efekt rosnącej świadomości ekologicznej mieszkańców oraz ich dążenia do większej samowystarczalności. Zmiana ta odzwierciedla stopniowe odchodzenie od tradycyjnych zbiorników bezodpływowych na rzecz nowoczesnych, bardziej przyjaznych środowisku i efektywnych rozwiązań. Obserwowany obecnie pozytywny kierunek zmian należy wykorzystywać również w perspektywie strategicznej, dążąc do dalszego upowszechniania i wspierania rozwoju przydomowych oczyszczalni.

P.6 (5,9) Dogodne warunki do rozwoju OZE – Gmina Skomlin, jako obszar o charakterze typowo rolniczym, dysponuje znacznym potencjałem w zakresie rozwoju zielonej energii. Duża dostępność terenów nieurbanizowanych, o korzystnym ukształtowaniu przestrzeni, stwarza dogodne warunki dla lokalizacji instalacji wiatrowych oraz farm fotowoltaicznych. Równolegle coraz większe znaczenie zyskują instalacje prosumenckie (takie jak mikroinstalacje fotowoltaiczne lub wiatrowe), które mogą wspierać niezależność energetyczną gospodarstw domowych i rolnych.

P.10 (6,10) Silne tradycje kolarskie jako fundament dla rozwoju infrastruktury rowerowej ("Kapelusz wuja", organizacja pikników rowerowych) - Silne tradycje kolarskie Gminy Skomlin od wielu lat stanowią istotny element lokalnej tożsamości i aktywności sportowej mieszkańców. Najbardziej rozpoznawalnym symbolem tego dziedzictwa jest nagroda „Kapelusz wuja”. Tradycje te pielęgnowane są poprzez wydarzenia sportowe o zasięgu lokalnym i regionalnym, takie jak Rodzinny Piknik Rowerowy czy Puchar Ziemi Wieluńskiej, które integrują społeczność i promują aktywny styl życia. Pomimo posiadanego kapitału kulturowo-sportowego Gmina nie dysponuje rozwiniętą infrastrukturą rowerową, co ogranicza możliwość pełnego wykorzystania istniejącego potencjału. Mocne dziedzictwo kolarskie stanowi jednak solidną bazę do rozwoju kompleksowej infrastruktury rowerowej, która w przyszłości może stać się fundamentem turystyki aktywnej i codziennej mobilności mieszkańców.

P.11 (5,8) Podejmowane działania w zakresie zwiększenia dostępności, jakości nauczania w SP i opieki nad dziećmi – Oświata stanowi jeden z priorytetowych obszarów polityki społecznej Gminy Skomlin, co potwierdza wysoki udział wydatków budżetowych przeznaczanych na jej finansowanie. Działania podejmowane w tym zakresie obejmują zarówno podnoszenie jakości kształcenia w szkołach podstawowych, jak i poprawę warunków opieki nad najmłodszymi dziećmi. Od 1 września 2025 r. w Gminie funkcjonuje gminny żłobek

w miejscowości Wichernik, który zwiększa dostępność usług opiekuńczych i wspiera aktywność zawodową rodziców. Dalszy rozwój infrastruktury i usług edukacyjno-opiekuńczych sprzyjać będzie zatrzymywaniu młodych mieszkańców, przyciąganiu nowych rodzin oraz kształtowaniu kapitału ludzkiego, co przekłada się na długofalowy rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

P.14 (5,9) Działalność Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Skomlinie oraz Gminnej Biblioteki Publicznej i Filii – Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Skomlinie oraz Gminna Biblioteka Publiczna wraz z Filią stanowią fundament życia kulturalnego i edukacyjnego mieszkańców Gminy. Dzięki szerokiej ofercie zajęć, wydarzeń i projektów, instytucje te wspierają rozwój kompetencji, integrację społeczną oraz promocję lokalnej tożsamości. Dalsze rozwijanie działalności animacyjnej i edukacyjnej, w tym wykorzystanie narzędzi cyfrowych, wzmocni dostępność oferty dla różnych grup mieszkańców.

P.15 (7,9) Silna aktywność społeczna i kulturalna mieszkańców - Wysoka aktywność organizacji społecznych, takich jak koła gospodyń wiejskich, ochotnicze straże pożarne, kluby sportowe czy zespoły ludowe, stanowi o dużym kapitale społecznym gminy. Ich działalność, uzupełniana przez liczne wydarzenia cykliczne – m.in. dożynki, koncerty, pikniki i uroczystości patriotyczne – świadczy o przywiązaniu mieszkańców do lokalnych tradycji oraz kultywowaniu folkloru ziemi wieluńskiej. Tak silne zakorzenienie w kulturze i tradycji sprzyja integracji społeczności, budowaniu tożsamości lokalnej oraz wzmocnieniu więzi międzypokoleniowych. Obecny potencjał jest już znaczący, a dalsze wsparcie inicjatyw oddolnych i rozwój współpracy z instytucjami kultury mogą w perspektywie 2036 roku pozwolić na pełne wykorzystanie tego zasobu, czyniąc gminę przykładem harmonijnego łączenia tradycji z nowoczesnymi formami aktywności społeczno-kulturalnej.

P.16 (6,8) Walory i dziedzictwo kulturowe (obiekty zabytkowe, krajobraz wiejski) - wpływ na lokalną tożsamość i rozwój produktów lokalnych – Obiekty zabytkowe oraz malowniczy krajobraz wiejski Gminy Skomlin stanowią istotny element lokalnej tożsamości i sprzyjają rozwojowi produktów lokalnych. Planowane utworzenie Izby Pamięci w jednym z zabytkowych obiektów (spichlerzu), dodatkowo wzmocni funkcję edukacyjną i promocyjną dziedzictwa kulturowego. Podejmując dalsze działania z zakresu ochrony, udostępniania i promocji dziedzictwa umożliwi zwiększenie atrakcyjności Gminy dla mieszkańców i turystów zainteresowanych lokalną historią i folklorem.

Do deficytów w kluczowych obszarach funkcjonowania obszaru Gminy Skomlin należą natomiast:

Tabela 3 - Deficyty rozwojowe Gminy Skomlin

Lp.	RODZAJ DEFICYTU	OCENA	
		OBECNIE	DO 2036 ROKU
D. 1	Deficyt: Niekorzystne zjawiska demograficzne (malejąca liczba ludności, wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym, ujemny przyrost naturalny, starzejące się społeczeństwo)	-8,0	-4,0
D.2	Deficyt: Odływ młodych mieszkańców Gminy do większych ośrodków gospodarczych	-7,5	-5,0
D.3	Deficyt: Malejący współczynnik skolaryzacji (oznaczający, że coraz więcej uczniów wybiera szkoły znajdujące się poza terenem Gminy)	1,0	4,0
D.4	Deficyt: Brak rozpoznawalnej marki produktów lokalnych	-5,0	1,0

Lp.	RODZAJ DEFICYTU	OCENA	
		OBECNIE	DO 2036 ROKU
D.5	Deficyt: Rozdrobniona struktura gospodarstw rolnych (przewaga gospodarstw 1–5 ha ogranicza konkurencyjność rolnictwa), deficyt możliwy do wykorzystania pod kątem rozwijania rolnictwa ekologicznego)	2,0	6,0
D.6	Deficyt: Wysoka podatność rolnictwa na skutki zmian klimatu (zgodnie z analizami zawartymi w Planie przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze gminy występuje klasa silnego oraz ekstremalnego zagrożenia suszą)	-8,0	-6,0
D.7	Deficyt: Brak infrastruktury noclegowej i usług turystycznych	-10,0	-3,0
D.8	Deficyt: Znikomy udział obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (ryzyko rozpraszania się zabudowy)	-1,0	4,0
D.9	Deficyt: Dostępność infrastruktury kanalizacyjnej (według danych za 2024 rok 62,6% korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej)	4,0	6,0
D.10	Deficyt: Dostępność komunikacyjna w relacjach lokalnych i międzygminnych (ilość i jakość dostępnych połączeń drogowych, stan techniczny dróg lokalnych)	3,0	7,0
D.11	Deficyt: Brak ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych	-8,0	-1,0
D.12	Deficyt: Peryferyjne położenie w układzie wojewódzkim (wpływ na konkurencyjność inwestycyjną)	-8,0	-5,0
D.13	Deficyt: Niski poziom lesistości gminy (15,4% vs. 21,4% w woj. łódzkim według stanu za 2024 r.) - ogranicza funkcje przyrodnicze, adaptacyjne i rekreacyjne krajobrazu	-1,0	-1,0
D.14	Deficyt: Zagrożenie powodziowe w dolinie Prosnicy (zarośnięta rzeka, zalew)	-2,0	2,0
D.15	Deficyt: Stan jakości powietrza w sezonie grzewczym (niska emisja)	-3,0	6,0
D.16	Deficyt: Brak dostępnej przestrzeni dla organizacji pozarządowych i warunki lokalowe	-7,0	-2,0

Źródło: Opracowanie własne

W ramach szczegółowej analizy opisane zostały deficyty, które stanowią największe zagrożenie dla rozwoju Gminy Skomlin. Szczególne zagrożenia dla rozwoju Gminy Skomlin stanowią:

D.1 (-8, -4) Niekorzystne zjawiska demograficzne (malejąca liczba ludności, wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym, ujemny przyrost naturalny, starzejące się społeczeństwo) - Gmina Skomlin, podobnie jak wiele innych gmin w Polsce zmagająca się z problemem starzejącego się społeczeństwa, ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji. Takie zjawiska stopniowo mogą prowadzić do wyludniania się gminy. Dzięki odpowiednim działaniom, obejmującym tworzenie atrakcyjnych warunków życia dla mieszkańców, pozwoli zmniejszyć to negatywne zjawisko

D.2 (-7,5; -5) Odpływ młodych mieszkańców Gminy do większych ośrodków gospodarczych – Gmina Skomlin, jako obszar wiejski, doświadcza odpływu młodych mieszkańców do miast w poszukiwaniu bardziej zróżnicowanych możliwości edukacyjnych i zawodowych. Obserwowana migracja ogranicza potencjał demograficzny i rozwój lokalnego rynku pracy, a także wpływa na dostępność wykwalifikowanej siły roboczej w gospodarstwach i lokalnych przedsiębiorstwach. Zjawisko to jest istotnym wyzwaniem dla rozwoju Gminy. Przy wdrożeniu działań wspierających zatrzymanie i powrót młodych mieszkańców — m.in. poprzez tworzenie miejsc pracy, rozwój lokalnej przedsiębiorczości, poprawę infrastruktury

edukacyjnej i rekreacyjnej deficyt może ulec niewielkiemu zmniejszeniu, poprawiając stabilność demograficzną i społeczno-gospodarczą obszaru wiejskiego.

D.4 (-5, 1) Brak rozpoznawalnej marki produktów lokalnych – Pomimo istniejącego potencjału rolniczego i tradycji wytwarzania lokalnych produktów, Gmina Skomlin nie posiada jeszcze wyraźnie rozpoznawalnej marki produktów lokalnych. Brak takiej identyfikacji ogranicza możliwość promocji wytworów lokalnych, utrudnia rozwój sprzedaży bezpośredniej i dystrybucji w szerszym zakresie, a także zmniejsza potencjał tworzenia lokalnych łańcuchów wartości i agroturystyki. Przy podjęciu działań promocyjnych – w tym wsparciu dla producentów ekologicznych i rękodzielniczych, certyfikacji produktów istnieje możliwość wzmocnienia konkurencyjności gminy i jej wizerunku jako miejsca oferującego wysokiej jakości produkty lokalne.

D.5. (2,0; 6,0) Rozdrobniona struktura gospodarstw rolnych - Struktura rolnictwa w Gminie Skomlin charakteryzuje się przewagą małych gospodarstw o powierzchni 1–5 ha, co utrudnia rozwój nowoczesnego rolnictwa i ogranicza możliwości zwiększania wydajności produkcji. Jednocześnie niewielki rozmiar gospodarstw stwarza szansę na rozwój rolnictwa ekologicznego oraz specjalistycznego, w tym wytwarzania wysokiej jakości produktów lokalnych. Aby wykorzystać niniejszy deficyt jako szansę rozwoju, Gmina powinna podejmować działania na rzecz wsparcia rozwoju gospodarstw ekologicznych oraz lokalnych łańcuchów dostaw. Umożliwi to zwiększenie znaczenia gminy w produkcji wysokiej jakości zdrowej żywności oraz rozwoju agroturystyki.

D.6 (-8, -6) Wysoka podatność rolnictwa na skutki zmian klimatu – Rolnictwo w Gminie Skomlin jest szczególnie narażone na skutki zmian klimatycznych, w tym na susze, które według analiz zawartych w Planie przeciwdziałania skutkom suszy obejmują obszary o wysokim i ekstremalnym zagrożeniu. Wysoka podatność gospodarstw rolnych na niekorzystne warunki pogodowe ogranicza stabilność produkcji i bezpieczeństwo żywnościowe oraz zwiększa ryzyko strat ekonomicznych dla rolników. Przy wdrożeniu odpowiednich działań adaptacyjnych, takich jak rozwój systemów nawadniania, ochrona i odtwarzanie zasobów wodnych (w tym mokradeł) czy też promowanie praktyk rolnictwa zrównoważonego można wpłynąć częściowo na poprawę odporności rolnictwa i na negatywne skutki zmian klimatu.

D.7 (-10; -3) Brak infrastruktury noclegowej i usług turystycznych - Gmina Skomlin nie posiada rozwiniętej infrastruktury noclegowej ani rozbudowanej oferty usług turystycznych. Pomimo braku charakteru typowo turystycznego, gmina dysponuje atutami naturalnymi, takimi jak dolina rzeki Prosnicy czy malowniczy krajobraz wiejski, które stwarzają potencjał do rozwoju agroturystyki, rekreacji nad wodą oraz lokalnych produktów i atrakcji regionalnych. Przy systematycznym wsparciu inwestycji w rozwój gospodarstw agroturystycznych oraz promocję lokalnych atrakcji i produktów istnieje szansa na stworzenie oferty rekreacyjnej i wzmocnienie wizerunku Gminy jako miejsca przyjaznego dla turystyki wiejskiej i aktywnej.

D.10 (3,7) Dostępność komunikacyjna w relacjach lokalnych i międzygminnych –

Gmina Skomlin boryka się z ograniczeniami w dostępności komunikacyjnej, które wynikają przede wszystkim ze stanu technicznego dróg lokalnych. Przy realizacji inwestycji w modernizację i rozbudowę sieci drogowej oraz poprawę bezpieczeństwa ruchu dostępność komunikacyjna Gminy może zostać istotnie poprawiona, co z kolei może zwiększyć możliwości rozwoju gospodarczego, społecznej aktywności mieszkańców oraz wzmocnić atrakcyjność inwestycyjną gminy.

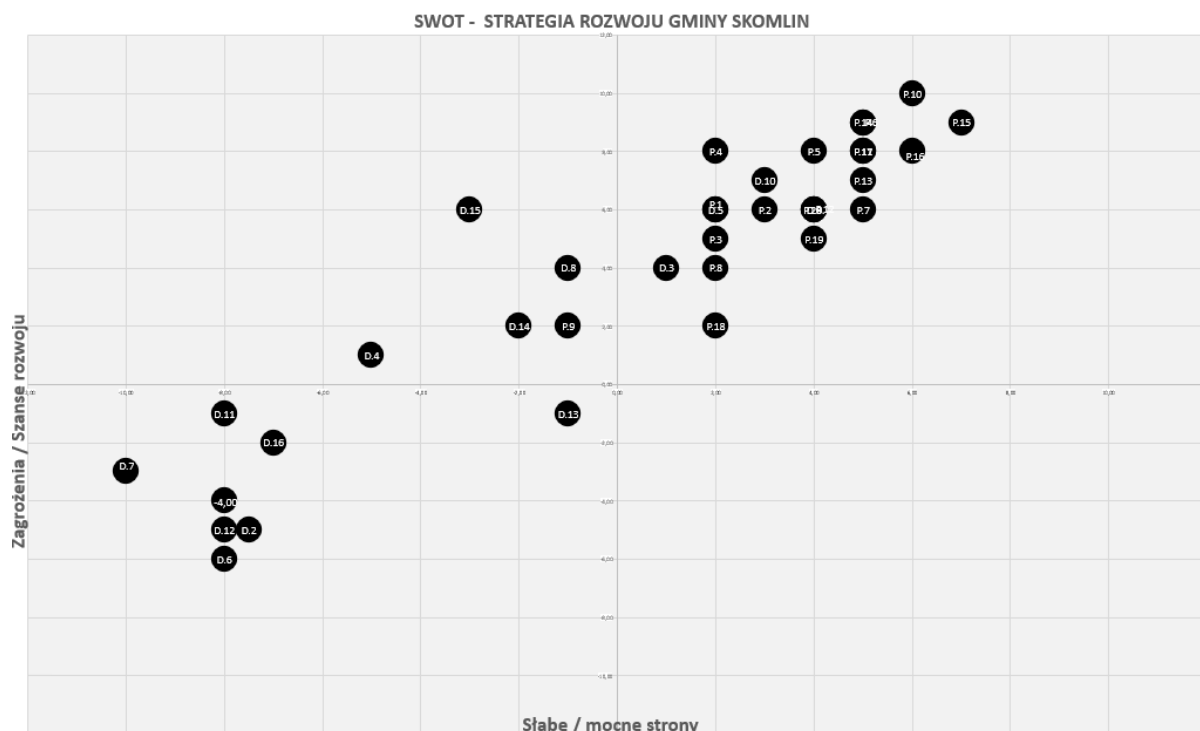

D.11 (-8, -1) Brak ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych – Gmina Skomlin nie dysponuje rozwiniętą siecią tras rowerowych ani ciągów pieszo-rowerowych, co ogranicza możliwości bezpiecznej aktywności rekreacyjnej i sportowej mieszkańców oraz ogranicza wykorzystanie potencjału lokalnych tradycji kolarskich. Niewystarczająca infrastruktura rowerowa hamuje rozwój sportu, turystyki i rekreacji, a także ogranicza potencjał promocji gminy jako miejsca przyjaznego dla mieszkańców i odwiedzających.

D.15 (-3,6) Stan jakości powietrza w sezonie grzewczym (niska emisja) – Jakość powietrza w sezonie grzewczym pozostaje wyzwaniem dla Gminy, ze względu na niską emisję z indywidualnych źródeł ciepła gospodarstw domowych. Choć problem nie jest krytyczny, okresowe pogorszenie jakości powietrza może mieć wpływ na zdrowie mieszkańców i komfort życia, a także może ograniczać atrakcyjność obszaru dla nowych mieszkańców i turystów. Jakość życia i warunków środowiskowe w zakresie jakości powietrza mogą poprawić się dzięki wsparciu mieszkańców przy wdrażaniu działań związanych z modernizacją systemów grzewczych, promowaniu i rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz edukacją mieszkańców w zakresie ograniczania niskiej emisji.

D.16 (-7, -2) Brak dostępnej przestrzeni dla organizacji pozarządowych i warunki lokalowe - Brak dostępnej przestrzeni dla organizacji pozarządowych oraz niewystarczające warunki lokalowe w Gminie Skomlin stanowią deficyt rozwojowy, ponieważ ograniczają aktywność społeczną i możliwości angażowania mieszkańców w działania na rzecz wspólnoty lokalnej. Organizacje pozarządowe, pełniące ważną rolę w integracji społecznej, animacji życia kulturalnego czy realizacji inicjatyw obywatelskich, pozbawione odpowiedniego zaplecza nie mogą w pełni rozwijać swojej działalności. W konsekwencji gmina traci potencjał w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego, budowania więzi międzyludzkich oraz realizacji projektów wspierających rozwój lokalny.

Poniższy wykres stanowi poglądową wizualizację rozmieszczenia potencjałów i deficytów zidentyfikowanych w analizie SWOT. Jego celem nie jest dokładne odwzorowanie wartości każdej pozycji (szczegółowe oceny zawarto w Tabeli 2 i 3), lecz zobrazowanie obszarów koncentracji czynników rozwojowych oraz wskazanie kierunków strategicznych o najwyższym znaczeniu dla Gminy.

Wykres 3 – Wykres analizy SWOT

Źródło: Opracowanie własne

Wyniki warsztatu diagnostyczno-projektowego z wykorzystaniem metodologii SWOT wskazują, że Gmina Skomlin posiada przede wszystkim silne fundamenty w obszarze społecznym, kulturowym i środowiskowym, przy jednoczesnych ograniczeniach wynikających z warunków demograficznych i infrastrukturalnych.

Na wynikowym wykresie przeprowadzonej analizy SWOT zauważalna jest wyraźna koncentracja potencjałów w prawym górnym kwadracie, co wskazuje na zasoby o wysokim znaczeniu strategicznym i dużym potencjale wykorzystania w rozwoju gminy (szanse rozwoju). Do najbardziej wyróżniających się obszarów należą: tradycje rolnicze, aktywność społeczna i kulturalna mieszkańców, tradycje kolarskie, rozwijająca się edukacja i dostęp do infrastruktury wodociągowej oraz potencjał rozwoju OZE. Warto podkreślić, że wiele z tych zasobów może w perspektywie do 2036 roku istotnie zwiększyć swoje znaczenie, co daje Gminie realną szansę na wzrost atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej.

Deficyty skoncentrowane są głównie w lewym dolnym kwadracie wykresu, co wskazuje na obszary wymagające pilnej interwencji. Największe zagrożenia rozwojowe wynikają z odpływu młodych mieszkańców, wysokiej podatności rolnictwa na skutki zmian klimatu, braku infrastruktury noclegowej, turystycznej i rekreacyjnej oraz ograniczeń w dostępności komunikacyjnej i przestrzeni dla organizacji pozarządowych. Ich poprawa jest kluczowa dla wykorzystania potencjału Gminy i zrównoważonego rozwoju. Jednocześnie, część deficytów w wyniku podjęcia odpowiednich działań strategicznych może stać się szansami rozwojowymi (lewy, górny kwadrat wykresu).

Podsumowując, **Strategia Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026–2036** powinna opierać się na wykorzystaniu silnych tradycji rolniczych i kolarskich, aktywności społecznej mieszkańców oraz walorów przyrodniczych i środowiskowych gminy, przy jednoczesnym stopniowym ograniczaniu barier demograficznych, infrastrukturalnych i gospodarczych.

Gmina powinna koncentrować się na działaniach w zakresie rozwijania rolnictwa zrównoważonego, produktów lokalnych, infrastruktury rekreacyjnej i rowerowej, agroturystyki, a także rekreacji nad rzeką Prosna. Równocześnie strategiczne działania powinny obejmować modernizację i rozbudowę sieci dróg lokalnych, rozwój infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, zapewnienie przestrzeni dla organizacji społecznych oraz wzmocnienie oferty edukacyjno-kulturalnej, co pozwoli w pełni wykorzystać potencjał społeczny i kulturowy gminy oraz zwiększyć jej atrakcyjność dla mieszkańców, przedsiębiorców i turystów.

CZĘŚĆ III

ELEMENTY STRATEGICZNE

3. ELEMENTY STRATEGICZNE

Przeprowadzona diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej, której syntezę ujęto w niniejszym dokumencie wraz z analizą wyników badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców, diagnozą potencjałów i deficytów rozwojowych gminy (SWOT) stanowiły punkt wyjścia do określenia kluczowych elementów strategicznych jej rozwoju, tj. wizji rozwoju gminy oraz niezbędnych do jej osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych.

3.1. WIZJA ROZWOJU

Wizją określa się przyszłe wyobrażenie gminy, czyli pożądaný obraz, stan docelowy, do którego władze Gminy powinny dążyć, poprzez realizację zaplanowanych w Strategii działań.

Wizja rozwoju Gminy Skomlin w 2036 roku:

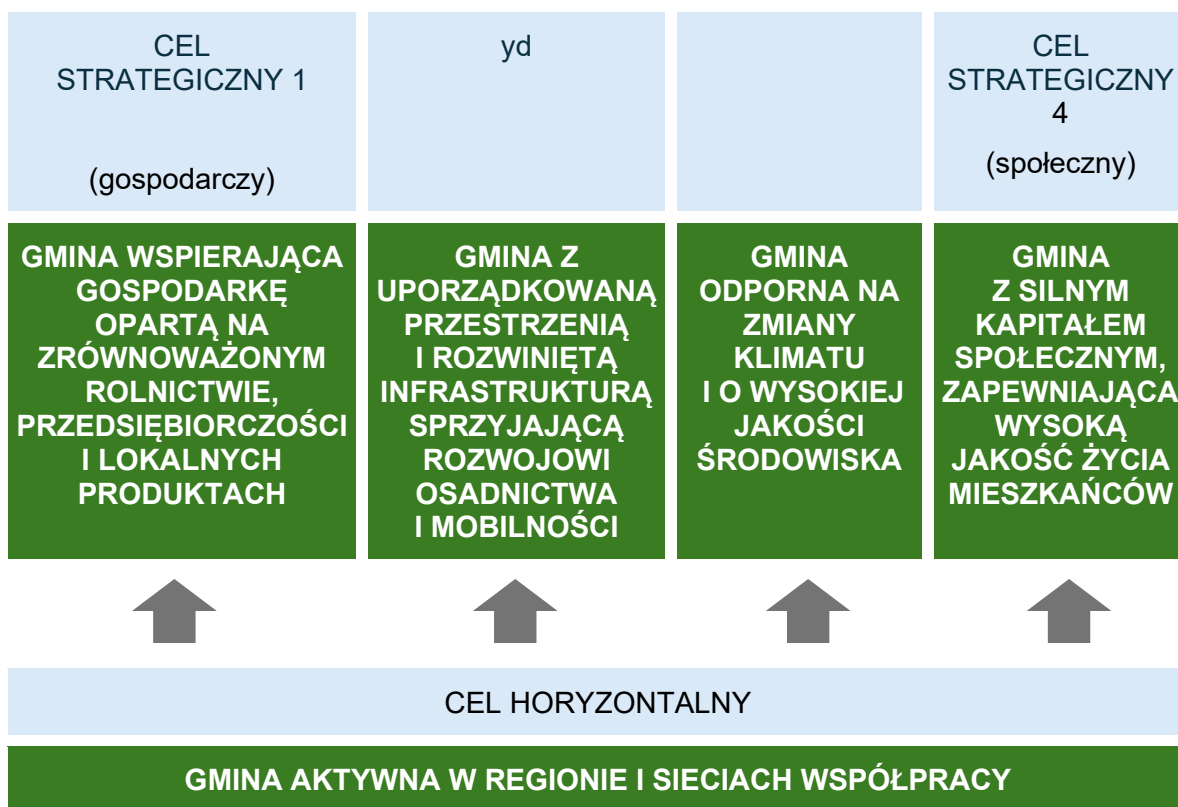
W 2036 roku Gmina Skomlin jest nowoczesną, zrównoważoną i dobrze zorganizowaną gminą, zapewniającą wysoką jakość życia mieszkańców. Rozwój gospodarczy, społeczny i przestrzenny Gminy opiera się na racjonalnym wykorzystaniu zasobów, ochronie środowiska oraz współpracy lokalnej i ponadlokalnej. Gmina Skomlin tworzy warunki do rozwoju zielonej energii i zwiększenia efektywności energetycznej w Gminie, wspiera aktywność społeczną i przedsiębiorczość, a także dba o zachowanie tradycji i tożsamości lokalnej. Gmina jest odporna na skutki zmian klimatu, nowocześnie zarządzana i bezpieczna, stanowiąc przyjazne miejsce do życia, pracy i wypoczynku.

3.2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę obecnego stanu rozwojowego jednostki, prowadzone badanie ankietowe wśród mieszkańców, analizę SWOT i sformułowaną wizję rozwoju Gminy Skomlin, wypracowano zestaw głównych celów strategicznych, do których przypisano szczegółowe cele operacyjne. Odnoszą się one do zdefiniowanych potrzeb i wyzwań rozwojowych Gminy a także deficytów we wszystkich obszarach funkcjonowania jednostki. W konsekwencji są one odzwierciedleniem pożądaných kierunków rozwojowych Gminy Skomlin.

W ramach **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036** zdefiniowano następujące cele strategiczne:

Dla każdego ze zdefiniowanych powyżej celów strategicznych przypisano cele operacyjne oraz kierunki działań, które konkretyzują sposób ich realizacji.

3.3. KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH

CEL STRATEGICZNY 1 (gospodarczy):

GINA WSPIERAJĄCA GOSPODARKE OPARTĄ NA ZRÓWNOWAŻONYM ROLNICTWIE, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I LOKALNYCH PRODUKTACH

Cel operacyjny 1.1.:	Rozwój nowoczesnego i zrównoważonego rolnictwa
Cel operacyjny 1.2.:	Wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości
Cel operacyjny 1.3.:	Budowa marki produktów lokalnych i rozwój agroturystyki

Cel operacyjny 1.1.

Rozwój nowoczesnego i zrównoważonego rolnictwa

Gmina Skomlin jako obszar o wyraźnie rolniczym charakterze powinna koncentrować swoje działania na wzmocnieniu konkurencyjności sektora rolnego przy jednoczesnym zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Celem jest tworzenie warunków sprzyjających

produkcji wysokiej jakości żywności oraz wspieranie rolnictwa nowoczesnego, odpornego na zmiany klimatyczne i środowiskowe.

Kluczowym założeniem w realizacji niniejszego celu operacyjnego będzie wspieranie lokalnych producentów w podnoszeniu jakości wytwarzanych produktów rolnych, w tym poprzez wdrażanie nowoczesnych technologii, rozwój systemów jakości (np. certyfikacja ekologiczna), a także doradztwo i wsparcie w zakresie dostępnych instrumentów finansowych, dotacji krajowych oraz unijnych.

Szczególne znaczenie ma rozwój krótkich łańcuchów dostaw, który umożliwi rolnikom bezpośredni kontakt z odbiorcami, skrócenie drogi produktu „od pola do stołu” oraz zwiększenie dochodowości gospodarstw. Podjęcie inicjatyw w tym zakresie nie tylko wpłynie na wzmocnienie lokalnej gospodarki, ale również wzmocni integrację lokalnej społeczności. Realizacja niniejszego kierunku działań zakłada m.in. tworzenie przez Gminę warunków infrastrukturalnych i organizacyjnych do sprzedaży lokalnej (np. targowiska), czy też ułatwienie kontaktów między rolnikami a lokalnymi instytucjami (np. szkołami), które mogłyby być zainteresowane zakupem żywności od lokalnych producentów.

Istotnym kierunkiem działań będzie również podnoszenie kompetencji rolników poprzez edukację i doradztwo w zakresie Dobrych Praktyk Rolnych, efektywnego gospodarowania zasobami oraz adaptacji produkcji do zmieniających się warunków klimatycznych.

Uzupełnieniem powyższych działań będzie promowanie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym w rolnictwie, w szczególności w zakresie wykorzystania odpadów i pozostałości rolnych do celów energetycznych i nawozowych. Takie podejście pozwoli zwiększyć efektywność wykorzystania zasobów, ograniczyć negatywny wpływ na środowisko i wzmocnić lokalną samowystarczalność energetyczną.

Kierunki działań:

- Wspieranie lokalnych producentów rolniczych w wytwarzaniu wysokiej jakości żywności
- Promowanie krótkich łańcuchów dostaw i lokalnej sprzedaży produktów rolnych
- Podejmowanie działań edukacyjnych dla rolników w zakresie Dobrej Praktyki Rolnej i adaptacji do zmian klimatu w rolnictwie
- Wdrażanie idei gospodarki o obiegu zamkniętym w rolnictwie (w szczególności w zakresie wykorzystania odpadów i pozostałości rolnych)

Cel operacyjny 1.2.

Wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości

Z uwagi na przeważający charakter rolniczy i niewielki udział sektora pozarolniczego, Gmina Skomlin stoi przed wyzwaniem dywersyfikacji lokalnej gospodarki. Wsparcie rozwoju drobnej przedsiębiorczości, w tym samozatrudnienia, stanowi istotny kierunek działań mający na celu tworzenie alternatywnych źródeł dochodu dla mieszkańców oraz wzmocnienie lokalnego rynku pracy.

Założeniem celu jest budowanie przyjaznego środowiska dla podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej poprzez rozwój usług doradczych, organizację szkoleń z zakresu przedsiębiorczości i finansowania działalności, a także zapewnienie mieszkańcom dostępu do aktualnych informacji o programach wsparcia, dotacjach i instrumentach finansowych dostępnych na szczeblu krajowym i unijnym. Tego rodzaju działania pozwolą na aktywizację mieszkańców, w tym osób młodych i zwiększą potencjał rozwoju mikroprzedsiębiorstw.

Równolegle, Gmina będzie również dążyć do tworzenia warunków infrastrukturalnych sprzyjających rozwojowi lokalnych firm, zwłaszcza usługowych i przetwórczych, powiązanych z rolnictwem oraz potrzebami mieszkańców. Obejmie to m.in. uzbrajanie terenów inwestycyjnych, modernizację infrastruktury technicznej oraz poprawę dostępności komunikacyjnej. Dzięki temu możliwe będzie rozwijanie lokalnych inicjatyw gospodarczych w sposób spójny z potencjałem obszaru i jego zasobami.

Celem zaplanowanych działań jest stopniowe budowanie stabilnej, bardziej zróżnicowanej gospodarki lokalnej, opartej na aktywności mieszkańców, współpracy międzysektorowej oraz racjonalnym wykorzystaniu lokalnych zasobów i kompetencji.

Kierunki działań:

Wspieranie drobnej przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez doradztwo, szkolenia i ułatwienie dostępu do informacji o programach wsparcia

Tworzenie warunków do rozwoju lokalnych firm usługowych i przetwórczych (m.in. uzbrojenie terenów, poprawa infrastruktury technicznej)

Cel operacyjny 1.3.

Budowa marki produktów lokalnych i rozwój agroturystyki

Bogate tradycje rolnicze, dziedzictwo kulturowe regionu ziemi wieluńskiej, a także zasoby środowiskowe decydują, iż Gmina Skomlin posiada potencjał do rozwoju marki opartej na autentyczności i lokalnych wartościach. Zakres działań przyjętych dla realizacji celu operacyjnego 1.3. dotyczy zwiększenia rozpoznawalności Gminy poprzez wspieranie wytwórców żywności, rękodzieła, rzemiosła i usług agroturystycznych oraz tworzenie atrakcyjnej oferty dla mieszkańców i odwiedzających.

Głównym założeniem celu jest promowanie produktów lokalnych i tradycyjnych – zarówno rolnych, jak i rękodzielniczych, które odzwierciedlają tradycje i umiejętności mieszkańców. Gmina będzie wspierać ich rozpoznawalność poprzez działania promocyjne, udział w wydarzeniach regionalnych, czy też dążenie do tworzenia oznaczeń i certyfikatów potwierdzających lokalne pochodzenie.

Ważnym kierunkiem jest rozwój sprzedaży produktów lokalnych – zarówno w formie tradycyjnej (np. lokalne targi, festyny, punkty sprzedaży w gospodarstwach), jak i przez Internet. Celem jest ułatwienie mieszkańcom dostępu do lokalnych wyrobów oraz zwiększenie zasięgu sprzedaży poza granice gminy.

Istotnym elementem działań będzie również wsparcie rozwoju agroturystyki, w tym przede wszystkim zwiększanie świadomości mieszkańców na temat rozwoju agroturystyki jako źródła dodatkowego dochodu i uzupełnienia prowadzonej działalności rolniczej. Kluczowym

działaniem będzie doradztwo i edukacja mieszkańców, co w dłuższej perspektywie może stopniowo tworzyć podstawy do rozwoju w Gminie gospodarstw agroturystycznych, łączących wypoczynek na wsi z poznawaniem lokalnych produktów i tradycji.

Kierunki działań:

	Promowanie produktów lokalnych i tradycyjnych
	Tworzenie sieci sprzedaży i kanałów promocji produktów lokalnych w regionie oraz online
	Wspieranie rozwoju agroturystyki opartej na produktach lokalnych

CEL STRATEGICZNY 2 (przestrzenny):

GINA Z UPORZĄDKOWANĄ PRZESTRZENIĄ I ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ SPRZYJAJĄCĄ ROZWOJOWI OSADNICTWA I MOBILNOŚCI

Cel operacyjny 2.1.:	Poprawa dostępności komunikacyjnej, mobilności i infrastruktury technicznej
Cel operacyjny 2.2.:	Planowanie przestrzenne wspierające rozwój osadniczy i gospodarczy
Cel operacyjny 2.3.:	Rozwój przestrzeni sprzyjających rekreacji i integracji społecznej
Cel operacyjny 2.4.:	Ochrona ładu i krajobrazu wiejskiego

Cel operacyjny 2.1.

Poprawa dostępności komunikacyjnej, mobilności i infrastruktury technicznej

Rozproszona struktura osadnicza Gminy sprawia, że jednym z wyzwań jest zapewnienie mieszkańcom sprawnej i bezpiecznej infrastruktury komunikacyjnej. Szczególnie istotna jest poprawa połączeń między poszczególnymi sołectwami oraz zwiększenie dostępności komunikacyjnej z sąsiednimi gminami, w tym z Wieluniem. Podejmowanie bieżących działań w zakresie modernizacji, budowy oraz przebudowy dróg gminnych ułatwi mieszkańcom dojazd do miejsc pracy, szkół i innych instytucji publicznych.

Gmina Skomlin posiada bogate tradycje kolarskie, jednak obecnie na obszarze gminy brakuje odpowiedniej infrastruktury rowerowej. Jednym z priorytetów będzie zatem rozwój ścieżek rowerowych, stojaków, wiat rowerowych i innych elementów infrastruktury rowerowej. Równolegle należy podejmować działania związane z modernizacją i budową chodników oraz innych z zakresu poprawy warunków poruszania się pieszych. Założeniem niniejszych kierunków działań jest poprawa mobilności mieszkańców, zwiększenie bezpieczeństwa oraz stworzenie warunków dla rekreacji i aktywnego wypoczynku.

Istotnym elementem celu jest poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez modernizację oznakowania, rozwój oświetlenia oraz wprowadzenie systemów monitoringu w newralgicznych miejscach. Działania te zwiększą poczucie bezpieczeństwa użytkowników dróg, chodników i ścieżek rowerowych.

W celu zapewnienia mieszkańcom dostępu do transportu publicznego zakłada się m.in. współpracę z innymi samorządami w zakresie przewozów lokalnych i międzygminnych, w tym

połączeń z Wieluniem oraz organizację przewozów szkolnych. Dzięki temu możliwe będzie lepsze skoordynowanie kursów, ułatwienie dojazdu do pracy, szkół i usług publicznych oraz zwiększenie dostępności komunikacyjnej całego obszaru gminy.

Integralnym elementem celu jest rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej. Obejmuje to zarówno podstawową infrastrukturę wodociągową, kanalizacyjną, oświetleniową itp., jak i telekomunikacyjną oraz cyfrową – w tym szerokopasmowy Internet, systemy e-usług i informacyjne. Kompleksowe działania w tym obszarze zwiększą komfort życia mieszkańców, umożliwią sprawniejsze funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz wspomogą rozwój osadnictwa i lokalnej gospodarki.

Kierunki działań:

	Modernizacja, budowa i przebudowa dróg gminnych
	Rozwijanie infrastruktury pieszej i rowerowej
	Podejmowanie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego
	Podejmowanie działań na rzecz zapewniania transportu publicznego mieszkańcom (linie autobusowe, przewozy szkolne, połączenia międzygminne)
	Rozwój i modernizacja sieci infrastruktury technicznej, w tym telekomunikacyjnej i cyfrowej

Cel operacyjny 2.2.

Planowanie przestrzenne wspierające rozwój osadniczy i gospodarczy

Celem zaplanowanych działań jest uporządkowanie struktury przestrzennej gminy, zapewnienie przejrzystych zasad zagospodarowania terenu oraz wyznaczenie odpowiednich obszarów pod inwestycje, zabudowę mieszkaniową i rozwój usług lokalnych.

Założeniem celu jest opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (na podstawie polityki przestrzennej określonej przez Plan ogólny gminy⁶¹), które umożliwią zrównoważone kształtowanie zabudowy oraz infrastruktury na obszarze Gminy.

Jednocześnie istotnym założeniem jest prowadzenie polityki przestrzennej z poszanowaniem walorów krajobrazowych i przyrodniczych Gminy. W szczególności dotyczy to południowej części gminy, obejmującej dolinę rzeki Proсны, objętą ochroną w ramach Obszaru Chronionego Krajobrazu, a także użytków ekologicznych i pomników przyrody. W ramach realizacji niniejszego celu operacyjnego zakłada się również podejmowanie działań w zakresie ujętych w Audycie Krajobrazowym Województwa Łódzkiego⁶² rekomendacji dla występujących na obszarze Gminy krajobrazów priorytetowych.

⁶¹ Plan ogólny Gminy Skomlin jest w opracowaniu. Rada Gminy Skomlin przyjęła Uchwałę Nr II/9/2024 z dnia 22 maja 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Skomlin

⁶² Audyt Krajobrazowy Województwa Łódzkiego - przyjęty Uchwałą nr XIII/150/25 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 kwietnia 2025 r

Kierunki działań:

	Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
	Wyznaczanie terenów pod inwestycje i rozwój osadnictwa
	Kształtowanie struktury przestrzennej gminy z poszanowaniem walorów krajobrazowych i przyrodniczych

Cel operacyjny 2.3.

Rozwój przestrzeni sprzyjających rekreacji i integracji społecznej

Założeniem celu jest stworzenie w Gminie Skomlin spójnej i atrakcyjnej sieci przestrzeni publicznych oraz obiektów sprzyjających aktywności fizycznej, rekreacji, kształtowaniu więzi społecznych i integracji mieszkańców.

W ramach realizacji niniejszego celu, Gmina podejmować będzie działania w zakresie modernizacji, rozbudowy, doposażenia i zwiększania dostępności dla mieszkańców istniejących zasobów, m.in. świetlic wiejskich, boisk i sali sportowej, Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Skomlinie oraz Gminnej Biblioteki Publicznej wraz z Filią biblioteki we Wróblewie i innych.

Zakłada się również dążenie do rozwijania infrastruktury lokalowej, umożliwiającej prowadzenie działalności społecznej przez organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i inicjatywy mieszkańców. W odpowiedzi na zdiagnozowany deficyt przestrzeni użytkowej w gminie, działania gminy będą obejmować zarówno modernizację istniejących obiektów, jak i udostępnienie nowych pomieszczeń o charakterze wielofunkcyjnym, dostosowanych do potrzeb organizacji społecznych. Wsparcie organizacji w tym zakresie pozwoli im na bardziej efektywne prowadzenie działalności edukacyjnej, kulturalnej czy sportowej. Tym samym Gmina zwiększy możliwości wzmacniania kapitału społecznego i budowania więzi lokalnych.

Ważnym elementem niniejszego celu operacyjnego jest zagospodarowanie terenów nad rzeką Prosną w sposób umożliwiający ich wykorzystanie dla rekreacji, turystyki i wypoczynku. Przyszłe działania powinny obejmować m.in. tworzenie ciągów pieszo-rowerowych, miejsc wypoczynku i atrakcji o charakterze przyrodniczym, co pozwoli na wzmocnienie walorów turystycznych gminy i stworzenie bezpiecznych przestrzeni do aktywnego spędzania czasu.

Realizacja celu uwzględniac będzie również kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, takich jak parki, place czy strefy zieleni itp., które wspierają aktywność mieszkańców, spotkania sąsiedzkie i organizację wydarzeń społecznych. Założeniem jest tworzenie miejsc otwartych, dostępnych dla wszystkich grup wiekowych, sprzyjających integracji społecznej, rekreacji i poprawie jakości życia w gminie.

Kierunki działań:

	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i społecznej (w tym doposażenie istniejących obiektów) - np. świetlic wiejskich, boisk, sali sportowej, GOK, GBP i innych
	Rozwijanie infrastruktury lokalowej dla działalności społecznej i organizacji
	Zagospodarowanie terenów nad rzeką Prosną do celów turystycznych i rekreacyjnych

Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, sprzyjających aktywności i integracji mieszkańców

Cel operacyjny 2.4.

Ochrona ładu i krajobrazu wiejskiego

Realizacja niniejszego celu pozwoli Gminie Skomlin zachować wartości historyczne i kulturowe, przy jednoczesnym zwiększeniu atrakcyjności przestrzeni wiejskich dla mieszkańców i odwiedzających. Gmina podejmować będzie działania umożliwiające rewaloryzację i adaptację obiektów historycznych (w tym zabytkowych) do nowych funkcji, w szczególności edukacyjnych, kulturalnych i turystycznych, co zapewni ich trwałe i aktywne wykorzystanie w życiu społeczności lokalnej. Przykładem tego typu przedsięwzięcia jest utworzenie Izby Pamięci w zabytkowych skomlińskim spichlerzu, która stanie się miejscem edukacji i promocji historii rozwoju wsi.

Zakłada się również podejmowanie działań na rzecz bieżącej konserwacji i ochrony zabytków.

Priorytetowo traktowane będą przedsięwzięcia rewitalizacyjne, realizowane w zdegradowanych częściach gminy. Realizacja działań rewitalizacyjnych przyczyni się do odnowy wizerunku poszczególnych miejscowości, wzmocnienia tożsamości lokalnej i stworzenia atrakcyjnego środowiska do życia mieszkańców

Kierunki działań:

Rewitalizacja przestrzeni wiejskich i poprawa estetyki miejscowości

Podejmowanie działań na rzecz ochrony i promocji zabytków, obiektów historycznych i elementów krajobrazu kulturowego

Rewaloryzacja i adaptacja obiektów historycznych do funkcji kulturalnych, edukacyjnych i turystycznych (w szczególności utworzenie Izby Pamięci w skomlińskim spichlerzu)

CEL STRATEGICZNY 3 (klimatyczno-środowiskowy):

GMINA ODPORNA NA ZMIANY KLIMATU I O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA

Cel operacyjny 3.1.:	Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej
Cel operacyjny 3.2.:	Rozwój zielonej energii i poprawa efektywności energetycznej
Cel operacyjny 3.3.:	Zwiększenie retencji i adaptacja gminy do zmian klimatu
Cel operacyjny 3.4.:	Zrównoważona gospodarka odpadami
Cel operacyjny 3.5.:	Świadome społeczeństwo działające na rzecz środowiska i zrównoważonego rozwoju

Cel operacyjny 3.1.

Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej

Jednym z istotnych elementów rozwoju społeczno-gospodarczego oraz odporności obszaru gminy na zmiany klimatu jest zapewnienie mieszkańcom bezpiecznego systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków.

Dostępność sieci wodociągowej stanowi ważny potencjał rozwojowy Gminy Skomlin. Mimo wysokiego stopnia zwodociągowania, stan techniczny istniejącej infrastruktury wymaga bieżącej modernizacji oraz inwestycji, które zapewnią poprawę niezawodności systemu. W związku z tym zakłada się dalszy rozwój i modernizację istniejącej infrastruktury wodociągowej, w tym sieci wodociągowej, stacji uzdatniania i ujęć wody czy hydroforni.

Równolegle podejmowane będą działania z zakresu rozwoju systemu kanalizacyjnego oraz modernizacji gminnej oczyszczalni ścieków, co pozwoli na efektywne i bezpieczne zagospodarowanie ścieków oraz ograniczenie ich wpływu na środowisko. Dodatkowo, Gmina będzie w dalszym ciągu wspierać mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków. Celem jest stopniowe zastępowanie tradycyjnych zbiorników bezodpływowych rozwiązaniami bardziej efektywnymi, przyjaznymi dla środowiska i zgodnymi z nowoczesnymi standardami gospodarowania wodą i ściekami.

Kierunki działań:

- Rozwój i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę
- Rozwój sieci kanalizacyjnej oraz modernizacja gminnej oczyszczalni ścieków
- Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków

Cel operacyjny 3.2.

Rozwój zielonej energii i poprawa efektywności energetycznej

Założeniem niniejszego celu operacyjnego jest przede wszystkim zwiększenie niezależności energetycznej Gminy Skomlin. Podejmowane działania dotyczyć będą w szczególności rozwoju infrastruktury energetycznej w oparciu o nowoczesne technologie odnawialne, które pozwolą zwiększyć produkcję zielonej i czystej energii w Gminie. Działania te obejmują również wsparcie funkcjonowania i rozwoju lokalnej Spółdzielni Energetycznej, co umożliwi efektywną dystrybucję energii.

Gmina prowadzić będzie również działania wspierające mieszkańców i przedsiębiorców w rozwoju prosumenckich instalacji odnawialnych źródeł energii, w tym poprzez doradztwo, programy grantowe i edukację w zakresie fotowoltaiki, pomp ciepła i mikroinstalacji. Jednocześnie modernizowana będzie infrastruktura energetyczna gminy, w tym wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne oprawy LED oraz modernizacja instalacji elektrycznych w obiektach publicznych, co zwiększy efektywność energetyczną oraz poprawi jakość świadczonych usług.

Jednocześnie Gmina będzie zwiększać efektywność energetyczną infrastruktury publicznej i budynków gminnych, realizując bezpośrednie działania inwestycyjne, takie jak termomodernizacja, wymiana źródeł ciepła na bardziej ekologiczne oraz wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania energią. W przypadku budynków prywatnych gmina będzie wspierać właścicieli poprzez programy doradcze, wsparcie finansowe oraz działania

edukacyjne, umożliwiające wdrażanie rozwiązań zwiększających efektywność energetyczną. Działania te mają na celu ograniczenie zużycia energii, obniżenie kosztów eksploatacji oraz podniesienie komfortu użytkowników i jakości powietrza atmosferycznego.

Kierunki działań:

	Rozwój instalacji sprzyjających produkcji zielonej energii
	Wsparcie funkcjonowania i rozwoju Spółdzielni Energetycznej
	Modernizacja infrastruktury energetycznej gminy (w tym: wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne oprawy LED, modernizacja instalacji elektrycznych w obiektach publicznych)
	Wspieranie mieszkańców i przedsiębiorców w rozwoju prosumenckich instalacji OZE
	Zwiększanie efektywności energetycznej budynków i obiektów infrastruktury publicznej i prywatnej

Cel operacyjny 3.3.

Zwiększenie retencji i adaptacja gminy do zmian klimatu

Niniejszy cel operacyjny dotyczy zwiększenia odporności Gminy Skomlin na skutki zmian klimatu, w tym ekstremalne zjawiska hydrologiczne, takie jak susze i powodzie, przy jednoczesnym zachowaniu i wzmocnieniu wartości przyrodniczych.

Gmina Skomlin jako obszar o silnym charakterze rolniczym, stoi przede wszystkim przed wyzwaniem zapewnienia bezpieczeństwa produkcji rolnej przed negatywnymi skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych. Wśród założeń celu uwzględniono wprowadzanie systemowych działań wspierających odporność rolnictwa poprzez rozwój i modernizację systemów nawadniania i melioracji, pozwalających rolnikom odpowiednio reagować na okresy niedoboru wody i zmienne warunki pogodowe.

Podejmowane będą również działania mające na celu zwiększenie retencji wodnej, w tym budowa i modernizacja zbiorników retencyjnych oraz rozwój małej retencji w gospodarstwach domowych w przestrzeni publicznej. Realizacja takich działań służyć będzie ograniczeniu skutków suszy, jak również nadmiaru wody i lokalnych podtopień będących wynikiem intensywnych opadów.

Mając na uwadze, jak ważną funkcję w retencjonowaniu wód, łagodzeniu skutków suszy oraz stabilizowaniu lokalnego mikroklimatu pełnią tereny podmokłe i mokradła, zakłada się podejmowanie działań na rzecz ich ochrony i odtwarzania na obszarze Gminy. W przyszłych działaniach należy również ująć dążenie do ograniczenia ryzyka powodziowego w dolinie rzeki Proсны. W tym zakresie Gmina będzie podejmować działania planistyczne i koordynacyjne, a także współpracować z właściwymi instytucjami i samorządami sąsiednimi w celu realizacji przedsięwzięć technicznych i organizacyjnych służących ochronie terenów zalewowych oraz utrzymaniu naturalnych funkcji doliny rzeki.

Istotną kwestią adaptacji do zmian klimatu jest również wzmocnianie i rozwój zielonej infrastruktury. Działania w tym zakresie obejmować będą utrzymanie i ochronę istniejących zasobów przyrodniczych, w tym Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Proсны, użytków ekologicznych oraz pomników przyrody, wraz z ich bieżącą pielęgnacją i monitoringiem.

Równocześnie zakłada się rozwój nowych form zielonej infrastruktury (m.in. tworzenie terenów zieleni urządzonej, dolesienia itp.), które wspierają retencję wód opadowych, poprawiają jakość powietrza i mikroklimat, a także zwiększają walory estetyczne i rekreacyjne przestrzeni wiejskiej.

Kierunki działań:

	Rozwijanie i modernizacja systemów nawadniania i melioracji w rolnictwie
	Budowa i modernizacja zbiorników retencyjnych oraz systemów małej retencji
	Odtwarzanie i ochrona mokradeł i terenów podmokłych
	Ograniczanie ryzyka powodziowego w dolinie rzeki Proсны poprzez działania planistyczne i techniczne
	Wzmacnianie zielonej infrastruktury i systemu przyrodniczego na obszarze gminy

Cel operacyjny 3.4.

Zrównoważona gospodarka odpadami

W Gminie Skomlin, podobnie jak w wielu gminach o charakterze wiejskim, kluczowe znaczenie ma zapewnienie mieszkańcom sprawnego systemu odbioru, segregacji i przetwarzania odpadów, a także podnoszenie świadomości ekologicznej w tym zakresie.

Głównym założeniem celu jest modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w miejscowości Maręże oraz dalsze doskonalenie całego systemu zagospodarowania odpadów. Mając na uwadze, że PSZOK w Marężach pełni istotną rolę ponadlokalną (obsługuje nie tylko mieszkańców gminy Skomlin, lecz także sąsiednich gmin, m.in.: Czarnożyły, Mokrsko, Białą i Sokolniki), jego rozwój ma znaczenie regionalne i przyczyni się do poprawy efektywności gospodarki odpadami w większej skali. Działania Gminy koncentrować się będą na unowocześnianiu infrastruktury, dostosowywaniu jej do rosnących wymagań środowiskowych oraz usprawnianiu procesów logistycznych i organizacyjnych związanych z odbiorem i przetwarzaniem odpadów.

Jednocześnie Gmina będzie wspierać rozwój selektywnej zbiórki i recyklingu odpadów, m.in. poprzez działania edukacyjne, system zachęt dla mieszkańców oraz inwestycje w infrastrukturę umożliwiającą segregację u źródła. Celem jest ograniczenie ilości odpadów kierowanych na składowiska oraz zwiększenie poziomu ich odzysku.

Ważnym elementem będzie również promowanie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym, opartych na ponownym wykorzystaniu surowców, ograniczeniu wytwarzania odpadów, a także zwiększeniu wykorzystania materiałów z recyklingu w inwestycjach publicznych. Gmina będzie dążyć do tworzenia lokalnych inicjatyw, które wspierają ponowne użycie przedmiotów oraz rozwój świadomości ekologicznej mieszkańców.

W działaniach Gminy do 2036 roku należy uwzględnić także bieżące prowadzenia działań z zakresu usuwania wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy.

Kierunki działań:

	Modernizacja PSZOK i systemu zagospodarowania odpadów
	Wspieranie selektywnej zbiórki i recyklingu odpadów
	Promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym i ponownego wykorzystania surowców
	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z obszaru gminy

Cel operacyjny 3.5.

Świadome społeczeństwo działające na rzecz środowiska i zrównoważonego rozwoju

Realizacja celu zakłada budowanie postaw proekologicznych oraz zwiększanie świadomości mieszkańców Gminy Skomlin w zakresie ochrony środowiska, adaptacji do zmian klimatu i zasad zrównoważonego rozwoju. Świadome społeczeństwo stanowi bowiem podstawę skutecznego wdrażania działań ekologicznych i trwałej poprawy jakości środowiska.

W tym zakresie, Gmina rozwijać będzie programy edukacji ekologicznej skierowane zarówno do dzieci, młodzieży jak i osób dorosłych, obejmujące działania praktyczne realizowane m.in. w szkołach oraz w społecznościach lokalnych. Celem tych inicjatyw jest kształtowanie odpowiedzialnych postaw, promowanie oszczędzania zasobów, ograniczania emisji zanieczyszczeń i racjonalnego korzystania z dóbr przyrody.

Ważnym kierunkiem działań będzie również aktywizacja mieszkańców do udziału w inicjatywach prośrodowiskowych – takich jak warsztaty, akcje sprzątania, konkursy ekologiczne czy konsultacje społeczne dotyczące działań na rzecz środowiska. Wsparcie oddolnych inicjatyw oraz budowanie dialogu z mieszkańcami pozwoli na trwałe włączenie społeczności w procesy zarządzania środowiskiem.

W rozwoju świadomości ekologicznej mieszkańców gminy warto uwzględnić także tworzenie zielonych przestrzeni edukacyjnych – ścieżek przyrodniczych, ogrodów społecznych czy terenów pokazowych, które umożliwią praktyczne poznawanie przyrody i zasad jej ochrony. Miejsca te będą sprzyjały integracji społecznej, edukacji oraz promocji działań ochronnych na rzecz środowiska.

W realizacji celu należy uwzględnić rozwijanie partnerstw na rzecz zrównoważonego rozwoju, w tym współpracę z organizacjami pozarządowymi, instytucjami edukacyjnymi oraz samorządami sąsiednich gmin.

Kierunki działań:

	Realizacja i rozwój programów edukacji ekologicznej w szkołach i społecznościach lokalnych
	Angażowanie lokalnych społeczności w działania na rzecz środowiska
	Tworzenie zielonych przestrzeni edukacyjnych
	Wzmacnianie i rozwój partnerstw lokalnych i ponadlokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju

CEL STRATEGICZNY 4 (społeczny):**GMINA Z SILNYM KAPITAŁEM SPOŁECZNYM, ZAPEWNIAJĄCA WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW**

Cel operacyjny 4.1.:	Rozwój systemu edukacji i usług opieki nad dziećmi
Cel operacyjny 4.2.:	Aktywizacja społeczna, kulturalna i cyfrowa mieszkańców gminy
Cel operacyjny 4.3.:	Zbudowanie lokalnej tożsamości w oparciu o tradycje, kulturę i sport
Cel operacyjny 4.4.:	Wzmocnienie systemu opieki społecznej, profilaktyki zdrowotnej i integracji międzypokoleniowej
Cel operacyjny 4.5.:	Wzmocnienie bezpieczeństwa i odporności infrastruktury gminy

Cel operacyjny 4.1.**Rozwój systemu edukacji i usług opieki nad dziećmi**

Realizacja celu zakłada wzmocnienie systemu edukacji i opieki nad dziećmi jako jednego z kluczowych elementów zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców oraz rozwoju społecznego Gminy Skomlin. Wysoki poziom dostępności i jakości usług edukacyjnych oraz opiekuńczych stanowi istotny czynnik poprawy jakości życia mieszkańców, a także wspiera aktywizację zawodową rodziców i opiekunów.

W okresie realizacji Strategii, Gmina będzie dążyć do modernizacji i rozwoju istniejącej infrastruktury oświatowej oraz opiekuńczej, obejmującej szkoły podstawowe, przedszkole i żłobek gminny, tak aby zapewnić dzieciom bezpieczne i nowoczesne warunki nauki, rozwoju i opieki. Inwestycje w doposażenie placówek oraz dostosowanie ich do zmieniających się potrzeb demograficznych i społecznych będą sprzyjać tworzeniu atrakcyjnej oferty edukacyjnej gminy.

Jednocześnie istotnym kierunkiem działań będzie podnoszenie jakości nauczania i rozwój kompetencji kadry pedagogicznej, co pozwoli na lepsze dopasowanie metod edukacyjnych do indywidualnych potrzeb uczniów i wyzwań współczesnej edukacji. Gmina wspierać będzie również inicjatywy ukierunkowane na rozwój nowoczesnych narzędzi dydaktycznych oraz edukację w zakresie kompetencji kluczowych i cyfrowych.

Gmina rozwijać będzie również wszelkiego rodzaju inicjatywy wspierające rodziny, w tym organizację zajęć pozalekcyjnych, punktów opieki dziennej oraz miejsc aktywności dla dzieci i młodzieży. Takie działania sprzyjać będą integracji społecznej, rozwijaniu pasji młodych mieszkańców oraz zwiększeniu możliwości podejmowania pracy przez ich rodziców.

Kierunki działań:

	Rozwój infrastruktury edukacyjnej i opieki nad dziećmi (m.in. modernizacja i doposażenie placówek oświatowych oraz żłobka gminnego)
	Wsparcie jakości nauczania i kompetencji kadry edukacyjnej
	Rozwijanie lokalnych inicjatyw wspierających rodziny

Cel operacyjny 4.2.

Aktywizacja społeczna, kulturalna i cyfrowa mieszkańców gminy

Budowanie silnego kapitału społecznego i poprawa jakości życia w Gminie Skomlin oparta będzie również o rozwój inicjatyw wspierających integrację, współpracę i zaangażowanie społeczności lokalnej.

W ramach realizacji celu Gmina będzie wspierać działalność organizacji pozarządowych oraz inicjatyw oddolnych, w szczególności Kół Gospodyń Wiejskich, Ochotniczych Straży Pożarnych i lokalnych klubów sportowych, które odgrywają istotną rolę w animowaniu życia społecznego i kulturalnego w sołectwach. Równolegle rozwijana będzie oferta spędzania czasu wolnego dla różnych grup mieszkańców – dzieci, młodzieży i dorosłych (w tym seniorów) – poprzez organizację zajęć edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych realizowanych m.in. przez Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Skomlinie, Gminną Bibliotekę Publiczną w Skomlinie i jej Filię we Wróblewie, a także przez szkołę podstawową w ramach inicjatyw pozalekcyjnych.

Gmina będzie również wzmacniać mechanizmy partycypacji obywatelskiej, umożliwiając mieszkańcom aktywny udział w procesach decyzyjnych i realizacji inicjatyw lokalnych poprzez narzędzia takie jak fundusz sołecki, budżet obywatelski czy konsultacje społeczne. Równocześnie podejmowane będą działania na rzecz rozwoju kompetencji społecznych – w tym komunikacji, współpracy i przedsiębiorczości – poprzez szkolenia, warsztaty i animację społeczną. Ważnym kierunkiem będzie także rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców i organizacji społecznych. Gmina będzie wspierać dostęp do szkoleń i doradztwa w zakresie korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz e-usług publicznych, co pozwoli przeciwdziałać zjawisku wykluczenia cyfrowego i zwiększyć aktywność mieszkańców w sferze cyfrowej.

Kierunki działań:

	Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i inicjatyw oddolnych
	Rozwijanie oferty czasu wolnego dla mieszkańców, w tym programów edukacyjnych i rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży
	Wzmacnianie mechanizmów partycypacji obywatelskiej
	Rozwijanie kompetencji społecznych wśród mieszkańców
	Rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców i organizacji społecznych

Cel operacyjny 4.3.

Zbudowanie lokalnej tożsamości w oparciu o tradycję, kulturę i sport

Budowanie tożsamości lokalnej wśród mieszkańców Gminy Skomlin odbywać się będzie poprzez wzmocnienie więzi społecznych, zachowanie dziedzictwa kulturowego, tradycji oraz rozwój aktywności mieszkańców.

W zakresie kultywowania tradycji i folkloru ziemi wieluńskiej Gmina będzie przede wszystkim wspierać istniejące inicjatywy, m.in. takie jak Zespół Ludowy „Skomliniacy”, Orkiestra Dęta OSP Skomlin i inne, zapewniając im możliwości funkcjonowania i rozwijania działalności artystycznej. Jednocześnie podejmowane będą działania mające na celu rozwój nowych form

kulturalnych i artystycznych, w tym warsztatów, wystaw i wydarzeń edukacyjnych, które włączą mieszkańców w praktyczne uczestnictwo w tradycjach lokalnych.

Istotną kwestię będzie utrzymanie gminnych tradycji kolarskich. Działania obejmą kontynuację dotychczasowych cyklicznych wydarzeń sportowych, takich jak Rodzinny Piknik Rowerowy czy rajdy rowerowe, a także wsparcie rozwoju nowych inicjatyw związanych z aktywnością rowerową i rekreacyjną. Realizacja takich działań pozwoli pielęgnować lokalne tradycje kolarskie Gminy Skomlin oraz wykorzystać je w promocji gminy.

Rozwój oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców będzie ukierunkowany na realne potrzeby lokalnej społeczności. Gmina będzie inwestować w infrastrukturę służącą aktywności dzieci, młodzieży i dorosłych – m.in. poprzez wspieranie zajęć w Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Skomlinie, Gminnej Bibliotece Publicznej w Skomlinie i jej Filii we Wróblewie oraz w ramach inicjatyw lokalnych. Celem jest stworzenie różnorodnej oferty programowej, która sprzyja integracji społecznej, aktywności fizycznej, edukacji kulturalnej oraz wzmocnieniu poczucia przynależności do wspólnoty lokalnej.

Kierunki działań:

	Kultywowanie tradycji i folkloru ziemi wieluńskiej
	Wykorzystanie tradycji kolarskich w działaniach promocyjnych gminy
	Organizowanie wydarzeń sportowych, patriotycznych i kulturalnych promujących gminę
	Rozszerzanie oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców

Cel operacyjny 4.4.

Wzmocnienie systemu opieki społecznej, profilaktyki zdrowotnej i integracji międzypokoleniowej

Rozwój społeczny wymaga zapewnienia kompleksowego i dostępnego systemu wsparcia społecznego, obejmującego zarówno osoby starsze, niesamodzielne, jak i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej.

Kluczowe znaczenie będzie miało rozwijanie lokalnych usług społecznych i opiekuńczych, dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb mieszkańców, z uwzględnieniem rosnącego udziału osób starszych w strukturze demograficznej gminy. Istotnym kierunkiem działań będzie poprawa dostępności budynków użyteczności publicznej oraz przestrzeni wspólnych dla osób ze szczególnymi potrzebami, co pozwoli zwiększyć ich udział w życiu społecznym i publicznym.

Mając na uwadze poprawę jakości życia mieszkańców, zakłada się dalszy rozwój lokalnego systemu ochrony zdrowia, w tym dążenie do rozszerzenia zakresu usług świadczonych przez gminny ośrodek zdrowia oraz prowadzenie działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowego stylu życia.

Gmina będzie również dążyć do rozwoju systemu transportu społecznego, który zapewni mobilność osobom wymagającym wsparcia, w tym osobom starszym i z niepełnosprawnościami. W tym kontekście planowane jest poszerzenie zaplecza transportowego gminy o pojazdy przystosowane do przewozu osób o ograniczonej

sprawności, co pozwoli na zwiększenie dostępności usług publicznych i udziału tych osób w życiu społecznym.

Istotnym obszarem działań w okresie obowiązywania Strategii będzie również wzmacnianie więzi międzypokoleniowych, m.in. poprzez organizację wspólnych inicjatyw edukacyjnych, kulturalnych i wolontariackich, które umożliwią integrację dzieci, młodzieży i seniorów oraz rozwijanie międzypokoleniowej współpracy i wzajemnego wsparcia w lokalnej społeczności.

Kierunki działań:

	Rozwój lokalnych usług społecznych i opiekuńczych
	Poprawa dostępności budynków użyteczności publicznej i przestrzeni wspólnych dla osób ze szczególnymi potrzebami
	Wzmacnianie lokalnego systemu ochrony zdrowia i profilaktyki, w tym rozszerzenie usług ośrodka zdrowia
	Rozwój systemu transportu społecznego zapewniającego mobilność osób wymagających wsparcia
	Wzmacnianie więzi międzypokoleniowych poprzez działania edukacyjne, kulturalne i wolontariackie

Cel operacyjny 4.5.

Wzmocnienie bezpieczeństwa i odporności infrastruktury gminy

Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom stanowi kluczowy element zrównoważonego rozwoju Gminy Skomlin. W nadchodzących latach Gmina będzie podejmować działania mające na celu dostosowanie systemu ochrony ludności do wymogów obowiązujących od 1 stycznia 2025 r. przepisów *ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej*, w tym przede wszystkim w zakresie budowy i wyposażenia schronów oraz innych budowli ochronnych. Działania te mają na celu przygotowanie społeczności lokalnej na sytuacje kryzysowe i zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców.

Istotnym kierunkiem działań będzie również wzmocnienie potencjału jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych oraz innych służb ratowniczych, poprzez ich doposażenie w nowoczesny sprzęt i pojazdy, w tym zakup wozu bojowego, co pozwoli na skuteczniejsze reagowanie na zagrożenia i zwiększenie gotowości operacyjnej.

Gmina będzie także rozwijać system zarządzania kryzysowego, obejmujący zarówno opracowywanie i aktualizację lokalnych planów reagowania, jak i edukację mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa, zachowania w sytuacjach nadzwyczajnych oraz pierwszej pomocy.

W kontekście dynamicznego rozwoju technologicznego szczególne znaczenie ma również wzmacnianie bezpieczeństwa informacyjnego i cyberbezpieczeństwa w instytucjach samorządowych. Działania w tym zakresie obejmą zarówno modernizację infrastruktury informatycznej, jak i podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie bezpiecznego korzystania z technologii cyfrowych.

Kierunki działań:

	Budowa i wyposażenie schronów oraz budowli ochronnych
	Doposażenie służb ratowniczych i ochotniczej straży pożarnej
	Opracowanie i wdrażanie lokalnych planów zarządzania kryzysowego, edukacja mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa i reagowania na zagrożenia
	Wzmacnianie bezpieczeństwa informacyjnego i cyberbezpieczeństwa w instytucjach gminnych oraz edukacja mieszkańców w zakresie bezpiecznego korzystania z technologii cyfrowych

CEL HORYZONTALNY

GMINA AKTYWNA W REGIONIE I SIECIACH WSPÓŁPRACY

Cel operacyjny H.1.:	Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i turystycznej gminy poprzez współpracę ponadlokalną
Cel operacyjny H.2.:	Poprawa jakości środowiska, efektywności energetycznej i infrastruktury w gminie w ramach partnerstw ponadlokalnych
Cel operacyjny H.3.:	Wzmocnienie współpracy społecznej i edukacyjnej z gminami sąsiednimi
Cel operacyjny H.4.:	Wzmocnienie zdolności instytucjonalnej gminy

W **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026–2036** zdefiniowano również cel horyzontalny, obejmujący działania przekrojowe, które wspierają realizację wszystkich pozostałych celów strategicznych – gospodarczego, przestrzennego, klimatyczno-środowiskowego i społecznego. Jego istotą jest wzmacnianie współpracy ponadlokalnej i budowanie trwałych relacji partnerskich z otoczeniem, co pozwoli zwiększyć skuteczność i skalę działań rozwojowych.

Współpraca międzygminna stanowi istotny element budowania potencjału rozwojowego, pozwalając na skuteczniejsze pozyskiwanie środków zewnętrznych, realizację inwestycji o charakterze infrastrukturalnym oraz wdrażanie wspólnych projektów środowiskowych i społecznych.

W ramach celu horyzontalnego Gmina Skomlin będzie angażować się w inicjatywy o znaczeniu ponadlokalnym, obejmujące np. współpracę w zakresie ochrony środowiska, gospodarki wodnej, rozwoju infrastruktury, energetyki odnawialnej a także projekty społeczne i promocję lokalnych zasobów i potencjałów.

Szczególne znaczenie w zakresie udziału w działaniach ponadlokalnych będzie miało uczestnictwo w Wieluńskim Kłastrze Energii czy też współdziałanie z gminami sąsiednimi przy ewentualnych realizacji potencjalnych inwestycji w rejonie rzeki Prosna (np. zbiornik retencyjny).

Realizacja celu wymaga również wzmocnienia zdolności instytucjonalnej gminy, w tym profesjonalizacji kadr samorządowych, rozwijania kompetencji w zakresie projektowania i zarządzania projektami partnerskimi, pozyskiwania funduszy zewnętrznych oraz doskonalenia narzędzi cyfrowych i e-usług publicznych. Dzięki temu Gmina Skomlin będzie

mogła pełnić aktywną rolę w sieciach współpracy oraz skutecznie realizować swoje cele rozwojowe w perspektywie długoterminowej.

Cel operacyjny H.1.

Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i turystycznej gminy poprzez współpracę ponadlokalną

Kierunki działań:

- Udział w inicjatywach promujących lokalnych producentów, rolnictwo zrównoważone i produkty tradycyjne w sieciach ponadlokalnych
- Współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie rozwoju agroturystyki i wspólnej oferty turystycznej
- Udział w projektach i sieciach promujących region wieluński

Cel operacyjny H.2.

Poprawa jakości środowiska, efektywności energetycznej i infrastruktury w gminie w ramach partnerstw ponadlokalnych

Kierunki działań:

- Inicjowanie projektów partnerskich w porozumieniu z gminami sąsiednimi (np. drogi, ścieżki rowerowe, zbiorniki retencyjne)
- Podejmowanie współpracy w zakresie wspólnych projektów energetycznych (m.in. udział w inicjatywach klastra energetycznego)
- Udział w inicjatywach ponadlokalnych dotyczących jakości powietrza, gospodarki wodnej i odpadami

Cel operacyjny H.3.

Wzmocnienie współpracy społecznej i edukacyjnej z gminami sąsiednimi

Kierunki działań:

- Udział w projektach edukacyjnych, sportowych i kulturalnych organizowanych w partnerstwie z innymi gminami
- Współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi w projektach ponadlokalnych
- Podejmowanie międzygminnych projektów popularyzujących dziedzictwo kulturowe i tradycje regionu ziemi wieluńskiej

Cel operacyjny H.4.

Wzmocnienie zdolności instytucjonalnej gminy

Kierunki działań:

- Profesjonalizacja kadr samorządowych
- Rozwój kompetencji projektowych i pozyskiwania funduszy
- Usprawnienie komunikacji i e-usług publicznych

Poniżej zamieszczono wykaz działań wskazanych przez Urząd Gminy Skomlin rekomendowanych do realizacji w ramach **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036**. Należy podkreślić, że wyznaczone w Strategii cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań stanowią podstawę do podejmowania również innych, nowych inicjatyw i działań, które nie zostały ujęte w przedstawionej tabeli. Zapewnia to elastyczność i adaptacyjność Strategii wobec zmieniających się warunków oraz potrzeb Gminy Skomlin.

Tabela 4. Wykaz działań wskazanych przez Urząd Gminy Skomlin jako rekomendowane do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036

Lp.	Działanie	Podmiot realizujący	Termin realizacji	Szacunkowy koszt zadania
1.	Przebudowa z rozbudową stacji uzdatniania wody w m. Skomlin	Gmina Skomlin	2026-2028	7 000 000 zł
2.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w m. Wróblew	Gmina Skomlin	2028-2033	3 000 000 zł
3.	Budowa schronów i budowli ochronnych	Gmina Skomlin	2027-2035	20 000 000 zł
4.	Budowa i przebudowa dróg gminnych	Gmina Skomlin	2026-2035	20 000 000 zł
5.	Termomodernizacja obiektów publicznych	Gmina Skomlin	2027-2035	10 000 000 zł
6.	Zakup bojowego samochodu strażackiego	Gmina Skomlin	2027-2030	1 200 000 zł
7.	Budowa ścieżek rowerowych	Gmina Skomlin	2026-2035	10 000 000 zł
8.	Utworzenie izby pamięci w spichlerzu z 1777 r.	Gmina Skomlin	2027-2035	3 000 000 zł
9.	Rewitalizacja m. Skomlin i Wróblew	Gmina Skomlin	2026-2035	20 000 000 zł
10.	Budowa i przebudowa obiektów sportowych	Gmina Skomlin	2027-2035	10 000 000 zł
11.	Budowa zbiorników retencyjnych	Urząd Marszałkowski Łódzki i Opolski, Gmina Praszka, Skomlin i Gorzów Śląski oraz osoby prywatne	2027-2035	100 000 000 zł
12.	Modernizacja oczyszczalni ścieków	Gmina Skomlin	2027-2029	2 000 000 zł
13.	Budowa kanalizacji sanitarnej i przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Skomlin	2027-2035	3 000 000 zł
14.	Modernizacja PSZOK-u	Gmina Skomlin	2028-2035	1 500 000 zł

Źródło: Urząd Gminy Skomlin, lipiec 2025 r.

4. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, W TYM W WYMIARZE PRZESTRZENNYM ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA

Rezultaty planowanych działań stanowią wyraz osiągnięcia zamierzonych w Strategii celów i są mierzalnym dowodem skuteczności wprowadzanych na etapie jej realizacji interwencji.

W tabeli (Tabela 5) Skomlin, zarówno w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym jak i klimatyczno-środowiskowym. Każdy z zakładanych efektów został opisany jako mierzalny wskaźnik, umożliwiający bieżące monitorowanie oraz ocenę postępów i skuteczności podejmowanych w ramach **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036** kierunków działań. Wartości bazowe większości wskaźników przyjęto jako 0, traktując moment przyjęcia Strategii jako punkt wyjścia do monitoringu jej realizacji. Część wskaźników ma charakter potwierdzający wdrażanie zamierzeń – w ich przypadku oczekiwanym rezultatem jest wzrost wartości lub realizacja określonych działań w danym zakresie.

Poniższe zestawienie wskaźników stanowić będzie narzędzie służące prowadzeniu monitoringu realizacji założeń **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036**. Sposób prowadzenie monitoringu i wykorzystania powyższej tabeli uszczegółowiony został w rozdziale **10. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII**.

Tabela 5 - Oczekiwane rezultaty realizacji celów strategicznych określonych w Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036

Cel operacyjny		Wskaźnik monitorowania celu		jedn.	Wartość bazowa	Oczekiwana wartość / rezultat w 2036 r.
CEL STRATEGICZNY 1 (gospodarczy)						
GMINA WSPIERAJĄCA GOSPODARKĘ OPARTĄ NA ZRÓWNOWAŻONYM ROLNICTWIE, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I LOKALNYCH PRODUKTACH						
1.1	Rozwój nowoczesnego i zrównoważonego rolnictwa	W1	Liczba producentów ekologicznych w gminie	szt.	0	wzrost
		W2	Liczba podjętych działań doradczych i/lub edukacyjnych dla rolników	szt.	0	min. 4
1.2	Wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	W3	Powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych	ha	0	wzrost
		W4	Liczba podjętych działań doradczych i/lub edukacyjnych w zakresie przedsiębiorczości	szt.	0	min. 3
1.3	Budowa marki produktów lokalnych i rozwój agroturystyki	W5	Liczba podjętych inicjatyw w zakresie rozwoju produktów lokalnych (np. lokalne targi, festyny, punkty sprzedaży w gospodarstwach, sprzedaż internetowa)	szt.	0	min. 3
		W6	Liczba przeprowadzonych działań promocyjnych produktów lokalnych i tradycyjnych	szt.	0	min. 8
CEL STRATEGICZNY 2 (przestrzenny)						
GMINA Z UPORZĄDKOWANĄ PRZESTRZENIĄ I ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ SPRZYJAJĄCĄ ROZWOJOWI OSADNICTWA I MOBILNOŚCI						
2.1	Poprawa dostępności komunikacyjnej, mobilności	W7	Długość zmodernizowanych / przebudowanych dróg gminnych	km	0	wzrost
		W8	Długość utworzonych ścieżek / tras rowerowych	km	0	wzrost

Cel operacyjny		Wskaźnik monitorowania celu		jedn.	Wartość bazowa	Oczekiwana wartość / rezultat w 2036 r.
2.2	i infrastruktury technicznej	W9	Długość zmodernizowanych / wybudowanych chodników dla pieszych	km	0	wzrost
	Planowanie przestrzenne wspierające rozwój osadniczy i gospodarczy	W10	Liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	szt.	0	wzrost
2.3	Rozwój przestrzeni sprzyjających rekreacji i integracji społecznej	W11	Liczba obiektów poddanych modernizacji / remontom, przebudowie / rozbudowie pełniących funkcję miejsca spotkań mieszkańców	szt.	0	min. 3
		W12	Liczba utworzonych / zaadaptowanych przestrzeni publicznych wspierających aktywność mieszkańców	szt.	0	min. 1
2.4	Ochrona ładu i krajobrazu wiejskiego	W13	Liczba działań podjętych na rzecz rewitalizacji obiektów zabytkowych	szt.	0	min. 3
		W14	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w obszarach zdegradowanych gminy	szt.	0	min. 3

CEL STRATEGICZNY 3 (klimatyczno-środowiskowy)
GMINA ODPORNA NA ZMIANY KLIMATU I O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA

3.1	Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	W15	Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej	km	0	wzrost
		W16	Liczba wybudowanych / przebudowanych stacji uzdatniania wody	szt.	0	2
		W17	Długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej	km	37,6 km według danych GUS na koniec 2024 r.	min. 40 km
		W18	Liczba podjętych inwestycji z zakresu modernizacji gminnej oczyszczalni ścieków	szt.	0	min. 1
		W19	Liczba funkcjonujących przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	50 szt. według danych GUS na koniec 2024 r.	min. 60 szt.
		W20	Liczba funkcjonujących w gminie zbiorników bezodpływowych	szt.	191 szt. według danych GUS na koniec 2024 r.	maks. 180 szt.
3.2	Rozwój zielonej energii i poprawa efektywności energetycznej	W21	Liczba wymienionych opraw oświetlenia ulicznego na LED	szt.	150	wzrost o ok. 50%
		W22	Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	szt.	0	min. 1
		W23	Liczba utworzonych instalacji OZE	szt.	0	min. 5
3.3	Zwiększenie retencji i adaptacja gminy do zmian klimatu	W24	Liczba podjętych inwestycji w zakresie modernizacji systemów nawadniania i melioracji	szt.	0	min. 2
		W25	Liczba wybudowanych zbiorników retencyjnych	szt.	0	1
		W26	Liczba podjętych działań w zakresie ochrony i/lub odtwarzania mokradeł i terenów podmokłych	szt.	0	min. 2
		W27	Liczba podjętych inicjatyw w zakresie rozwoju nowych terenów zieleni (np. zieleni urządzonej, dolesień itp.)	szt.	0	min. 3

Cel operacyjny		Wskaźnik monitorowania celu		jedn.	Wartość bazowa	Oczekiwana wartość / rezultat w 2036 r.
3.4	Zrównoważona gospodarka odpadami	W28	Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie modernizacji infrastruktury zagospodarowania odpadów	szt.	0	min. 1
		W29	Liczba podjętych działań edukacyjnych dla mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami	szt.	0	min. 5
3.5	Świadome społeczeństwo działające na rzecz środowiska i zrównoważonego rozwoju	W30	Liczba zrealizowanych programów edukacji ekologicznej	szt.	0	min. 6

CEL STRATEGICZNY 4 (społeczny)

GMINA Z SILNYM KAPITAŁEM SPOŁECZNYM, ZAPEWNIAJĄCA WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

4.1	Rozwój systemu edukacji i usług opieki nad dziećmi	W31	Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie modernizacji / przebudowy / remontów / wyposażenia placówek oświatowych i opieki nad dziećmi	szt.	0	min. 5
		W32	Liczba podjętych inicjatyw w zakresie podnoszenia kompetencji kadry pedagogicznej	szt.	0	min. 3
4.2	Aktywizacja społeczna, kulturalna i cyfrowa mieszkańców gminy	W33	Liczba podjętych działań w zakresie wsparcia działalności organizacji pozarządowych i inicjatyw oddalonych (np. KGW, OSP, klubów sportowych itp.)	szt.	0	min. 5
		W34	Liczba podjętych inicjatyw w zakresie rozszerzenia oferty spędzania wolnego czasu dla różnych grup mieszkańców (np. organizacja zajęć edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych)	szt.	0	min. 4
		W35	Liczba podjętych działań na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych mieszkańców	szt.	0	min. 3
		W36	Liczba inwestycji zrealizowanych z inicjatywy mieszkańców (np. z funduszy sołeckich, budżetu obywatelskiego itp.)	szt.	0	min. 5
4.3	Zbudowanie lokalnej tożsamości w oparciu o tradycję, kulturę i sport	W37	Liczba podjętych inicjatyw w zakresie wsparcia i rozwoju inicjatyw dotyczących kultywowania tradycji i folkloru	szt.	0	min. 5
		W38	Liczba zorganizowanych cyklicznych wydarzeń sportowych	szt.	0	min. 10 (tj. min. 1 / rok)
4.4	Wzmocnienie systemu opieki społecznej, profilaktyki zdrowotnej i integracji międzypokoleniowej	W39	Liczba zrealizowanych inwestycji z zakresu poprawy dostępności budynków użyteczności publicznej oraz przestrzeni wspólnych dla osób ze szczególnymi potrzebami	szt.	0	min. 4
		W40	Rozszerzenie usług świadczonych przez gminny ośrodek zdrowia	tak/nie	nie	tak
		W41	Liczba zrealizowanych inicjatyw na rzecz wsparcia mobilności osób ze szczególnymi potrzebami	szt.	0	min. 1
4.5	Wzmocnienie bezpieczeństwa i odporności infrastruktury gminy	W42	Liczba podjętych projektów w zakresie budowy i wyposażenia schronów i innych budowli ochronnych	szt.	0	min. 1
		W43	Liczba podjętych inicjatyw na rzecz wyposażenia Ochotniczych Straży Pożarnych w sprzęt i pojazdy	szt.	0	min. 4

Cel operacyjny		Wskaźnik monitorowania celu		jedn.	Wartość bazowa	Oczekiwana wartość / rezultat w 2036 r.
		W44	Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie modernizacji infrastruktury informatycznej instytucji publicznych	szt.	0	min. 3
CEL HORYZONTALNY						
GMINA Z SILNYM KAPITAŁEM SPOŁECZNYM, ZAPEWNIAJĄCA WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW						
H.1	Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i turystycznej gminy poprzez współpracę ponadlokalną	W45	Liczba podjętych inicjatyw ponadlokalnych w zakresie zwiększenia atrakcyjności gospodarczej i turystycznej	szt.	0	min. 1
H.2	Poprawa jakości środowiska, efektywności energetycznej i infrastruktury w gminie w ramach partnerstw ponadlokalnych	W46	Liczba podjętych inicjatyw ponadlokalnych w zakresie poprawy jakości środowiska i efektywności energetycznej	szt.	0	min. 1
H.3	Wzmocnienie współpracy społecznej i edukacyjnej z gminami sąsiednimi	W47	Liczba podjętych inicjatyw ponadlokalnych w zakresie działań społecznych	szt.	0	min. 1
H.4	Wzmocnienie zdolności instytucjonalnej gminy	W48	Liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników administracji samorządowej	szt.	0	min. 3

Źródło: opracowanie własne

5. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNEJ

5.1. ROLA MODELU

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej stanowi kluczowy komponent strategii rozwoju gminy, pełniąc rolę integrującą i porządkującą wobec działań planistycznych i rozwojowych podejmowanych w horyzoncie długookresowym.

Model obrazuje wizję rozwoju gminy uwzględniającą jej obecny stan, lokalne uwarunkowania (w tym mocne strony i problemy), obserwowane trendy oraz standardy z zakresu rozwoju przestrzennego. W ramach modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wskazywane są również obszary uznawane za istotne w zakresie osiągnięcia określonych w Strategii celów rozwoju, obszary wymagające ochrony oraz rodzaje powiązań funkcjonalnych występujących pomiędzy poszczególnymi obszarami.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej a plan ogólny gminy

Należy zaznaczyć, że model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy ma charakter ogólny i kierunkowy, co oznacza, iż nie jest jego rolą formułowanie szczegółowych wytycznych planistycznych w stosunku do poszczególnych nieruchomości. Metodyka opracowania strategii rozwoju gminy oparta jest bowiem na syntetycznym podejściu do problemów przestrzennych. Nadrzędną funkcją modelu jest zatem funkcja wizyjna – wskazanie

docelowego układu przestrzennego – oraz komunikacyjna, ułatwiająca zrozumienie i koordynację działań wśród różnych interesariuszy procesu rozwoju.

Model stanowi zatem uogólniony obraz przyszłego zagospodarowania przestrzennego gminy, mający na celu:

- zarysowanie podstawowego układu funkcjonalnego, obejmującego schematyczną sieć komunikacyjną i infrastrukturalną,
- przybliżenie obszarów i kierunków podejmowanej interwencji, zgodnie z celami strategii rozwoju, z uwzględnieniem zróżnicowanego charakteru poszczególnych części gminy oraz ich potencjału rozwojowego lub potrzeby ochrony.

Model pozwala również na wskazanie przestrzennie osadzonych priorytetów strategii – obszarów wymagających ochrony, obszarów o potencjale rozwojowym, obszarów problemowych – oraz na określenie wzajemnych powiązań funkcjonalnych pomiędzy nimi. Tym samym wyznacza ramy dla dalszych działań strategicznych, wspiera zarządzanie przestrzenią oraz ułatwia prognozowanie i łagodzenie potencjalnych konfliktów przestrzennych, środowiskowych i społecznych. Stanowi ponadto zbiór wytycznych i kierunków rozwoju przestrzennego, na podstawie których analizowane i rozpatrywane być mogą potrzeby inwestycyjne zgłaszane na etapie opracowywania dokumentów planistycznych – od planu ogólnego gminy po miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Co ważne – proces rozpatrywania tychże, uwzględnia wyniki analiz dotyczących zapotrzebowania na nową zabudowę (zgodnie z przepisami odrębnymi).

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia kierunki rozwoju przestrzennego gminy, w tym rozwoju zabudowy w podziale na jej funkcje. Jest to jednak ogólne założenie w dużej skali i niskim poziomie szczegółowości. Dokładne ustalenie granic terenów o różnym przeznaczeniu i funkcjach (w skali uwzględniającej granice nieruchomości) powinno nastąpić na etapie dalszych prac planistycznych, w procesie opracowywania planu ogólnego gminy a następnie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

5.2. KLUCZOWE UWARUNKOWANIA ROZWOJU I ZAŁOŻENIA MODELU STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY SKOMLIN

Zgodnie z *Ustawą o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465)*, model struktury funkcjonalno-przestrzennej zawiera:

- a. strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,
- b. system powiązań przyrodniczych,
- c. główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,
- d. główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej;

STRUKTURA SIECI OSADNICZEJ WRAZ Z ROLĄ I HIERARCHIĄ JEDNOSTEK OSADNICZYCH

Docelowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin zakłada utrzymanie i dalsze wzmacnianie zrównoważonego układu osadniczego, w którym kluczową rolę pełni miejscowość Skomlin jako centralny ośrodek lokalny, natomiast pozostałe miejscowości sołeckie stanowią uzupełniającą sieć osadniczą o zróżnicowanych funkcjach uzupełniających i wspierających.

Struktura funkcjonalna Gminy została wyznaczona w oparciu o aktualne przesądzenia funkcjonalne, które stanowią podstawę dla dalszego kształtowania stref o dominujących funkcjach: mieszkaniowej (w tym zagrodowej), usługowej, produkcyjnej, rolniczej i innych. Należy podkreślić, że założenia te mają charakter kierunkowy, który nie wyklucza możliwości wprowadzania na etapie opracowania szczegółowych dokumentów planistycznych funkcji uzupełniających. Oznacza to, że **Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych** nie przesądza o docelowym przeznaczeniu terenów, a wskazuje jedynie strategiczne kierunki rozwoju przestrzennego Gminy, które będą podlegały dalszej weryfikacji i uszczegółowieniu w ramach przyszłych opracowań planistycznych.

Hierarchia i rola jednostek osadniczych

W strukturze osadniczej Gminy Skomlin wyróżnia się dwa zasadnicze poziomy hierarchiczne:

► Ośrodek centralny - Skomlin

Skomlin pełni funkcję dominującą w sieci osadniczej Gminy, stanowiąc lokalne centrum administracyjne, usługowe i gospodarcze. Znajduje się tu siedziba władz samorządowych, główne instytucje publiczne, placówki oświatowe, kulturalne oraz zaplecze handlowo-usługowe obsługujące mieszkańców Gminy.

Układ przestrzenny miejscowości oraz jej położenie na skrzyżowaniu dróg powiatowych sprzyja dalszej koncentracji funkcji centrotwórczych w skali gminy, w tym rozwoju usług komercyjnych, drobnej przedsiębiorczości, a także funkcji społecznych i rekreacyjnych. W Skomlinie koncentruje się również główna aktywność społeczna mieszkańców, co uzasadnia wyznaczenie tu **Obszaru Strategicznej Interwencji (OSI) – Centralnego Obszaru Aktywności i Integracji Społecznej Gminy Skomlin** (niniejszy OSI został szczegółowo opisany w rozdziale: 6. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ - OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI KLUCZOWE DLA GMINY). Skomlin pełni rolę rdzenia systemu osadniczego, stanowiąc podstawowy punkt odniesienia dla procesów rozwoju gospodarczego i społecznego całej Gminy.

► Ośrodki pomocnicze - sołectwa

Pozostałe miejscowości tworzą sieć osadniczą o charakterze pomocniczym, pełniąc funkcje wspierające i uzupełniające wobec ośrodka centralnego. Dominującym kierunkiem ich rozwoju pozostaje funkcja mieszkaniowa i rolnicza, przy jednoczesnym wspieraniu inicjatyw z zakresu agroturystyki, drobnego rzemiosła i usług lokalnych. Rozwój przestrzenny miejscowości sołeckich koncentruje się głównie wzdłuż przebiegających przez Gminę Skomlin dróg powiatowych i gminnych. W obrębie sołectw obserwuje się również rozwój lokalnych usług podstawowych, w tym usług publicznych (np. świetlice wiejskie, remizy OSP itp.) oraz drobnych usług komercyjnych zaspokajających codzienne potrzeby mieszkańców.

Strategiczne kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

W modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin wyróżniono strategiczne kierunki rozwoju, które determinują docelowy układ funkcjonalny przestrzeni:

► Oś rozwoju gospodarczo-społecznego

Obejmuje tereny położone wzdłuż dróg powiatowych prowadzących do Skomlina od strony Wielunia i Mokrska, a także centralny obszar miejscowości Skomlin, stanowiące główne miejsca koncentracji aktywności gospodarczej i społecznej w Gminie. Obszar ten charakteryzuje się największą intensywnością rozwoju funkcji gospodarczych i usługowych w Gminie Skomlin, co wynika zarówno z korzystnego położenia komunikacyjnego, jak i istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej. Wyznaczona w modelu oś rozwojowa obejmuje zarówno tereny istniejącej aktywności gospodarczo-społecznej, jak i obszary potencjalnego rozwoju, dla których zakłada się w perspektywie strategicznej kierunkowy rozwój m.in. zabudowy o charakterze produkcyjnym i usługowym.

Centralna część Skomlina pełni funkcję rdzenia układu przestrzennego Gminy, tj. obszaru o szczególnym znaczeniu dla rozwoju gospodarczego, integracji społecznej i kształtowania ładu przestrzennego. Rozwój tego obszaru powinien koncentrować się na wzmacnianiu jego lokalnych funkcji centrotwórczych, podnoszeniu jakości przestrzeni publicznych oraz tworzeniu warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i aktywności lokalnej społeczności.

► Oś zielonego rozwoju

Obejmuje południową część Gminy Skomlin, w tym dolinę rzeki Prosnys oraz sąsiadujące z nią miejscowości. Celem osi zielonego rozwoju jest zintegrowanie przestrzeni o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych z terenami osadniczymi, co sprzyja rozwojowi funkcji rekreacyjnych i turystycznych. W ramach osi zakłada się rozwój powiązań funkcjonalnych i przestrzennych, które będą wspierały aktywne formy wypoczynku oraz zrównoważone wykorzystanie potencjału przyrodniczego Gminy.

Założeniem strategicznym jest przede wszystkim tworzenie tras pieszo-rowerowych oraz rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej o niskiej intensywności, zwiększającej dostępność przestrzeni przyrodniczej z zachowaniem jej ochrony.

W ramach osi zielonego rozwoju wskazuje się również predyspozycje do rozwoju agroturystyki oraz usług towarzyszących, sprzyjających aktywizacji społeczno-gospodarczej obszarów wiejskich. Kierunek ten ma na celu dywersyfikację struktury gospodarczej Gminy poprzez wspieranie działalności pozarolniczej, która jednocześnie nie generuje presji przestrzennej i pozostaje komplementarna wobec walorów przyrodniczych.

► Obszary rozwoju zielonej energii

Stefa zlokalizowana na północ od miejscowości Skomlin, obejmuje obszary o charakterze otwartym, rolniczym, o korzystnych uwarunkowaniach dla rozwoju zielonej energii. Teren ten oddalony jest od istniejącej zabudowy osadniczej oraz znajduje się poza obszarami o najwyższych walorach przyrodniczo-krajobrazowych (krajobrazy priorytetowe, obszar chronionego krajobrazu).

Wyznaczenie strefy ma na celu ukierunkowanie rozwoju energetyki odnawialnej w przestrzeni Gminy w sposób uporządkowany i zgodny z zasadami ładu przestrzennego, przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa środowiskowego i społecznego. Realizacja działań w tym obszarze stanowić będzie istotny element transformacji energetycznej Gminy Skomlin oraz realizacji jej celów w zakresie gospodarki niskoemisyjnej i samowystarczalności energetycznej.

Wskazane w ramach modelu wymagać będą weryfikacji uwarunkowań planistycznych pod kątem możliwości rozwoju wskazanych kierunków strategicznych w ramach dokumentów planistycznych.

W modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wskazano również **obszar wymagający weryfikacji uwarunkowań planistycznych**, zlokalizowany w miejscowości Maręże, gdzie funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Z uwagi na charakter istniejącego zagospodarowania oraz oddalenie od zwartej zabudowy osadniczej, obszar ten posiada potencjał do dalszego rozwoju funkcji o charakterze komunalnym (w tym związanych z obsługą infrastruktury gospodarki odpadami) lub przemysłowym niskiej uciążliwości, przy zachowaniu standardów ochrony środowiska.

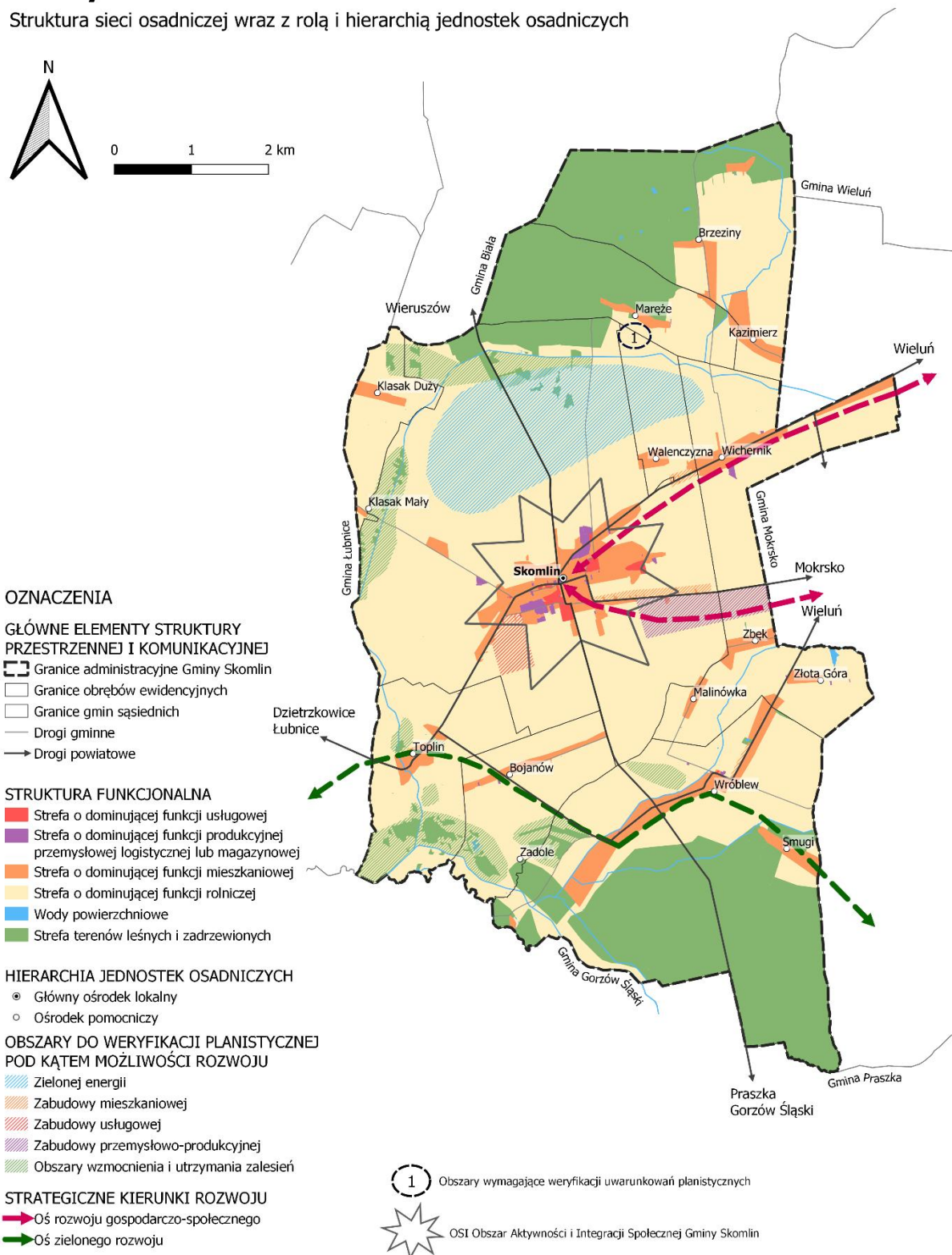
Wskazanie to ma charakter kierunkowy i powinno zostać zweryfikowane na etapie opracowań planistycznych, z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska, uciążliwości funkcjonalnej oraz zasad ładu przestrzennego. W przypadku potwierdzenia predyspozycji lokalizacyjnych, możliwe będzie stopniowe porządkowanie i rozszerzanie istniejących funkcji infrastrukturalnych, przy zachowaniu standardów bezpieczeństwa ekologicznego i jakości przestrzeni.

Poniżej przedstawiony został schemat **Modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin - Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych**. [Załącznik graficzny nr 1](#) do niniejszej Strategii stanowi przedstawienie niniejszej części modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin w większej skali.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin - Struktura osadnicza wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych.

Źródło: Opracowanie własne

SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH

System powiązań przyrodniczych Gminy Skomlin stanowi podstawowy element struktury funkcjonalno-przestrzennej, determinujący zasady równoważenia rozwoju gospodarczego i przestrzennego z ochroną zasobów środowiska przyrodniczego.

Układ ten opiera się na współzależnościach między formami ochrony przyrody, siecią korytarzy ekologicznych oraz obszarami o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych, które wspólnie tworzą lokalny system przyrodniczy powiązany z siecią regionalną i krajową.

Kluczowym komponentem systemu przyrodniczego jest **Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Proсны**, obejmujący południową część Gminy – dolinę rzeki Proсны wraz z przyległymi terenami leśnymi. Obszar ten pełni funkcję przyrodniczego korytarza łączącego lokalne ekosystemy z systemem ponadlokalnym. Przez jego obszar przebiega **korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym Stawy Milickie – Bory Stobrawskie**, stanowiący część Głównego Korytarza Południowo-Centralnego (GKPdC-14). Korytarz ten został wyznaczony w opracowaniu Zakładu Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) we współpracy z Pracownią na Rzecz Wszystkich Istot i obejmuje tereny kluczowe dla migracji dużych ssaków leśnych oraz ochrony siedlisk leśnych i wodno-błotnych.

Uzupełnieniem systemu są **korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym i lokalnym**, w tym doliny mniejszych cieków wodnych, takich jak Dopływ spod Zbėku, Dopływ z Komornik, Kanał Skomlin–Toplin czy rzeka Pyszna (dopływ Oleśnicy) wraz z obszarem źródlowym. Elementy te, wraz z rozproszonymi zadrzewieniami, rowami melioracyjnymi i terenami otwartymi pól uprawnych, tworzą sieć powiązań ekologicznych zapewniających ciągłość siedlisk i wymianę gatunkową na poziomie lokalnym.

W strukturze przyrodniczej Gminy istotną rolę pełnią również **użytki ekologiczne** (dwa bagna śródleśne) oraz **pomniki przyrody**, które reprezentują cenne fragmenty ekosystemów i stanowią istotny składnik lokalnego dziedzictwa przyrodniczego.

W obrębie Gminy Skomlin zidentyfikowano także **krajobrazy priorytetowe** wskazywane w Audycie Krajobrazowym Województwa Łódzkiego⁶³, obejmujące:

- krajobraz priorytetowy 10-318.24-3 – Chróscin, Łubnice, Wójcin – krajobraz wiejski,
- krajobraz priorytetowy 10-318.24-11 – Dolina Proсны (Wróblew – Dietrzkowice),
- krajobraz priorytetowy 10-341.21-34 – Krajobraz Wzgórz Ożarówskich.

W modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin przyjęto następujące kierunki działań w zakresie kształtowania i ochrony systemu przyrodniczego:

- **zachowanie i wzmacnianie ponadlokalnych korytarzy ekologicznych**, w szczególności korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym Stawy Milickie – Bory Stobrawskie, będącego częścią Głównego Korytarza Południowo-Centralnego (GKPdC).

Działania w tym zakresie powinny koncentrować się na utrzymaniu ciągłości przyrodniczej doliny rzeki Proсны, ograniczaniu presji inwestycyjnej i komunikacyjnej

⁶³ Audyt Krajobrazowy Województwa Łódzkiego - przyjęty Uchwałą nr XIII/150/25 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 kwietnia 2025 r

w jej obrębie oraz promowaniu form zagospodarowania sprzyjających ochronie różnorodności biologicznej.

- **zachowanie i wzmacnianie lokalnych korytarzy ekologicznych**, obejmujących przede wszystkim doliny mniejszych cieków wodnych (m.in. Dopływ spod Zbątku, Dopływ z Komornik, Kanał Skomlin–Toplin, rzeka Pyszna i jej obszar źródłowy) oraz system powiązanych z nimi terenów otwartych – łąk, zadrzewień i rowów melioracyjnych.

Założeniem jest utrzymanie i odtwarzanie struktury zieleni śródpolnej, zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, które pełnią funkcję łączników przyrodniczych w krajobrazie rolniczym.

- **zachowanie integralności i ochrona krajobrazów priorytetowych**, wyznaczonych w Audycie Krajobrazowym Województwa Łódzkiego: Chróscin, Łubnice, Wójcin – krajobraz wiejski, Dolina Proсны (Wróblew – Dietrzkowice) oraz Wzgórza Ożarowskie.

Model uwzględnia konieczność ochrony i racjonalnego kształtowania krajobrazów o wysokich walorach przyrodniczych i kulturowych zgodnie z rekomendacjami ujętymi w dokumencie wojewódzkim.

Poniższa tabela przedstawia syntetyczne zestawienie rekomendacji zawartych w Audycie Krajobrazowym, odnoszących się do poziomu gminnego dla krajobrazów priorytetowych wyznaczonych na obszarze Gminy Skomlin.

Tabela 6 – Rekomendacje na poziomie gminnym wynikające z Audytu Krajobrazowego Województwa Łódzkiego dla krajobrazów priorytetowych na obszarze Gminy Skomlin

Nazwa i numer krajobrazu	Ustalenia wynikające z ustaleń Audytu Krajobrazowego – poziom gminny
Krajobraz priorytetowy 10-318.24-3 Chróscin, Łubnice, Wójcin	Dominująca funkcja: mieszkaniowa - zagrodowa, rolnicza Dopuszczalna funkcja: usługowa, gospodarcza i produkcyjna w istniejących układach osiedleńczych miejscowości, z wyłączeniem wielkopowierzchniowych obiektów inwentarskich, gospodarczo-składowych i przemysłowych. Rekomendacje: - zachowanie charakterystycznych cech rozplanowania historycznego układu ruralistycznego - zachowanie i kształtowanie właściwych powiązań przestrzenno-funkcjonalnych pomiędzy głównymi elementami kompozycyjnymi struktur przestrzennych. - zachowanie i odpowiednie kształtowanie walorów ekspozycyjnych dominant i akcentów krajobrazowych. - zapewnienie jak najlepszego stanu zachowania zabytków, w tym stanowisk archeologicznych W przypadku realizacji zabudowy należy dążyć do: - zachowania intensywności zabudowy w nawiązaniu do parametrów i wskaźników charakterystycznych dla poszczególnych elementów struktury osadniczej w obrębie krajobrazu, - zapewnienia jak największego udziału powierzchni biologicznie czynnej w obrębie struktur zabudowanych, - kształtowanie zieleni w zagrodzie z wykorzystaniem gatunków rodzimych, - w odniesieniu do zabudowy mieszkalnej zachowanie jednorodnego wyglądu elewacji budynku niezależnie od wtórnych podziałów własnościowych. Ograniczenia: - ograniczanie lokalizacji inwestycji mogących negatywnie wpływać na walory widokowo-kompozycyjne krajobrazu.

Nazwa i numer krajobrazu	Ustalenia wynikające z ustaleń Audytu Krajobrazowego – poziom gminny
	- unikanie wprowadzania nowych budynków oraz innych obiektów ograniczających swobodny przepływ wody w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią 1% i 10%. - wykluczenie lokalizacji zabudowy przeskalowanej pod względem powierzchni lub wysokości, np. wielkopowierzchniowych obiektów usługowych; wielorodzinnych budynków mieszkalnych, zespołów osiedlowych (w tym tzw. urbanizacji łanowej) i zabudowy rozproszonej.
Krajobraz priorytetowy 10-318.24-11 Dolina Proсны (Wróblew – Dietrzkowice)	Dominująca funkcja: przyrodnicza Dopuszczalna funkcja: turystyczna i rolna Rekomendacje: - utrzymanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania, zgodnie z potrzebą zrównoważonego rozwoju i zasadą kształtowania ładu przestrzennego - zapewnienie naturalnych procesów przyrodniczych w ekosystemach, zwłaszcza podmokłych - zapobieganie niekorzystnym zmianom jakościowym i ilościowym w drzewostanach - dążenie do utrzymania łąk o charakterze ekstensywnym oraz zróżnicowanej i tradycyjnej struktury upraw - prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej i leśnej w sposób niezaburzający naturalnych procesów przyrodniczych w ekosystemach, - zachowanie zadrzewień, m.in. śródpolnych i przydrożnych, oraz przydomowych ogrodów i sadów tradycyjnych, z uwzględnieniem wprowadzania gatunków rodzimych W przypadku realizacji zabudowy należy dążyć do: - zapewnienia jak największego udziału powierzchni biologicznie czynnej - lokalizacji nowych obiektów zabudowy na zasadzie uzupełnienia wolnych przestrzeni w obszarach zabudowanych Ograniczenia: - ograniczanie zagospodarowania turystycznego, m.in. poprzez projektowanie infrastruktury turystycznej z uwzględnieniem chłonności turystycznej obszaru - wykluczenie lokalizacji zabudowy przeskalowanej pod względem powierzchni lub wysokości - unikanie wprowadzania nowych budynków oraz innych obiektów ograniczających swobodny przepływ wody w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią 1% i 10%. - zakaz eksploatacji torfu.
Krajobraz priorytetowy 10-241-21-34 Wzgórza Ożarowskie	Dominująca funkcja: mieszkaniowa, zagrodowa rolnicza Dopuszczalna funkcja: - Rekomendacje: - zachowanie charakterystycznych cech rozplanowania historycznego układu ruralistycznego - zachowanie i kształtowanie właściwych powiązań przestrzenno-funkcjonalnych pomiędzy głównymi elementami kompozycyjnymi struktur przestrzennych - zachowanie i odpowiednie kształtowanie walorów ekspozycyjnych dominant i akcentów krajobrazowych - zapewnienie jak najlepszego stanu zachowania zabytków, w tym stanowisk archeologicznych - zapobieganie niekorzystnym zmianom jakościowym i ilościowym w drzewostanach - prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej w sposób niezaburzający naturalnych procesów przyrodniczych w ekosystemach. W przypadku realizacji zabudowy należy dążyć do: - lokalizacji nowych obiektów zabudowy na zasadzie uzupełnienia wolnych przestrzeni w strukturze i kontynuacji zabudowy z uwzględnieniem zachowania charakterystycznych cech schematu rozplanowania oraz walorów estetyczno-widokowych - intensywność zabudowy w nawiązaniu do parametrów i wskaźników charakterystycznych dla poszczególnych elementów struktury osadniczej

Nazwa i numer krajobrazu	Ustalenia wynikające z ustaleń Audytu Krajobrazowego – poziom gminny
	- zapewnienia jak największego udziału powierzchni biologicznie czynnej - kształtowanie zieleni w zagrodzie z wykorzystaniem gatunków rodzimych, - kontynuacja charakterystycznego przebiegu linii zabudowy utrwalonej poprzez sposób sytuowania zachowanej zabudowy tradycyjnej / historycznej - nawiązanie gabarytami, a w szczególności wysokością elewacji i wysokością dachów budynków frontowych, do gabarytów tradycyjnej zabudowy - sytuowanie nowej zabudowy w nawiązaniu do cech charakterystycznych dla sposobu rozplanowania tradycyjnego siedliska. Ograniczenia: - wykluczenie lokalizacji zabudowy przeskalowanej pod względem powierzchni lub wysokości, np. wielkopowierzchniowych obiektów usługowych, budynków mieszkalnych wielolokalowych oraz zespołów osiedlowych realizowanych w ramach tzw. urbanizacji łańcuchowej i zabudowy rozproszonej, za wyjątkiem obiektów związanych z turystyką. - niewprowadzanie elementów naruszających walory widokowe, w tym zabudowy dysharmonijnej, ograniczającej lub przesłaniającej otwarcia widokowe (m.in. na dominanty i akcenty – walory estetyczno-widokowe), a także lokalizacji elektrowni wiatrowych i farm fotowoltaicznych (w granicach Załączającego Parku Krajobrazowego)

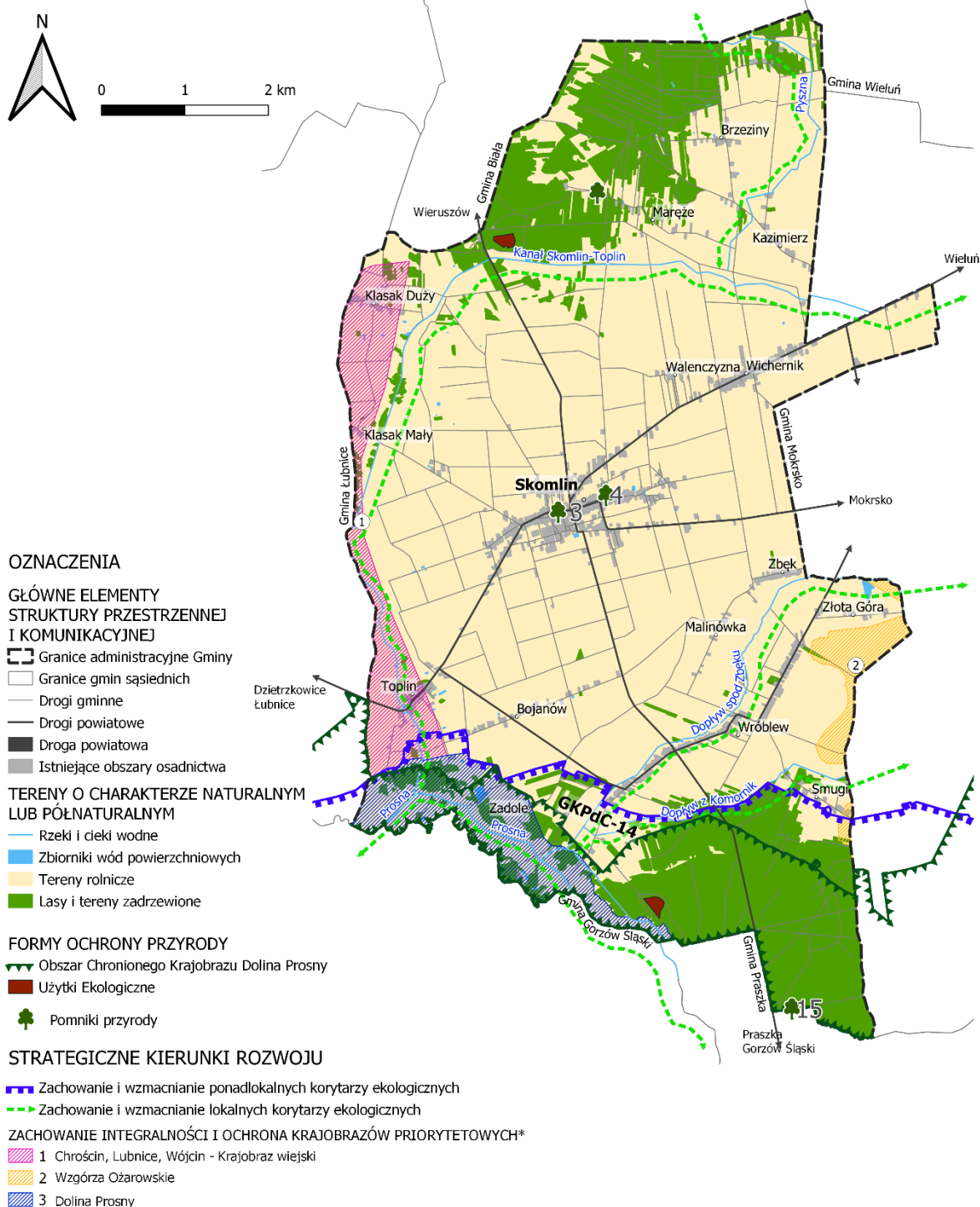
Źródło: Audyt Krajobrazowy Województwa Łódzkiego

Poniżej przedstawiony został schemat **Modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin – System powiązań przyrodniczych**. **Załącznik graficzny nr 2** do niniejszej Strategii stanowi przedstawienie niniejszej części modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin w większej skali.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin

System powiązań przyrodniczych

* Zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Łódzkiego uchwalonym 15 kwietnia 2025 r. Uchwałą nr XIII/150/25 Sejmiku Województwa Łódzkiego

Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin - System powiązań przyrodniczych
Źródło: opracowanie własne

Uwarunkowania wodne i związane ze zmianami klimatu

Częścią uwarunkowań środowiskowych są uwarunkowania wodne oraz związane ze zmianami klimatu.

Gmina Skomlin położona jest na obszarze dorzecza Odry, w regionie wodnym Warty. Najważniejszym ciekim wodnym przepływającym przez gminę jest przepływająca przez południowe rejony gminy rzeka Proсна. Dolina rzeki Proсны objęta jest ochroną w ramach Obszaru Chronionego Krajobrazu. Sieć rzeczna Gminy Skomlin jest uboga – przez pozostały obszar gminy przepływają głównie niewielkie cieki wodne takie jak rzeka Pyszna (dopływ Oleśnicy) w północnej części gminy oraz Kanał Skomlin – Toplin w jej zachodniej części, zasilający wody rzeki Proсны. W północnej części Gminy znajdują się obszary źródliskowe rzek Pyszna oraz Oleśnica. Na obszarze gminy nie występują większe zbiorniki wód stojących. Z uwagi na ubogą sieć rzeczna możliwości rozbudowy systemu retencjonowania wód z wykorzystaniem wód płynących są bardzo ograniczone.

Obszar gminy zlokalizowany jest w zasięgu trzech obszarów jednostek planistycznych gospodarowania wodami – Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP):

- JCWP nr RW600011184171 Proсна od Wyderki do Dopływu spod Wójcina,
- JCWP nr RW6000101818893 Pyszna do Dopływu z Gromadzic,
- JCWP nr RW60001518414 Kanał Skomlin-Toplin.

Wszystkie z nich to JCWP o statusie silnie zmienionych części wód. Charakterystykę poszczególnych JCWP przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7 - Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, w zasięgu których położona jest Gmina Skomlin

Nazwa i kod JCWP	Typ JCWP	Obszar dorzecza	Status JCWP
Proсна od Wyderki do Dopływu spod Wójcina RW600011184171	Rzeka nizinna	obszar dorzecza Odry	silnie zmieniona część wód
Pyszna do Dopływu z Gromadzic RW6000101818893	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	obszar dorzecza Odry	silnie zmieniona część wód
Kanał Skomlin-Toplin RW60001518414	Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk	obszar dorzecza Odry	silnie zmieniona część wód

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Wszystkie JCWP, w zasięgu których znajduje się Gmina Skomlin charakteryzują się złym stanem wód. Szczegóły dotyczące stanu wód, presji determinujących stan oraz oceny ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego dla analizowanych JCWP przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8 - Stan Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, w zasięgu których położona jest Gmina Skomlin

Numer i nazwa JCWP	Proсна od Wyderki do Dopływu spod Wójcina RW600011184171	Pyszna do Dopływu z Gromadzic RW6000101818893	Kanał Skomlin-Toplin RW60001518414
Stan/potencjał ekologiczny	słaby potencjał ekologiczny	umiarkowany potencjał ekologiczny	słaby potencjał ekologiczny
Stan chemiczny	brak danych	stan chemiczny poniżej dobrego	stan chemiczny poniżej dobrego
Stan ogólny	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód

Numer i nazwa JCWP	Proсна od Wyderki do Dopływu spod Wójcina RW600011184171	Pyszna do Dopływu z Gromadzie RW6000101818893	Kanał Skomlin-Toplin RW60001518414
Presje determinujące stan wód	<u>Główne źródło presji troficznych:</u> odpływ miejski (wody opadowe) oraz nawożenie i depozycja <u>Główne źródło presji zasalających:</u> nie dotyczy <u>Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających:</u> nie dotyczy <u>Główne źródło presji hydromorfologicznych:</u> prostowanie koryta - rzeki główne, budowle piętrzące - rzeki główne, <u>Główne źródło presji chemicznych:</u> rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski;	<u>Główne źródło presji troficznych:</u> nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) <u>Główne źródło presji zasalających:</u> nie dotyczy <u>Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających:</u> nie dotyczy <u>Główne źródło presji hydromorfologicznych:</u> prostowanie koryta - rzeki główne, budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe <u>Główne źródło presji chemicznych:</u> rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski;	<u>Główne źródło presji troficznych:</u> nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) <u>Główne źródło presji zasalających:</u> nie dotyczy <u>Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających:</u> nie dotyczy <u>Główne źródło presji hydromorfologicznych:</u> prostowanie koryta - rzeki główne, budowle piętrzące - rzeki główne <u>Główne źródło presji chemicznych:</u> rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo;
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Zagrożona	Zagrożona	Zagrożona

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, o których mowa w *art. 169 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne*, teren Gminy Skomlin znajduje się:

- na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi raz na 100 lat),
- na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi raz na 10 lat),
- na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi raz na 500 lat).

Obszar Gminy znajduje się poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią między linią brzegi a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wybudowano trasę wału oraz poza obszarem obejmującym tereny narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Wschodnia część Gminy Skomlin położona jest na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 325 – Zbiornik Częstochowa, o charakterze porowym, miejscami porowo-szczelinowym.

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry⁶⁴ obszar Gminy zlokalizowany jest w zasięgu dwóch Jednolitych części Wód Podziemnych:

- JCWPd nr GW600081 – obejmuje przeważającą część Gminy, poza niewielkim fragmentem terenu w jej północnej części,
- JCWPd nr GW600082 - obejmuje fragment terenu w północnej części Gminy.

Zarówno JCWPd-81 jak JCWP-82 wyróżniają się dobrym stanem chemicznym i ilościowym. Jednostki nie są zagrożone ryzykiem nieosiągnięcia ustalonych celów środowiskowych.

Tabela 9 - Stan Jednolitych Części Wód Podziemnych, w zasięgu których położona jest Gmina Skomlin

Numer JCWPd	GW600081	GW600082
Stan chemiczny	Dobry	Dobry
Stan ilościowy	Dobry	Dobry
Stan JCWPd	Dobry	Dobry
Zidentyfikowane presje znaczące	brak zidentyfikowanej presji powodującej zagrożenie dla stanu JCWPd	presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Niezagrożona	Niezagrożona

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

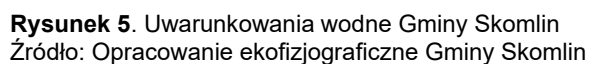
Według przyjętego w 2021 roku *Planu przeciwdziałania skutkom suszy*⁶⁵, obszar Gminy Skomlin położony jest:

- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy atmosferycznej,
- w całości na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrologicznej,
- na terenie ekstremalnie oraz silnie zagrożonym występowaniem suszy rolniczej,
- na terenie słabo oraz umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej.

W łącznym zestawieniu Gmina Skomlin klasyfikuje się w znacznej części jako obszar silnie zagrożony suszą.

⁶⁴ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335)

⁶⁵ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. 2021 poz. 1615)

Przy planowaniu działań na obszarze gminy należy uwzględnić wytyczne wynikające z przepisów odrębnych oraz dokumentów wyższego rzędu obowiązujących dla obszaru, w tym w szczególności:

- ▶ *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry⁶⁶ w zakresie oceny stanu i ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych oraz działań wskazanych do realizacji przez gminę, mających na celu osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód oraz ekosystemów od wody zależnych, poprawę stanu zasobów wodnych, poprawę możliwości korzystania z wód oraz zmniejszenie ilości wprowadzanych do wód lub do ziemi substancji mogących negatywnie oddziaływać na wody;*
- ▶ *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy;*
- ▶ *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu Zarządzania Ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry⁶⁷*

GLÓWNE ELEMENTY SIECI TRANSPORTOWEJ, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin – Główne elementy sieci transportowej, infrastruktury technicznej i społecznej obejmuje układ podstawowych elementów infrastrukturalnych, które warunkują sprawne funkcjonowanie Gminy i stanowią fundament dla jej dalszego rozwoju przestrzennego, gospodarczego i społecznego. Wskazane w modelu elementy obejmują infrastrukturę transportową, techniczną, jak i społeczną, dla których wskazuje się przede wszystkim utrzymanie, ale również kierunki ich strategicznego rozwoju.

Główne elementy infrastruktury transportowej

Podstawę układu komunikacyjnego Gminy Skomlin stanowi sieć dróg powiatowych i gminnych, które zapewniają wewnętrzne powiązania przestrzenne pomiędzy miejscowościami oraz dostępność zewnętrzną w kierunku gmin sąsiednich. Istniejące drogi stanowią kluczowy element systemu transportowego, wymagający utrzymania, sukcesywnej modernizacji oraz dostosowania do rosnących potrzeb mieszkańców i potencjalnych inwestorów.

W ramach strategicznych kierunków rozwoju model wskazuje na potrzebę **wzmocnienia powiązań komunikacji rowerowej**, zarówno w układzie zewnętrznym, łączącym Gminę Skomlin z sąsiednimi jednostkami (w szczególności Wieluń, Mokrsko), jak i wewnętrznym, umożliwiającym lepsze skomunikowanie poszczególnych sołectw. Szczególne znaczenie przypisuje się rozwojowi tras w południowej części Gminy, gdzie rozwój tras rowerowych i ciągów pieszo-rekreacyjnych powinien tworzyć system łączący obszary osadnicze z terenami o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Kierunki wzmocnienia powiązań komunikacji rowerowej w tej części Gminy stanowiąc będą element

⁶⁶ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335)

⁶⁷ Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu Zarządzania Ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (DZ. U. poz. 2714)

działań w ramach **osi zielonego rozwoju** (opisanej w podpunkcie: STRUKTURA SIECI OSADNICZEJ WRAZ Z ROLĄ I HIERARCHIĄ JEDNOSTEK OSADNICZYCH).

Rozwój połączeń rowerowych o znaczeniu zewnętrznym jest szczególnie istotny z uwagi na sąsiedztwo Gminy Skomlin od wschodu z korytarzem regionalnej trasy rowerowej nr 224 (Piotrków Trybunalski – Bełchatów – Wieluń – województwo opolskie) łączącym Wieluń i Praszkę śladem dawnej kolejki wąskotorowej⁶⁸.

Rozwój komunikacji pieszej i rowerowej, traktowany jest jako istotny komponent podnoszenia jakości życia, atrakcyjności turystycznej oraz spójności przestrzennej Gminy.

Główne elementy infrastruktury technicznej

Model wskazuje utrzymanie i rozwój istniejących systemów infrastruktury technicznej, obejmujących w szczególności gospodarkę wodno-ściekową, zagospodarowanie odpadów oraz system zaopatrzenia w wodę. Kluczowe elementy infrastruktury technicznej w Gminie Skomlin stanowią:

- gminna oczyszczalnia ścieków w Skomlinie,
- Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Marężach,
- ujęcia wody w Skomlinie i Wróblewie, obsługujące sieć wodociągów wiejskich, stacje uzdatniania wody.

W zakresie strategicznych kierunków rozwoju wskazuje się:

► **obszar wsparcia działań w zakresie systemu zaopatrzenia w wodę**

Obszar obejmuje działania związane z modernizacją, przebudową oraz rozbudową kluczowych obiektów infrastruktury wodociągowej, w szczególności ujęć i stacji uzdatniania wody w Skomlinie i Wróblewie. Kierunek ten zakłada także możliwość realizacji nowych inwestycji infrastrukturalnych, poprawiających niezawodność i bezpieczeństwo systemu zaopatrzenia w wodę, a także dostosowanie go do zmieniających się warunków klimatycznych i demograficznych.

► **obszar wsparcia działań w zakresie budowy zbiorników retencyjnych**

Model wskazuje obszar o potencjale dla rozwoju małej retencji wodnej, służącej zrównoważonej gospodarce zasobami wodnymi i ograniczaniu skutków suszy oraz podtopień. W tym zakresie zakłada się współpracę międzygminną, w szczególności z gminami Praszka i Gorzów Śląski w województwie opolskim, z wykorzystaniem potencjału rzeki Prosną jako naturalnego elementu systemu retencyjnego regionu.

► **modernizację kluczowych obiektów infrastruktury technicznej**

Zakładane kierunki modernizacji dotyczą przede wszystkim Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Marężach oraz gminnej oczyszczalni ścieków w Skomlinie. Celem działań jest poprawa ich efektywności, bezpieczeństwa środowiskowego i dostosowanie do aktualnych wymogów prawnych, przy jednoczesnym wzmocnieniu potencjału obsługi mieszkańców w zakresie gospodarki komunalnej.

► **strefa rozwoju zielonej energii**

⁶⁸ Uchwała nr 926/25 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 8 lipca 2025 r. w sprawie przyjęcia schematycznego przebiegu korytarzy regionalnych tras rowerowych województwa łódzkiego

Wskazana strefa obejmuje tereny położone na północ od miejscowości Skomlin, stanowiące obszar o sprzyjających uwarunkowaniach dla rozwoju zielonej energii. Rozwój tej strefy wspierać będzie transformację energetyczną Gminy Skomlin w kierunku gospodarki niskoemisyjnej oraz wpisuje się w działalność Klastra Energetycznego Regionu Ziemi Wieluńskiej, promującego lokalne wykorzystanie zasobów energii odnawialnej i poprawę efektywności energetycznej. Obszary te wymagają jednak uprzedniej weryfikacji planistycznej pod kątem możliwości w tym kierunku.

Główne elementy infrastruktury społecznej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin zakłada utrzymanie i rozwój istniejącej sieci infrastruktury społecznej, stanowiącej podstawę jakości życia mieszkańców oraz integracji lokalnych społeczności.

Główne elementy infrastruktury społecznej w Gminie koncentrują się w szczególności w miejscowości Skomlin, pełniące funkcję administracyjnego i społecznego centrum gminy. Lokalne ośrodki aktywności społecznej funkcjonują jednak również w pozostałych sołectwach.

Do kluczowych obiektów infrastruktury społecznej Gminy Skomlin należą:

- obiekty administracyjne – Urząd Gminy Skomlin,
- obiekty oświaty i opieki nad dziećmi – Szkoła Podstawowa im. Komisji Edukacji Narodowej w Skomlinie, Publiczne Przedszkole w Skomlinie, Gminny Żłobek TUPTUSIE w Wiecherniku,
- obiekty ochrony zdrowia – Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Skomlinie, NZOZ MEDRAL,
- obiekty kultury, sportu i rekreacji – Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Skomlinie, Gminna Biblioteka Publiczna w Skomlinie z Filią Biblioteczną we Wróblewie, stadion gminny, boisko do piłki nożnej we Wróblewie, boisko w Wicherniku,
- obiekty wsparcia społecznego – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skomlinie,
- obiekty bezpieczeństwa publicznego – remizy Ochotniczych Straży Pożarnych w Skomlinie, Wróblewie, Wicherniku i Toplinie,
- miejsca aktywności lokalnej – świetlice wiejskie w Bojanowie, Brzezinach, Zbątku, Klasaku Dużym oraz we Wróblewie, kluby sportowe, miejsca działalności Kół Gospodyń Wiejskich (Wróblew, Wichernik) i organizacji pozarządowych (np. Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Skomlińskiej, Skomlińskiego Klubu Seniora czy Towarzystwa Przyjaciół Wróblewa itp.) oraz inne przestrzenie spotkań i integracji społecznej.

W ramach strategicznych kierunków rozwoju infrastruktury społecznej w modelu wskazano:

- **Obszar Strategicznej Interwencji (OSI) – Centralny Obszar Aktywności i Integracji Społecznej Gminy Skomlin** – opisany szczegółowo w rozdziale: 6. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ - OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI KLUCZOWE DLA GMINY)

Obejmuje centrum miejscowości Skomlin – obszar o największej koncentracji funkcji administracyjnych, edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych. Założeniem interwencji

jest wzmocnianie funkcji centrotwórczych miejscowości, rozwój przestrzeni publicznych o wysokiej jakości oraz tworzenie warunków dla integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców całej gminy.

► **Obszar wsparcia działań w zakresie ochrony i adaptacji dziedzictwa kulturowego**

Obejmuje zespół obiektów zabytkowych i historycznych zlokalizowanych w miejscowości Skomlin, gdzie występuje największa koncentracja zasobów dziedzictwa kulturowego. Szczególne znaczenie posiada zabytkowy spichlerz, w którym prowadzone są prace adaptacyjne na funkcje edukacyjne – powstaje Izba Pamięci. Założeniem obszaru wsparcia działań w zakresie ochrony i adaptacji dziedzictwa kulturowego jest jego włączenie w proces rozwoju społecznego i edukacyjnego gminy jako elementu wzmocniającego lokalną tożsamość i atrakcyjność turystyczną.

► **Obszary do weryfikacji i analiz pod kątem możliwości realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych**

Wskazane obszary stanowią potencjalne lokalne ośrodki aktywności społecznej, w których występuje infrastruktura sprzyjająca rozwojowi inicjatyw lokalnych – takie jak świetlice wiejskie, budynki komunalne, obiekty oświatowe czy remizy Ochotniczych Straży Pożarnych. W warunkach gminy o charakterze wiejskim tego typu miejsca pełnią funkcję centrów życia społecznego i kulturalnego, integrujących mieszkańców oraz wspierających oddolne formy aktywności.

Wskazanie niniejszych obszarów w ramach modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej ma charakter strategiczny – stanowi punkt wyjścia do pogłębionych analiz w ramach przyszłych działań rewitalizacyjnych i opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji. Ich celem będzie identyfikacja potrzeb oraz możliwości rozwoju istniejących ośrodków aktywności społecznych, w tym dostosowania ich infrastruktury do funkcji integracyjnych, edukacyjnych i kulturalnych oraz kształtowania przestrzeni publicznych.

W kontekście gminy wiejskiej szczególne znaczenie mają przestrzenie o charakterze wspólnotowym: place przy świetlicach, teren wokół szkoły, obiekty sportowe, boiska, remizy OSP oraz ich bezpośrednie otoczenie. Stanowią one miejsca codziennych więzi społecznych, organizacji lokalnych wydarzeń, a także inicjatyw sołeckich. Przestrzenie te, odpowiednio zagospodarowane, mogą stać się lokalnymi centrami życia społecznego, poprawiając dostęp mieszkańców do oferty kulturalnej, rekreacyjnej i edukacyjnej.

Wskazane miejscowości – w tym Skomlin, Bojanów, Brzeziny, Wróblew, Wichernik i Klasak Duży – charakteryzują się już częściowo rozwiniętą infrastrukturą, która stwarza dogodne warunki do inicjowania procesów rewitalizacyjnych. Kluczowe znaczenie ma w szczególności centralny obszar Skomlina, gdzie koncentruje się życie społeczne i kulturalne Gminy, oraz gdzie możliwe jest dalsze porządkowanie i podnoszenie jakości przestrzeni publicznych.

Wskazane obszary należy postrzegać jako potencjalne kierunki działań rewitalizacyjnych, których zasadność i zakres powinny zostać potwierdzone w wyniku szczegółowych analiz społecznych, gospodarczych, przestrzennych, środowiskowych i technicznych.

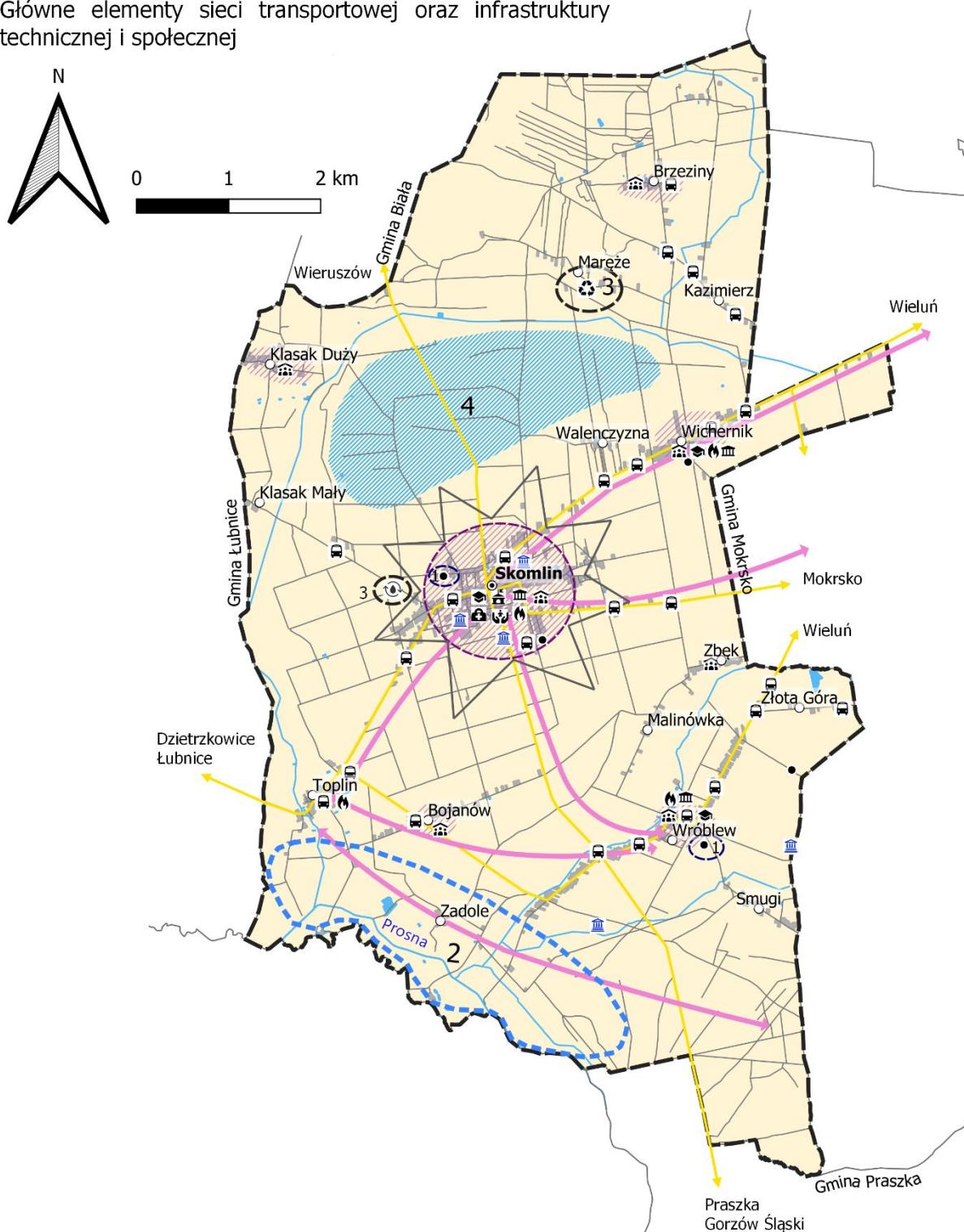

Poniżej przedstawiony został schemat *Modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin – Główne elementy sieci transportowej oraz infrastruktury technicznej i społecznej*. Załącznik graficzny nr 3 do niniejszej Strategii stanowi przedstawienie niniejszej części modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin w większej skali.

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY SKOMLIN

Główne elementy sieci transportowej oraz infrastruktury technicznej i społecznej

OZNACZENIA

GLÓWNE ELEMENTY STRUKTURY PRZESTRZENNEJ

▬ Granice administracyjne Gminy Skomlin

▬ Granice Gmin sąsiednich

● Główny ośrodek lokalny

○ Ośrodki pomocnicze

■ Istniejąca zabudowa

— Rzeki i cieki wodne

■ Wody powierzchniowe stojące

ELEMENTY ISTNIEJĄCEJ INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ

do utrzymania i rozwoju

— Drogi powiatowe

— Drogi gminne i wewnętrzne

■ Przystanki autobusowe

ISTNIEJĄCE ELEMENTY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

do utrzymania i rozwoju

■ Obiekty infrastruktury zagospodarowania odpadów

• Elementy infrastruktury zaopatrzenia w wodę

■ Obiekty infrastruktury gospodarki ściekowej

ISTNIEJĄCE ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

do utrzymania i rozwoju

■ Obiekty administracyjne

■ Obiekty oświatowe i opieki nad dziećmi

■ Obiekty ochrony zdrowia

■ Obiekty kultury, sportu i rekreacji

■ Obiekty wsparcia społecznego

■ Obiekty bezpieczeństwa publicznego

■ Zabytki

■ Miejsca aktywności lokalnej

STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU

w zakresie rozwoju infrastruktury komunikacyjnej

→ Proponowane kierunki wzmocnienia komunikacji rowerowej

W zakresie rozwoju infrastruktury technicznej

1 Obszar wsparcia działań w zakresie zaopatrzenia w wodę

2 Obszar wsparcia działań w zakresie budowy zbiorników retencyjnych

3 Modernizacja obiektów infrastruktury technicznej

4 Strefa rozwoju zielonej energii

W zakresie rozwoju infrastruktury społecznej

OSI Obszar Aktywności i Integracji Społecznej Gminy Skomlin

Obszar wsparcia działań w zakresie ochrony i adaptacji zabytków

Obszary do weryfikacji i analiz pod kątem możliwości realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin - Główne elementy sieci transportowej oraz infrastruktury technicznej i społecznej.

Źródło: opracowanie własne

6. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Obszary strategicznej interwencji (OSI) wymagają ukierunkowanej interwencji publicznej łączącej inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne. Interwencja powinna prowadzić do oczekiwanych zmian w zależności od problemów i potencjałów poszczególnych obszarów. Warunkiem efektywnej polityki rozwoju jest pogłębiona diagnoza terytoriów, tj. rozpoznanie zasobów endogenicznych i potencjałów, które można wykorzystać do rozwoju, jak również określenia barier rozwojowych i obszarów, które powinny być wsparte, co ma prowadzić do większego różnicowania i lepszego dopasowania interwencji w zależności od specyfiki tych terytoriów. W ten sposób identyfikowane są obszary wsparcia, zwłaszcza te o szczególnym charakterze, czyli obszary strategicznej interwencji.

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI O WYMIARZE REGIONALNYM

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (SRWŁ 2030)⁶⁹ definiuje pięć obszarów strategicznej interwencji: obszar Nowej Energii, obszar Zielonej Gospodarki, miasta odzyskanych szans, Obszary Aktywnej Integracji oraz Miejskie Obszary Funkcjonalne (MOF).

Obszar Gminy Skomlin został w całości zaliczony do OSI Obszar Zielonej Gospodarki, obejmującego gminy o dominującej funkcji rolniczej i przyrodniczej, z potencjałem do rozwoju turystyki. W ramach tego OSI szczególne znaczenie przypisuje się działaniom sprzyjającym ochronie środowiska, wzmacnianiu rolnictwa oraz rozwojowi turystyki zrównoważonej.

Rysunek 7. OSI Obszar Zielonej Gospodarki

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Dla gmin położonych w granicach OSI Zielonej Gospodarki kierunkowe wytyczne SRWŁ 2030 obejmują w szczególności:

- wspieranie racjonalnej gospodarki rolnej poprzez ochronę gleb, wprowadzanie nowych technologii, zwiększanie efektywności i innowacyjności produkcji rolnej,
- rozwój rolnictwa ekologicznego oraz produkcji żywności wysokiej jakości,
- wzmacnianie przetwórstwa rolno-spożywczego i lokalnych rynków zbytu,
- podejmowanie działań umożliwiających dywersyfikację gospodarczą, m.in. poprzez wspieranie turystyki aktywnej, ekoturystyki i agroturystyki, w tym rozwój szlaków turystycznych i infrastruktury rowerowej,
- działania na rzecz ochrony i poprawy jakości środowiska, w tym zwiększanie retencji, renaturalizację cieków, odtwarzanie mokradeł i lasów, a także poprawę czystości wód,
- wzmacnianie odporności obszarów wiejskich na zmiany klimatu i zagrożenia naturalne, m.in. poprzez inwestycje w infrastrukturę przeciwpowodziową i przeciwpożarową.

Ważnym elementem OSI Zielonej Gospodarki jest również budowanie rozpoznawalnej marki turystycznej regionu oraz integrowanie działań miast i obszarów wiejskich w zakresie rozwoju gospodarczego, turystycznego i ekologicznego.

Wskazane w *Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030* kierunki interwencji dla Obszaru Zielonej Gospodarki zostały uwzględnione w **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026–2036** w szczególności poprzez następujące cele i kierunki działań:

Cel strategiczny 1 (gospodarczy): Gmina wspierająca gospodarkę opartą na zrównoważonym rolnictwie przedsiębiorczości lokalnych produktach

⁶⁹ Uchwała nr XVIII/218/2025 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 23 września 2025 r., zmieniająca Uchwałę nr XXI/414/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego

Cele operacyjne:

- 1.1. Rozwój nowoczesnego i zrównoważonego rolnictwa
(w tym przede wszystkim: wspieranie lokalnych producentów rolniczych w wytwarzaniu wysokiej jakości żywności, promowanie krótkich łańcuchów dostaw i lokalnej sprzedaży produktów rolnych, podejmowanie działań edukacyjnych dla rolników w zakresie Dobrej Praktyki Rolnej i adaptacji do zmian klimatu w rolnictwie, wdrażanie idei gospodarki o obiegu zamkniętym w rolnictwie)
- 1.3. Budowa marki produktów lokalnych i rozwój agroturystyki
(w tym przede wszystkim: wspieranie rozwoju agroturystyki, tworzenie sieci sprzedaży produktów lokalnych oraz ich promocja)

Cel strategiczny 2 (przestrzenny): Gmina z uporządkowaną przestrzenią i rozwiniętą infrastrukturą sprzyjającą rozwojowi osadnictwa i mobilności

Cele operacyjne:

- 2.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej, mobilności i infrastruktury technicznej
(w tym przede wszystkim: rozwijanie infrastruktury pieszej i rowerowej)

Cel strategiczny 3 (klimatyczno-środowiskowy): Gmina odporna na zmiany klimatu i o wysokiej jakości środowiska

Cele operacyjne:

- 3.3. Zwiększenie retencji i adaptacja gminy do zmian klimatu
(w tym przede wszystkim: rozwijanie systemów nawadniania i melioracji w rolnictwie, odtwarzanie i ochrona mokradł i terenów podmokłych, wzmacnianie zielonej infrastruktury i systemu przyrodniczego gminy, budowa zbiorników retencyjnych, ograniczanie ryzyka powodziowego w dolinie rzeki Prosny)

Cel strategiczny 4 (społeczny): Gmina z silnym kapitałem społecznym, zapewniająca wysoką jakość życia mieszkańców

Cele operacyjne:

- 4.5. Wzmocnienie bezpieczeństwa i odporności infrastruktury gminy
(w tym przede wszystkim: doposażenie służb ratowniczych i ochotniczej straży pożarnej)

Cel horyzontalny: Gmina aktywna w regionie i sieciach współpracy

Cele operacyjne:

- H.1. Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i turystycznej gminy poprzez współpracę ponadlokalną
(w tym przede wszystkim: udział w inicjatywach promujących lokalnych producentów, rolnictwo zrównoważone i produkty tradycyjne, współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie rozwoju agroturystyki i wspólnej oferty turystycznej)
- H.2. Poprawa jakości środowiska, efektywności energetycznej i infrastruktury w gminie w ramach partnerstw ponadlokalnych
(w tym przede wszystkim: podejmowanie projektów partnerskich z gminami sąsiednimi w zakresie budowy ścieżek rowerowych, zbiorników retencyjnych itp., udział w inicjatywach dotyczących poprawy jakości powietrza oraz gospodarki wodnej i gospodarki odpadami).

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI O WYMIARZE PONADLOKALNYM

W obowiązującej **Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023 – 2030**⁷⁰, nie wyznaczono obszarów strategicznych interwencji o randze ponadlokalnej. Dokument ten odnosi się do obszarów strategicznej interwencji krajowych i regionalnych, zdefiniowanych w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, wskazując kierunki działań spójne z założeniami polityki rozwoju regionu.

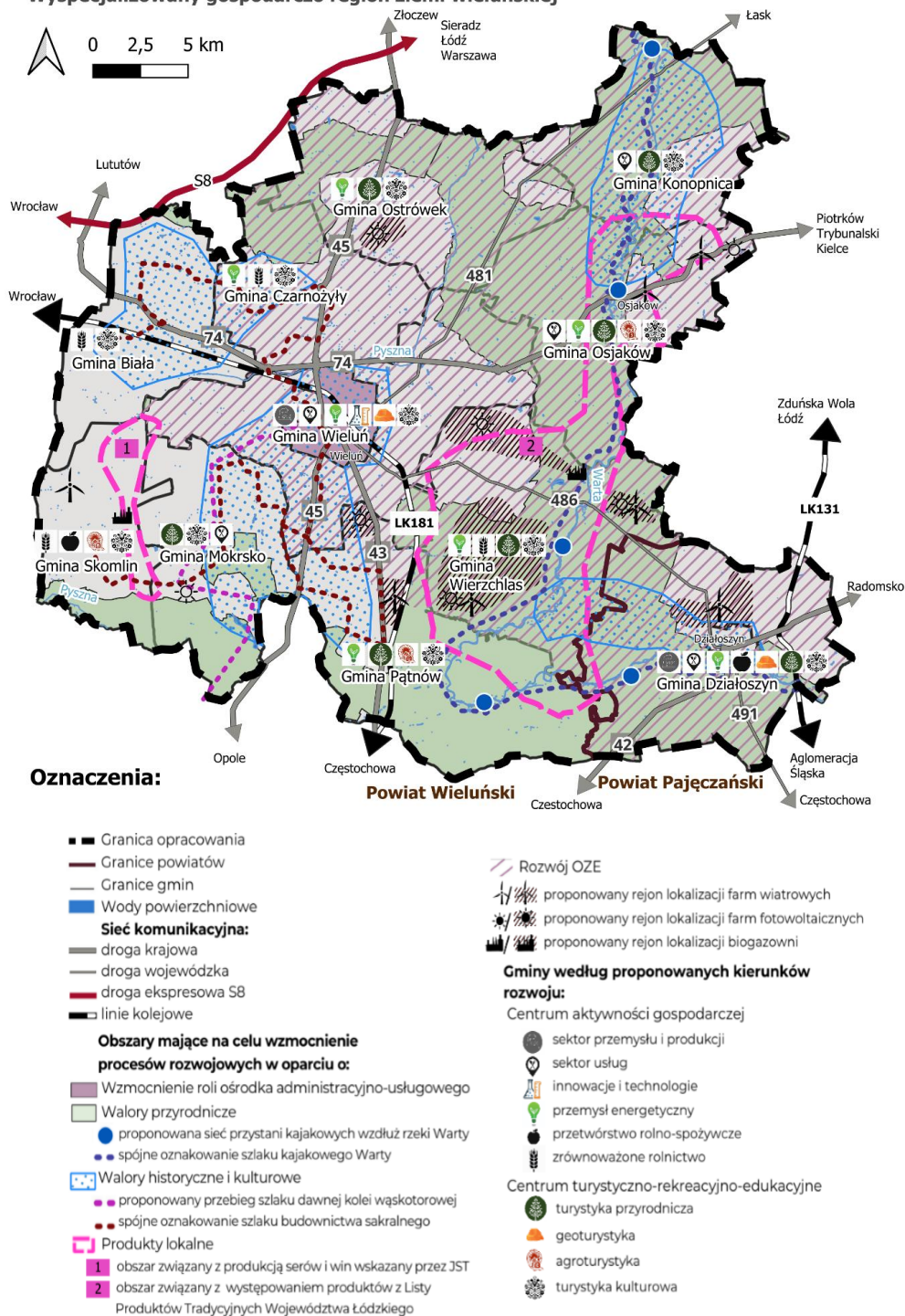
Zgodnie z ustaleniami *ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*, wskazanie dodatkowych obszarów strategicznych interwencji w strategii rozwoju ponadlokalnego oraz strategii rozwoju gminy stanowi element fakultatywny dokumentu.

Niemniej jednak, warto odnieść się do ujętych w Strategii Rozwoju Ponadlokalnego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu ziemi wieluńskiej specjalizacji w zakresie wzmocnienia procesów rozwojowych. Dla Gminy Skomlin wskazano je w oparciu o zrównoważone rolnictwo oraz przetwórstwo rolno-spożywcze. Ponadto, model zakłada rozwój agroturystyki i turystyki kulturowej, wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe gminy. Założenia te pozostają spójne z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, w szczególności w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji „Obszar Zielonej Gospodarki”.

⁷⁰ Uchwała nr VIII/65/24 Rady Powiatu w Wieluniu z dnia 18 października 2024 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju ponadlokalnego regionu ziemi wieluńskiej na lata 2023 - 2030

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ REGIONU ZIEMI WIELUŃSKIEJ Wyspecjalizowany gospodarczo region ziemi wieluńskiej

Rysunek 8 - Model struktury funkcjonalno-przestrzennej
– Wyspecjalizowany gospodarczo region ziemi wieluńskiej
Źródło: Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023 – 2030

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI KLUCZOWE DLA GMINY

Na etapie prac strategicznych na obszarze Gminy Skomlin identyfikuje się następujący **Obszar Strategicznej Interwencji (OSI) o znaczeniu lokalnym** kluczowy dla rozwoju gminy:

► OSI: Centralny Obszar Aktywności i Integracji Społecznej Gminy Skomlin

Obszar strategicznej interwencji **Centralny Obszar Aktywności i Integracji Społecznej Gminy Skomlin** obejmuje centralną część miejscowości Skomlin – siedziby władz samorządowych i głównego ośrodka życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego w Gminie. Stanowi on naturalne „serce gminy”, w którym koncentrują się najważniejsze funkcje publiczne i społeczne. Przestrzeń ta ma kluczowe znaczenie dla integracji mieszkańców, kreowania tożsamości lokalnej oraz budowania pozytywnego wizerunku gminy. Interwencja na tym obszarze będzie miała charakter rozwojowy (obszar wzrostu) i powinna być ukierunkowana na tworzenie atrakcyjnych, wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych sprzyjających aktywności społecznej, integracji mieszkańców oraz rozwojowi lokalnych inicjatyw. Celem działań jest nadanie centrum miejscowości nowej jakości przestrzennej i funkcjonalnej, z wykorzystaniem istniejących zasobów oraz potencjałów społecznych.

Zakres interwencji w ramach **OSI Centralny Obszar Aktywności i Integracji Społecznej Gminy Skomlin** obejmuje w szczególności:

- rewitalizację i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (placów, skwerów, terenów rekreacyjnych),
- rozwój i modernizację infrastruktury społecznej (kulturalnej, edukacyjnej, rekreacyjnej),
- kształtowanie atrakcyjnego i dostępnego układu komunikacyjnego w centrum miejscowości,
- poprawę estetyki i ład przestrzennego miejscowości,
- tworzenie przestrzeni sprzyjających integracji społecznej i aktywności mieszkańców,
- wspieranie inicjatyw lokalnych oraz rozwoju mikroprzedsiębiorczości w usługach publicznych i społecznych.

Wskazanie **OSI Centralny Obszar Aktywności i Integracji Społecznej Gminy Skomlin** wynika z roli miejscowości jako administracyjnego i społecznego centrum Gminy, w którym koncentrują się kluczowe funkcje publiczne oraz potencjał do dalszego rozwoju. Inwestycje w przestrzeń publiczną i funkcje wspólne w tym obszarze przyczynią się do wzrostu jakości życia mieszkańców, zwiększenia atrakcyjności osadniczej gminy oraz integracji społeczności lokalnej.

7. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej stanowią kierunkowe zasady prowadzenia polityki przestrzennej gminy. Zawarte poniżej ustalenia odnoszą się do najważniejszych obszarów zagospodarowania gminy i są zbiorem wskazań, do których powinny stosować się organy wykonawcze i uchwałodawcze gminy przy sporządzaniu w przyszłości aktów planowania przestrzennego. Określone w niniejszym

rozdziale zasady mają jednak charakter ogólny i odnoszą się do całego obszaru Gminy Skomlin. Z tego względu należy pamiętać, aby w dokumentach planistycznych uwzględniać także lokalne uwarunkowania i specyfikę danego terenu.

Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze Gminy Skomlin obejmują w szczególności:

- Utrzymanie rolniczego charakteru Gminy z równoczesnym wspieraniem rozwoju funkcji uzupełniających (usługowych, produkcyjnych, turystycznych, rekreacyjnych) w sposób harmonijny i niepowodujący konfliktów przestrzennych. Wyznaczanie nowych terenów pod zabudowę powinno odbywać się w szczególności w oparciu o istniejący układ osadniczy oraz dostępność istniejącej infrastruktury technicznej;
- Dążenie do efektywnego wykorzystania terenów już zainwestowanych oraz ograniczania niekontrolowanej suburbanizacji. Nowa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa powinna być lokalizowana w sposób uzupełniający istniejące struktury osadnicze, tworząc zwarte układy przestrzenne;
- Kierowanie się zasadą zrównoważonego rozwoju oraz ochrony walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazowego. Szczególną uwagę należy zwrócić na zachowanie i ochronę zidentyfikowanych w gminie krajobrazów priorytetowych oraz istniejących form ochrony przyrody. Należy dążyć do zapewnienia ciągłości systemu przyrodniczego i korytarzy ekologicznych. Wskazane jest unikanie zabudowy w dolinach cieków wodnych oraz na obszarach narażonych na podtopienia;
- Prowadzenie rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej w sposób planowy i skoordynowany z kierunkami rozwoju osadnictwa, unikając rozproszona inwestycji i zapewniając racjonalne wykorzystanie istniejących sieci. Inwestycje infrastrukturalne powinny być realizowane zgodnie z zasadą efektywności ekonomicznej i środowiskowej, przy równoczesnym zwiększaniu dostępu mieszkańców do nowoczesnych usług technicznych;
- Dążenie do poprawy dostępności komunikacyjnej między poszczególnymi sołectwami w Gminie, a także wzmacnianie powiązań zewnętrznych Gminy Skomlin z gminami sąsiednimi. Wskazane jest rozwijanie i modernizacja dróg gminnych, poprawa bezpieczeństwa ruchu oraz zapewnienie lepszej dostępności transportem publicznym, zwłaszcza dla peryferyjnych sołectw;
- Porządkowanie i harmonizowanie układów przestrzennych wszystkich jednostek osadniczych z zapewnieniem spójności funkcjonalnej i estetycznej zabudowy oraz czytelnego rozgraniczenia funkcji. Kształtowanie nowych struktur powinno sprzyjać tworzeniu wysokiej jakości przestrzeni zamieszkania oraz zachowaniu tożsamości lokalnej poszczególnych miejscowości;
- Ochronę obiektów zabytkowych i dóbr kultury współczesnej, w tym dążenie do właściwej ekspozycji i rewaloryzacji obiektów o wartościach historycznych i kulturowych. Wskazane jest utrzymanie ładu przestrzennego w ich otoczeniu oraz ochrona krajobrazu kulturowego gminy;
- Tworzenie, porządkowanie i modernizację przestrzeni publicznych w sołectwach (zwłaszcza w centralnej części miejscowości Skomlin) jako miejsc integracji mieszkańców i aktywności społecznej. Przestrzenie te powinny być projektowane w sposób funkcjonalny, estetyczny i dostępny dla wszystkich użytkowników, z uwzględnieniem potrzeb osób starszych, dzieci oraz osób z niepełnosprawnościami;

- Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym aspektów bezpieczeństwa, w tym ochronę przeciwpowodziową, przeciwpożarową, ciągłość funkcjonowania infrastruktury krytycznej oraz zapewnienie możliwości działań obrony cywilnej.

Przedstawione powyżej ustalenia i rekomendacje stanowią ogólne zasady prowadzenia polityki przestrzennej Gminy Skomlin, odnoszące się do całego jej obszaru. Wyznaczają one kierunki działań planistycznych w skali strategicznej, stanowiąc punkt odniesienia dla przyszłych dokumentów planowania przestrzennego.

W dalszej części rozdziału, zgodnie z *art. 10e ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*, przedstawiono ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, odnoszące się do poszczególnych zagadnień, tj.:

- zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu,
- zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej,
- zasad lokalizacji inwestycji, w tym obiektów handlu wielkopowierzchniowego,
- zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego,
- kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej,
- zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW,
- zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

7.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Polityka przestrzenna Gminy Skomlin powinna być ukierunkowana na zachowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego, jego walorami krajobrazowymi i zasobami naturalnymi. Kluczowym założeniem jest utrzymanie równowagi pomiędzy potrzebami rozwojowymi a koniecznością zachowania różnorodności biologicznej, zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego oraz odporności gminy na skutki zmian klimatu.

W zakresie ochrony przyrody i krajobrazu rekomenduje się:

- Zachowanie integralności systemu przyrodniczego gminy, tworzonego przez obszary stanowiące formy ochrony przyrody (tj. Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Prośny, użytki ekologiczne), tereny lasów, doliny cieków wodnych oraz inne o wysokich walorach przyrodniczych;
- Zapewnienie powiązań lokalnego systemu przyrodniczego gminy z układem regionalnym i krajowym (w tym z korytarzem ekologicznym Stawy Milickie – Bory Stobrawskie, będącego częścią Głównego Korytarza Południowo-Centralnego), przy jednoczesnych ograniczaniu presji osadniczej i inwestycyjnej w jego zasięgu;

- Zachowanie i ochrona krajobrazów priorytetowych wyznaczonych w Audycie Krajobrazowym Województwa Łódzkiego, tj. Chróscin, Łubnice, Wójcin - krajobraz wiejski, Dolina Prosny (Wróblew - Dietrzkowice), Krajobraz Wzgórz Ożarówskich, poprzez kształtowanie ładu przestrzennego, ochronę walorów widokowych i zachowanie form zagospodarowania;
- Ograniczanie presji inwestycyjnej na terenach cennych przyrodniczo, w tym na obszarach pełniących funkcję korytarzy ekologicznych i stref przewietrzania, poprzez unikanie zabudowy rozproszonej i wprowadzanie stref buforowych;
- Zachowanie różnorodności biologicznej i naturalnych ekosystemów poprzez utrzymanie i odtwarzanie siedlisk przyrodniczych, w tym mokradeł, terenów podmokłych, zadrzewień śródpolnych i przydrożnych;
- Wprowadzanie w polityce przestrzennej zasad ładu krajobrazowego, obejmujących m.in. ograniczenie lokalizacji reklam wielkoformatowych, zachowanie osi widokowych oraz harmonijne wkomponowanie nowej zabudowy w istniejące uwarunkowania krajobrazowe;
- Uwzględnianie walorów przyrodniczych i krajobrazowych w planowaniu nowych inwestycji, z poszanowaniem tożsamości przestrzennej i kulturowej gminy.

W zakresie ochrony terenów leśnych rekomenduje się:

- Utrzymanie i ochronę istniejących lasów i terenów zadrzewionych, w tym ich powiązań przestrzennych z dolinami rzecznyymi i terenami rolniczymi;
- Zwiększanie lesistości gminy poprzez zalesianie gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa oraz odtwarzanie zadrzewień śródpolnych i przydrożnych;
- Wprowadzanie w polityce przestrzennej zasad zrównoważonej gospodarki leśnej, w tym ograniczanie lokalizacji inwestycji mogących prowadzić do fragmentacji lasów lub naruszenia ich funkcji przyrodniczych.

W zakresie ochrony dolin rzecznych rekomenduje się:

- Ochronę i kształtowanie dolin rzecznych jako kluczowych elementów systemu przyrodniczego gminy, w szczególności doliny rzeki Prosny oraz jej dopływów – rzeki Pysznej i Kanału Skomlin–Toplin – poprzez zachowanie ich funkcji przyrodniczych, retencyjnych i przewietrzających;
- Utrzymanie naturalnych cech morfologicznych koryt rzecznych i terenów zalewowych, w szczególności w dolinie Prosny, z ograniczeniem lokalizacji nowej zabudowy, infrastruktury technicznej i przedsięwzięć mogących naruszać równowagę ekosystemów dolinnych;
- Kształtowanie stref buforowych i ekotonowych wzdłuż cieków wodnych poprzez zadrzewienia i pasy zieleni, które pełnią funkcje ochronne, przeciwdziałają erozji brzegów oraz sprzyjają bioróżnorodności;
- Zapewnienie ciągłości ekologicznej dolin rzecznych i ich połączeń z innymi elementami systemu przyrodniczego gminy, w tym kompleksami leśnymi i użytkami ekologicznymi;
- Kształtowanie zasad zagospodarowania w strefach zalewowych w sposób zapewniający bezpieczeństwo mieszkańców i minimalizujący ryzyko strat materialnych;

- Ograniczanie presji inwestycyjnej w obszarach dolin rzecznych i przy ciekach wodnych, z zachowaniem ich roli jako przestrzeni otwartych i przewietrzających.

W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego rekomenduje się:

- Ograniczanie emisji zanieczyszczeń z tzw. niskiej emisji poprzez promowanie i planistyczne wspieranie wymiany źródeł ciepła na niskoemisyjne oraz rozwój odnawialnych źródeł energii;
- Wprowadzanie rozwiązań sprzyjających efektywności energetycznej i ograniczeniu zapotrzebowania na energię;
- Unikanie lokalizacji inwestycji o potencjalnie uciążliwym oddziaływaniu (np. dużych obiektów inwentarskich) w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej;
- Zachowanie układu przewietrzania przestrzeni osadniczej poprzez kształtowanie pasów zieleni i utrzymanie terenów otwartych wzdłuż głównych osi komunikacyjnych.

W zakresie ochrony zasobów wodnych rekomenduje się:

- Ochronę przed ilościową i jakościową degradacją zasobów wodnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 325 Zbiornik Częstochowa, obejmującego wschodnią część gminy;
- Respektowanie stref ochronnych ujęć wód podziemnych, w których należy ograniczać możliwość lokalizacji obiektów i działalności mogących powodować zanieczyszczenie wód;
- Wprowadzanie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych i zbiorników, ograniczających lokalizację zabudowy i działalności mogących pogarszać jakość wód;
- Ochronę istniejących urządzeń melioracyjnych, rowów odwadniających i systemów retencyjnych jako elementów infrastruktury służącej racjonalnemu gospodarowaniu zasobami wodnymi;
- Zapobieganie zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i podziemnych poprzez rozwój systemów kanalizacji sanitarnej oraz racjonalne gospodarowanie ściekami i nawozami rolniczymi;
- Promowanie działań zgodnych z zasadami Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, w szczególności w zakresie gospodarowania nawozami i środkami ochrony roślin, w celu ograniczania spływu biogenów do wód powierzchniowych i podziemnych;
- Preferencje dla przydomowych oczyszczalni ścieków, przy równoczesnym ograniczaniu stosowania zbiorników bezodpływowych na terenach nieskanalizowanych;
- Ograniczanie powierzchni zabudowy i uszczelniania nawierzchni, poprzez promowanie stosowania nawierzchni przepuszczalnych, zbiorników retencyjnych, rozwiązań małej retencji oraz urządzeń służących infiltracji wód do gruntu;
- Kształtowanie systemu zieleni oraz układu terenów otwartych w sposób sprzyjający zwiększaniu retencji krajobrazowej i poprawie bilansu wodnego;
- Wprowadzanie zasad zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi, w szczególności rozwiązań umożliwiających ich zatrzymywanie i wykorzystania w miejscu powstania, z wykorzystaniem naturalnej retencji i infiltracji wód.

W zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleb rekomenduje się:

- Zachowanie najlepszych jakościowo gleb rolnych dla produkcji rolniczej poprzez ograniczanie ich przeznaczenia pod zabudowę i inwestycje;
- Utrzymanie i racjonalne użytkowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, z preferencją dla gospodarstw stosujących praktyki przyjazne środowisku oraz rolnictwa ekologicznego;
- Przeznaczenie gruntów marginalnych, odłogowanych i mało przydatnych rolniczo na zalesienia, zadrzewienia śródpolne, strefy buforowe lub tereny zieleni o funkcjach rekreacyjnych;
- Wprowadzanie rozwiązań minimalizujących erozję i degradację gleb, w tym poprzez utrzymanie roślinności oraz odpowiednie użytkowanie gruntów rolnych;
- Ograniczanie uszczelniania powierzchni biologicznie czynnych, zwłaszcza na terenach otwartych i rolniczych;
- Ochrona powierzchni ziemi przed zanieczyszczeniem poprzez właściwe lokalizowanie obiektów mogących negatywnie oddziaływać na środowisko oraz zapewnienie skutecznej gospodarki odpadami i ściekami na terenach nieskanalizowanych;
- Wzmacnianie retencji, zwiększanie powierzchni biologicznie czynnych i kształtowanie układów zieleni powiązanych z systemem hydrologicznym gminy.

7.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

W polityce przestrzennej Gminy Skomlin należy zapewnić zachowanie i ochronę materialnego oraz niematerialnego dziedzictwa kulturowego, obejmującego zarówno obiekty wpisane do rejestru zabytków, jak i elementy krajobrazu kulturowego oraz lokalnej tożsamości przestrzennej.

Rekomenduje się następujące zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

- Ochrona zabytków nieruchomych i archeologicznych, w tym obiektów wpisanych do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków powinna być realizowana poprzez odpowiednie ustalenia w dokumentach planistycznych, w szczególności w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- Utrzymanie obiektów zabytkowych oraz adaptacja do współczesnych funkcji, z zachowaniem historycznej formy architektonicznej i historycznego otoczenia obiektów;
- Należy dążyć do zachowania ładu przestrzennego oraz ochrony ekspozycji zabytków poprzez kształtowanie nowej zabudowy w sposób harmonijny i niekonkurujący z historyczną strukturą;
- Wprowadzenie ograniczeń w zakresie lokalizacji inwestycji w zasięgu stref ochrony archeologicznej oraz obowiązku prowadzenia badań archeologicznych w przypadku zamierzeń mogących naruszyć ich strukturę;
- Zachowanie istniejących układów ruralistycznych;
- Wspieranie działań na rzecz upowszechniania wiedzy o dziedzictwie kulturowym, w tym współpraca z właścicielami i użytkownikami obiektów zabytkowych oraz

instytucjami ochrony zabytków, w zakresie prawidłowego utrzymania, konserwacji i rewitalizacji.

7.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Kształtowanie struktury przestrzennej Gminy Skomlin powinno zmierzać do utrwalenia zrównoważonego modelu rozwoju osadnictwa wiejskiego, opartego na wzmacnianiu istniejących ośrodków osadniczych, efektywnym wykorzystaniu terenów już przekształconych oraz racjonalnym gospodarowaniu przestrzenią.

Rekomenduje się następujące zasady kształtowania struktury przestrzennej i zagospodarowania terenów:

- Dążenie do utrzymania czytelnej hierarchii osadniczej gminy, z dominującą funkcją miejscowości Skomlin jako ośrodka administracyjnego, usługowego i społeczno-kulturalnego, oraz rozwijaniem pozostałych sołectw w oparciu o ich funkcje rolnicze i osadnicze;
- Lokalizowanie nowej zabudowy przede wszystkim w granicach istniejących struktur osadniczych lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, unikając rozpraszania zabudowy na terenach otwartych oraz przeciwdziałając zjawisku niekontrolowanej suburbanizacji;
- Dogłęszczanie i uzupełnianie zabudowy w obrębie wykształconych układów przestrzennych, z wykorzystaniem rezerw terenowych i niewykorzystanych działek budowlanych;
- Uwzględnianie potrzeby w zakresie uzbrojenia technicznego, zapewniając dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, elektroenergetycznej i drogowej, a także możliwość bezpiecznej gospodarki ściekowej (dostęp do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, przydomowe oczyszczalnie).
- Lokalizacja nowych terenów budowlanych wyłącznie w miejscach zapewniających warunki do ich efektywnego skomunikowania i uzbrojenia w infrastrukturę techniczną, zgodnie z zasadą racjonalnego gospodarowania przestrzenią i ograniczania kosztów utrzymania infrastruktury publicznej;
- Maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu przy rozwoju nowej zabudowy.

W zakresie zabudowy mieszkaniowej wskazuje się następujące rekomendacje:

- Rozwój funkcji mieszkaniowej powinien następować w sposób uporządkowany i zintegrowany z istniejącą strukturą osadniczą, poprzez uzupełnianie zabudowy w obrębie terenów już zurbanizowanych oraz sukcesywne włączanie do użytkowania nowych obszarów o odpowiednim potencjale infrastrukturalnym i przestrzennym;
- W polityce przestrzennej należy dążyć do zachowania spójności układów osadniczych i unikania rozpraszania zabudowy na terenach rolniczych o wysokiej jakości gleb lub w obszarach o ograniczonych możliwościach technicznych i komunikacyjnych;
- Kierunki rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej powinny być określone w oparciu o: dostępność infrastruktury technicznej i społecznej, powiązania komunikacyjne z ośrodkiem gminnym i gminami sąsiednimi, warunki środowiskowe, w tym ograniczenia wynikające z zagrożenia powodziowego, ochrony przyrody i krajobraz;

- Zachowanie spójności architektonicznej i krajobrazowej nowej zabudowy powinno odbywać się poprzez stosowanie odpowiednich gabarytów, form dachów, proporcji elewacji oraz materiałów nawiązujących do lokalnego kontekstu przestrzennego;
- Wskazane jest wykorzystywanie istniejących rezerw terenowych oraz możliwości adaptacji lub przekształceń obiektów istniejących przed wyznaczaniem nowych terenów pod zabudowę.

W zakresie zabudowy usługowej wskazuje się następujące rekomendacje:

- Polityka przestrzenna Gminy Skomlin powinna umożliwiać rozwój zabudowy usługowej we wszystkich sołectwach, w sposób dostosowany do potrzeb mieszkańców, uwarunkowań przestrzennych oraz dostępności komunikacyjnej, z zachowaniem zasad ładu przestrzennego i racjonalnego gospodarowania terenami;
- Funkcję głównego ośrodka koncentracji usług o znaczeniu gminnym pełni miejscowość Skomlin, w której należy dążyć do dalszej integracji i porządkowania terenów usługowych, w tym przestrzeni publicznych, oraz podnoszenia ich jakości funkcjonalno-przestrzennej i estetycznej;
- Zakłada się również możliwość rozwoju usług w pozostałych miejscowościach gminnych, obejmujących w szczególności usługi społeczne, edukacyjne, kulturalne, opiekuńcze, handlowe i rzemieślnicze, w celu zapewnienia mieszkańcom dostępu do podstawowych funkcji w miejscu zamieszkania;
- Nową zabudowę usługową rekomenduje się lokalizować w powiązaniu z istniejącymi układami osadniczymi, w szczególności w centralnych częściach miejscowości, przy drogach publicznych i w otoczeniu zabudowy mieszkaniowej, z zachowaniem odpowiednich standardów dostępności komunikacyjnej oraz powiązań funkcjonalnych;
- Rekomenduje się prowadzenie działań w zakresie rewaloryzacji i porządkowania przestrzeni publicznych na terenach usługowych;
- W rejonach o podwyższonych walorach krajobrazowych, obejmujących południową część Gminy rekomenduje się rozwój usług turystycznych, rekreacyjnych i agroturystycznych, który powinien odbywać się z zachowaniem zasad ochrony środowiska i krajobrazu oraz ograniczeniem presji inwestycyjnej na tereny cenne przyrodniczo;
- Z uwagi na niewielką skalę rynku lokalnego oraz założenie wsparcia drobnej przedsiębiorczości, nie rekomenduje się lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m²;
- Kształtowanie zabudowy usługowej powinno odbywać się w sposób zapewniający harmonijne wpisanie w otoczenie, odpowiedni standard estetyczny, dostępność dla osób z niepełnosprawnościami oraz udział terenów biologicznie czynnych.

W zakresie zabudowy produkcyjnej i aktywności gospodarczej wskazuje się następujące rekomendacje:

- Polityka przestrzenna Gminy Skomlin powinna umożliwiać rozwój działalności gospodarczej i produkcyjnej w sposób zrównoważony, zapewniający racjonalne wykorzystanie przestrzeni, zachowanie ładu przestrzennego oraz minimalizację konfliktów z zabudową mieszkaniową i obszarami o wysokich walorach przyrodniczych;

- Rekomenduje się lokalizację nowych terenów produkcyjnych i gospodarczych w sąsiedztwie istniejących obszarów o podobnym przeznaczeniu, przy głównych ciągach komunikacyjnych, z zapewnieniem odpowiedniego dostępu drogowego i uzbrojenia w infrastrukturę techniczną;
- Zaleca się unikać rozpraszania zabudowy produkcyjnej na terenach o dominującej funkcji rolniczej lub mieszkaniowej oraz ograniczać presję inwestycyjną na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo;
- Na obszarze Gminy zaleca się wspieranie lokalnej przedsiębiorczości opartej na zasobach rolnych i środowiskowych, w tym rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie przetwórstwa produktów rolnych, usług okołorolniczych, odnawialnych źródeł energii oraz turystyki wiejskiej;
- Zabudowę produkcyjną należy kształtować w sposób zapewniający bezkolizyjne powiązania komunikacyjne, minimalizujący uciążliwość dla otoczenia oraz umożliwiające skuteczne odprowadzenie ścieków i wód opadowych, zgodnie z zasadami ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
- Rekomenduje się wyznaczanie stref buforowych pomiędzy terenami produkcyjnymi a zabudową mieszkaniową i rekreacyjną, w formie pasów zieleni izolacyjnej, aby ograniczać potencjalne oddziaływania akustyczne i wizualne.
- Nie należy lokalizować dużych ferm przemysłowych w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej.

W zakresie szczególnych potrzeb rozwoju zabudowy mieszkaniowej

Zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów*, zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową określa się m.in. w oparciu o prognozy demograficzne udostępniane przez statystykę publiczną.

Należy jednak zaznaczyć, że oparcie planowania przestrzennego wyłącznie na prognozach demograficznych może prowadzić do zaniżonej oceny rzeczywistych potrzeb rozwojowych. Statystyki publiczne w zakresie prognozowanego spadku liczby ludności nie uwzględniają w pełni lokalnych uwarunkowań oraz planowanych działań rozwojowych gminy, które mogą wpływać na zmianę kierunków tych tendencji.

Gmina Skomlin, pomimo peryferyjnego położenia w strukturze osadniczej województwa, posiada potencjał do zwiększania atrakcyjności osadniczej, który w dłuższej perspektywie ma szansę przełożyć się na stabilizację lub nawet umiarkowany wzrost zapotrzebowania na tereny mieszkaniowe. Potencjał ten wynika z szeregu czynników społecznych, przestrzennych i planistycznych, w tym:

- Konsekwentne działania samorządu lokalnego na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców – władze Gminy Skomlin prowadzą systematyczne inwestycje w infrastrukturę techniczną (wodociągową, kanalizacyjną, drogową i cyfrową) oraz rozwój infrastruktury społecznej – edukacyjnej, kulturalnej i sportowej. Działania te, wraz z realizacją celów niniejszej Strategii, sprzyjają poprawie warunków życia mieszkańców i mogą przyczynić się do częściowego zahamowania odpływu młodych osób.
- Zaangażowania Gminy Skomlin w inicjatywy o charakterze ponadlokalnym, w tym udziału w Kłastrze Energetycznym Ziemi Wieluńskiej, który stanowi ważny impuls

rozwojowy w zakresie transformacji energetycznej i może w dłuższej perspektywie zwiększać atrakcyjność inwestycyjną oraz gospodarczą Gminy;

- Rozpoczęcie procesu opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji⁷¹, którego realizacja przyczyni się do odnowy i poprawy estetyki przestrzeni publicznych – w tym szczególności centrum Skomlina – oraz do wzmocnienia lokalnej tożsamości i atrakcyjności osiedleńczej Gminy. Działania rewitalizacyjne stanowią istotny element budowania pozytywnego wizerunku gminy i poprawy jakości życia mieszkańców.
- Potencjał wynikający z warunków środowiskowych i jakości przestrzeni – walory przyrodnicze i krajobrazowe Gminy Skomlin, a także spokojny, wiejski charakter osadnictwa, mogą sprzyjać rozwojowi zabudowy mieszkaniowej w przyszłości, zwłaszcza w kontekście poszukiwania alternatywnych miejsc zamieszkania poza dużymi ośrodkami miejskimi.

Mając na uwadze powyższe uwarunkowania, polityka przestrzenna Gminy Skomlin powinna zachować elastyczność w wyznaczaniu terenów pod zabudowę mieszkaniową, umożliwiając reagowanie na zmieniające się potrzeby demograficzne i społeczne oraz wspierając zrównoważony, ale rozwojowy charakter Gminy, zgodnie z przyjętymi celami strategicznymi.

7.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego

W Gminie Skomlin nie przewiduje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*.

7.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Inwestycje celu publicznego obejmują przedsięwzięcia o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, niezbędne dla zapewnienia mieszkańcom dostępu do podstawowych usług publicznych oraz prawidłowego funkcjonowania gminy. Dotyczą one w szczególności budowy i utrzymania dróg, rozwoju infrastruktury technicznej, realizacji obiektów użyteczności publicznej, inwestycji związanych z obronnością państwa, zakładania i utrzymania cmentarzy, przedsięwzięć wynikających z ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego oraz z zakresu ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu (np. wały przeciwpowodziowe, zbiorniki retencyjne itp.).

W zakresie zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego wskazuje się następujące rekomendacje:

- Inwestycje celu publicznego powinny być lokalizowane w sposób zapewniający ciągłość i logiczne powiązanie z istniejącą strukturą osadniczą, sprzyjając równomiernemu rozwojowi całej gminy oraz utrzymaniu funkcjonalnych powiązań pomiędzy miejscowościami;

⁷¹ Gmina Skomlin rozpoczęła prace nad opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Aktualnie (11.2025 r.) proces jest na wstępnym etapie – tj. opracowanie szczegółowej diagnozy społecznej, gospodarczej, przestrzennej, środowiskowej i technicznej, mającej na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

- Zaleca się utrzymanie i ochronę nieruchomości przeznaczonych pod funkcje publiczne, w tym unikanie ich sprzedaży lub przekształcania na cele komercyjne;
- W dokumentach planistycznych należy przewidywać rezerwy terenowe dla inwestycji o znaczeniu gminnym lub ponadlokalnym, w szczególności z zakresu infrastruktury technicznej, gospodarki wodno-ściekowej, energetyki oraz ochrony środowiska;
- Wskazane jest prowadzenie współpracy z samorządem powiatowym, wojewódzkim oraz instytucjami rządowymi w zakresie planowania i realizacji inwestycji o szerszym zasięgu oddziaływania;
- Lokalizacja inwestycji powinna minimalizować presję na środowisko i krajobraz, z uwzględnieniem zasad gospodarki niskoemisyjnej, retencji wód opadowych oraz rozwoju zielonej infrastruktury;
- Realizacja inwestycji celu publicznego powinna odbywać się w sposób przejrzysty, z zapewnieniem konsultacji społecznych i dążeniem do minimalizacji konfliktów przestrzennych.

7.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Rozwój systemów komunikacji, infrastruktury technicznej oraz infrastruktury społecznej stanowi istotny element polityki przestrzennej Gminy Skomlin. Wskazane poniżej rekomendacje określają zasady kształtowania przestrzeni w sposób sprzyjający poprawie jakości życia mieszkańców, wzmacnianiu dostępności funkcjonalnej i terytorialnej Gminy oraz zapewnieniu racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska i przestrzeni.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji:

- Dążenie do poprawy powiązań komunikacyjnych pomiędzy miejscowościami w Gminie oraz z gminami sąsiednimi, zapewnienia sprawnych powiązań z układem dróg ponadlokalnych;
- Systematyczna modernizacja i przebudowa dróg gminnych, ukierunkowana na poprawę ich stanu technicznego, odwodnienia oraz bezpieczeństwa ruchu;
- W polityce przestrzennej powinno się uwzględniać potrzebę rozwoju infrastruktury rowerowej, w miarę możliwości terenowych, poprzez wyznaczanie ciągów pieszo-rowerowych wzdłuż dróg publicznych oraz tras przyrodniczych, łączących tereny zamieszkania z obszarami rekreacji i wypoczynku;
- Zapewnienie odpowiedniej dostępności komunikacyjnej terenów przeznaczanych pod nowe inwestycje, z uwzględnieniem efektywności obsługi komunikacyjnej, bezpieczeństwa oraz ochrony obszarów cennych krajobrazowo i przyrodniczo.

Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej – w zakresie zaopatrzenia w wodę:

- Zapewnienie ochrony sanitarnej ujęć wody, zarówno istniejących, jak i planowanych, poprzez wyznaczanie i respektowanie stref ochronnych oraz ograniczenie w ich zasięgu działalności mogącej stanowić źródło zanieczyszczeń;
- W zasięgu stref ochronnych ujęć wody nie powinno się dopuszczać lokalizacji funkcji mogących negatywnie oddziaływać na jakość wód, w szczególności intensywnego rolnictwa czy gospodarki odpadami;

- Planowanie nowych terenów zabudowy powinno być powiązane z przygotowaniem wstępnej koncepcji uzbrojenia, obejmującej potrzeby w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków;
- Wspieranie modernizacji i sukcesywnej wymiany sieci wodociągowej o przestarzałej konstrukcji w celu poprawy niezawodności systemu i jakości dostarczanej wody.

Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej – w zakresie kanalizacji sanitarnej:

- Dążenie do rozszerzenia zasięgu systemu zbiorczej kanalizacji sanitarnej, w pierwszej kolejności w miejscowościach o zwartej zabudowie i największym zagęszczeniu ludności;
- Na terenach, które z uzasadnionych względów technicznych lub ekonomicznych nie zostaną objęte siecią kanalizacyjną, rekomenduje się stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków jako rozwiązania docelowego;
- W pozostałych przypadkach powinno się dopuścić stosowanie szczelnych zbiorników bezodpływowych, z obowiązkiem zapewnienia systematycznego wywozu nieczystości i przestrzegania obowiązujących w tym zakresie przepisów odrębnych;
- Polityka przestrzenna winna uwzględniać konieczność ochrony wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniem ściekami, w szczególności w rejonach o wysokim poziomie wód gruntowych oraz w dolinach rzek;
- Dążenie do redukcji zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych poprzez modernizację i właściwą eksploatację istniejących systemów kanalizacyjnych.

Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej – w zakresie zaopatrzenia w gaz:

- Podejmowanie działań zmierzających do rozpoznania możliwości technicznych i ekonomicznych gazyfikacji gminy, w tym współpracy z operatorami sieci gazowych;
- W przypadku braku możliwości realizacji systemu sieci gazowej, wspieranie rozwoju alternatywnych rozwiązań energetycznych, w tym wykorzystanie gazów płynnych, biogazu oraz energii odnawialnej;
- Założenia polityki przestrzennej powinny przewidywać rezerwę terenów pod potencjalny przebieg sieci gazowej wzdłuż głównych dróg i korytarzy infrastrukturalnych, umożliwiając ewentualną realizację systemu w przyszłości.

Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej – w zakresie zaopatrzenia w ciepło:

- Promowanie stosowania niskoemisyjnych i odnawialnych źródeł energii w indywidualnych gospodarstwach domowych oraz w obiektach użyteczności publicznej;
- Wspieranie działań termomodernizacyjnych istniejących budynków oraz propagowanie stosowania technologii energooszczędnych w nowej zabudowie;
- Planowanie przestrzenne winno uwzględniać możliwość rozwoju rozproszonych systemów grzewczych opartych na OZE, w tym pomp ciepła i instalacji solarnych;
- Dążenie do redukcji emisji zanieczyszczeń i poprawy efektywności energetycznej zgodnie z kierunkami polityki klimatycznej kraju i województwa.

Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej – w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną:

- Dążenie do modernizacji i rozbudowy istniejącego systemu sieci elektroenergetycznej, zwłaszcza w zakresie linii niskiego napięcia oraz stacji transformatorowych, w celu zapewnienia niezawodności dostaw energii;
- Uwzględnienie w dokumentach planistycznych możliwości lokalizacji lokalnych źródeł energii odnawialnej, w tym instalacji fotowoltaicznych, biogazowych lub wiatrowych, zgodnie z zasadami ochrony krajobrazu i środowiska;
- Wsparcie rozwoju Klastra Energetycznego Ziemi Wieluńskiej, którego członkiem jest Gmina Skomlin, jako narzędzia służącego poprawie samowystarczalności energetycznej i bezpieczeństwa energetycznego Gminy.

Kierunki rozwoju infrastruktury społecznej:

- Polityka przestrzenna winna uwzględniać potrzebę utrzymania i rozwoju placówek oświatowych, kulturalnych, zdrowotnych i opiekuńczych, dostosowanych do aktualnych i prognozowanych potrzeb mieszkańców gminy;
- Wsparcie działań rewitalizacyjnych i modernizacji istniejących obiektów użyteczności publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów pełniących funkcje wielofunkcyjne;
- Zapewnianie rezerwy terenów pod potencjalne nowe inwestycje społeczne w miejscowościach o największym potencjale rozwojowym;
- Kształtowanie dostępnych i przyjaznych przestrzeni publicznych, integrujących społeczność lokalną i wzmacniających tożsamość miejscowości;
- Wsparcie inicjatyw sprzyjających rozwojowi sportu, rekreacji i integracji społecznej, w tym budowę i modernizację boisk, placów zabaw, terenów rekreacyjnych i miejsc spotkań mieszkańców.

7.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Rozwój odnawialnych źródeł energii stanowi istotny element polityki przestrzennej Gminy Skomlin, zgodny z kierunkami krajowej i wojewódzkiej polityki energetyczno-klimatycznej oraz z założeniami Klastra Energetycznego Ziemi Wieluńskiej, którego Gmina jest członkiem. Działania w tym zakresie mają na celu zwiększenie samowystarczalności energetycznej, ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz racjonalne wykorzystanie lokalnych zasobów energii odnawialnej.

Jednocześnie, ewentualna lokalizacja urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW, w tym instalacji fotowoltaicznych i elektrowni wiatrowych, wymaga zachowania zasad ładu przestrzennego, ochrony walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych, a także zapewnienia bezpieczeństwa i komfortu mieszkańców.

Rekomendacje w zakresie zasad lokalizacji urządzeń OZE:

- Polityka przestrzenna gminy winna uwzględniać zrównoważony rozwoju odnawialnych źródeł energii, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony środowiska, krajobrazu i przestrzeni osadniczej;
- Lokalizacja urządzeń OZE o mocy zainstalowanej powyżej 500 kW powinna być planowana w oparciu o analizy przestrzenne, środowiskowe i krajobrazowe, z uwzględnieniem wyników i rekomendacji zawartych w Audycie Krajobrazowym Województwa Łódzkiego oraz danych ornitologicznych i chiropterologicznych;
- Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane poza terenami cennymi przyrodniczo i krajobrazowo, w szczególności:
 - poza obszarem Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Proсны”;
 - z poszanowaniem zidentyfikowanych w Audycie Krajobrazowym krajobrazów priorytetowych: 10-318.24-3 – Chróscin, Łubnice, Wójcin – krajobraz wiejski, 10-318.24-11 – Dolina Proсны (Wróblew – Dietrzkowice), 10-341.21-34 – Krajobraz Wzgórz Ożarowskich;
 - poza dolinami rzek, terenami podmokłymi i siedliskami przyrodniczymi wymagającymi ochrony.
- Możliwość lokalizacji urządzeń OZE o dużej mocy powinna być uzależniona od zapewnienia odpowiednich warunków infrastrukturalnych – w szczególności dostępu do sieci elektroenergetycznej o odpowiedniej przepustowości i nośności technicznej;
- Dla każdej planowanej inwestycji w OZE o mocy przekraczającej 500 kW należy zapewnić kompleksową ocenę oddziaływania na środowisko (OOŚ);
- Dla lokalizacji urządzeń OZE o mocy powyżej 500 kW zaleca się wybór terenów położonych na gruntach o niższych klasach bonitacyjnych (IV-VI), w szczególności nieużytkach i gruntach marginalnych, minimalizując presję na grunty rolne o wysokiej przydatności do produkcji rolniczej;
- Potencjalne elektrownie wiatrowe powinny być lokalizowane:
 - z zachowaniem odpowiednich odległości od zabudowy mieszkaniowej, zgodnie z przepisami odrębnymi;
 - poza korytarzami migracyjnymi ptaków i nietoperzy;
 - z uwzględnieniem warunków topoklimatycznych, sprzyjających efektywności wytwarzania energii.
- Urządzenia wytwarzające energię powinny być projektowane i lokalizowane w sposób zapewniający minimalizację oddziaływania wizualnego, poprzez: stosowanie naturalnych barier krajobrazowych (np. zadrzewień śródpolnych, pasów zieleni izolacyjnej) oraz unikanie lokalizacji na wzniesieniach i w miejscach o wysokiej ekspozycji widokowej;
- Zakłada się dążenie do koncentracji instalacji OZE w ramach wyznaczonych stref, unikając rozproszonego rozmieszczenia urządzeń na całym obszarze gminy.

7.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Realizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko stanowi istotny element procesu rozwoju gospodarczego, jednak wymaga zachowania równowagi między potrzebami inwestycyjnymi a ochroną zasobów przyrodniczych i krajobrazowych. W polityce przestrzennej Gminy Skomlin szczególne znaczenie ma prowadzenie takich działań w sposób planowy, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego.

Zasady te powinny stanowić punkt odniesienia dla sporządzania dokumentów planistycznych oraz wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i decyzji lokalizacyjnych, a także służyć minimalizowaniu ryzyka konfliktów przestrzennych i społecznych.

Rekomendacje w zakresie zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

- Lokalizowanie inwestycji stanowiących przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko powinno następować w wyznaczonych strefach gospodarczych lub infrastrukturalnych (np. strefach produkcyjnych przy istniejących ciągach komunikacyjnych oraz na terenach o niższej wartości przyrodniczej);
- Planowanie lokalizacji przedsięwzięć powinno odbywać się w oparciu o zasadę minimalizacji konfliktów środowiskowych i społecznych, z uwzględnieniem wyników konsultacji społecznych oraz opinii organów ochrony środowiska;
- Nie powinno się lokalizować przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w granicach OChK Dolina Proсны, użytków ekologicznych, terenach o wysokich walorach krajobrazowych (w szczególności wyznaczonych w Audycie Krajobrazowym Województwa Łódzkiego jako krajobrazy priorytetowe), dolin rzek i cieków wodnych, obszarów źródliskowych, terenów podmokłych i zalewowych oraz strefach ochronnych ujęć wód;
- W przypadku przedsięwzięć planowanych w pobliżu terenów zabudowy mieszkaniowej rekomenduje się zachowanie odpowiednich odległości buforowych, ograniczających uciążliwości akustyczne, zapachowe i wizualne, z uwzględnieniem rodzaju i skali inwestycji;
- Dla przedsięwzięć o charakterze liniowym (np. infrastruktura przesyłowa, transportowa, sieciowa) zaleca się w miarę możliwości optymalizowanie przebiegu tras, w celu unikania kolizji z obszarami chronionymi i siedliskami cennymi przyrodniczo;
- Planowanie przestrzenne powinno uwzględniać zasadę koncentracji oddziaływań, tj. lokalizowanie przedsięwzięć w strefach już obciążonych działalnością gospodarczą ograniczając ich lokalizację na obszarach dotąd nieprzekształconych;
- W przypadku lokalizacji przedsięwzięć zawsze znacząco oddziałujących na środowisko wymagane jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, poprzedzonej przeprowadzeniem oceny oddziaływania na środowisko (OOS). W odniesieniu do przedsięwzięć o potencjalnym znaczącym oddziaływaniu obowiązek przeprowadzenia OOS określa właściwy organ administracji, po analizie charakteru i skali planowanego przedsięwzięcia.

7.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Rolnicza przestrzeń produkcyjna stanowi podstawowy zasób gospodarczy Gminy Skomlin i element decydujący o jej tożsamości oraz strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Polityka przestrzenna Gminy powinna wspierać racjonalne gospodarowanie gruntami rolnymi, zachowanie ich wartości użytkowej oraz przeciwdziałać niekontrolowanej presji inwestycyjnej.

Rekomenduje się w szczególności:

- Zachowanie i ochronę terenów rolnych o wysokiej przydatności produkcyjnej poprzez ograniczanie ich przekształceń na cele nierolnicze, szczególnie w centralnej części gminy, gdzie występują najlepsze warunki glebowe;
- Wspieranie racjonalnego użytkowania gruntów rolnych, z uwzględnieniem zasad dobrej praktyki rolniczej, ochrony gleb przed erozją, zanieczyszczeniem i nadmiernym odwodnieniem;
- Wspieranie procesów scalania i komasacji gruntów rolnych, sprzyjających poprawie struktury agrarnej;
- Rozwijanie i modernizację systemów melioracyjnych, powiązanych z rozwiązaniami retencyjnymi i przeciwdziałającymi skutkom suszy;
- Ochronę terenów zmeliorowanych przed zabudową jako elementu gospodarowania wodami w krajobrazie rolniczym, z jednoczesnym zapewnieniem możliwości prowadzenia niezbędnych prac konserwacyjnych i modernizacyjnych;
- Uwzględnianie potrzeb rolnictwa przy rozwoju infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, w tym zapewnienie dojazdu do pól i gospodarstw, a także możliwości lokalnego uzbrojenia terenów w media;
- Wspieranie rozwoju rolnictwa niskoemisyjnego i prośrodowiskowego, w tym gospodarstw ekologicznych oraz przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii;
- Ograniczenie lokalizacji na terenach rolniczych nowych obiektów kubaturowych niezwiązanych z działalnością rolniczą, w celu zachowania ładu przestrzennego oraz uniknięcia rozproszenia zabudowy;
- Uwzględnianie wymogów ochrony dziedzictwa kulturowego i archeologicznego, w tym obowiązku zabezpieczenia i zgłaszania odkrytych stanowisk archeologicznych odpowiednim instytucjom;
- W przypadku udokumentowania złóż kopalin pospolitych na gruntach rolnych – powinno się dopuszczać ich czasowe wykorzystania na cele eksploatacji pod warunkiem rekultywacji terenu i przywrócenia jego funkcji rolniczej po zakończeniu wydobywania.

Zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej

Lasy stanowią istotny element struktury ekologicznej Gminy i wymagają prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej z zachowaniem walorów krajobrazowych i bioróżnorodności.

Rekomenduje się w szczególności:

- Ochronę i utrzymanie istniejących kompleksów leśnych oraz zadrzewień śródpolnych jako elementów systemu ekologicznego i klimatycznego gminy, sprzyjających zachowaniu bioróżnorodności i przeciwdziałaniu zmianom klimatu;
- Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej, uwzględniającej zarówno funkcję produkcyjną, jak i ekologiczną oraz społeczną, z dbałością o siedliska i bioróżnorodność;
- Zachowanie siedlisk ptactwa i zwierząt leśnych, w tym drzew dziuplastych oraz fragmentów starodrzewów, szczególnie na obszarach o wysokiej wartości przyrodniczej;
- Uwzględnienie możliwości realizacji obiektów i urządzeń związanych z gospodarką leśną, w tym budynków gospodarczych, dróg dojazdowych i punktów małej infrastruktury, przy zachowaniu zasad ochrony środowiska i krajobrazu;
- Rozwój funkcji rekreacyjnej lasów poprzez tworzenie ścieżek pieszych, tras rowerowych i punktów widokowych, w uzgodnieniu z Nadleśnictwem Wieluń i przy zachowaniu zasad ochrony przyrody;
- Unikanie lokalizacji obiektów mogących powodować zanieczyszczenie powietrza, wód i gleb w sąsiedztwie kompleksów leśnych oraz w ich bezpośrednim otoczeniu;
- Uwzględnianie możliwości przebiegu elementów infrastruktury liniowej (energetycznej, telekomunikacyjnej, wodociągowej) wyłącznie w sytuacjach uzasadnionych, z preferencją wykorzystania istniejących korytarzy i przecinek;
- Wspieranie działań zmierzających do zwiększenia lesistości gminy, w tym poprzez zalesianie gruntów marginalnych oraz przywracanie ciągłości korytarzy ekologicznych;
- Uwzględnianie ochrony dziedzictwa kulturowego i archeologicznego w lasach, w tym zabezpieczanie stanowisk archeologicznych zgodnie z obowiązującymi procedurami.

7.10. Zasady kształtowania i zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Proces odnowy i przekształcania przestrzeni zdegradowanych w Gminie Skomlin powinien stanowić jeden z kluczowych kierunków polityki przestrzennej i społeczno-gospodarczej, służący poprawie jakości życia mieszkańców, wzmocnieniu lokalnych ośrodków aktywności społecznej oraz przywróceniu wartości użytkowych i krajobrazowych obszarom utraconym. Działania te powinny być zintegrowane z Gminnym Programem Rewitalizacji⁷², opartym na szczegółowo przeprowadzanej diagnozie oraz konsultacjach społecznych.

⁷² Gmina Skomlin rozpoczęła prace nad opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Aktualnie (11.2025 r.) proces jest na wstępnym etapie – tj. opracowanie szczegółowej diagnozy społecznej, gospodarczej, przestrzennej, środowiskowej i technicznej, mającej na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

W zakresie zasad kształtowania i zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji zaleca się:

- Wzmacnianie funkcji centrotwórczych miejscowości gminnych poprzez odnowę i uporządkowanie centrów wsi, modernizację infrastruktury technicznej i społecznej oraz poprawę jakości przestrzeni publicznych;
- Renowację obiektów o wartości historycznej lub kulturowej – z poszanowaniem ich formy architektonicznej i kontekstu krajobrazowego;
- Nadawanie nowej funkcji obiektom zdegradowanym lub nieużytkowanym (np. dawne remizy OSP, budynki gospodarcze, pustostany), poprzez ich adaptację na cele społeczne, kulturalne, edukacyjne lub przedsiębiorczości lokalnej;
- Wprowadzanie zieleni urządzonej i elementów błękitno-zielonej infrastruktury w przestrzeniach publicznych, służących poprawie mikroklimatu, retencji wód i walorów rekreacyjnych;
- Uwzględnianie zasad uniwersalnego projektowania, sprzyjających dostępności przestrzeni dla wszystkich użytkowników, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami;
- Dostosowanie nowych rozwiązań komunikacyjnych i technicznych do potrzeb rewitalizowanych obszarów – w szczególności zapewnienie bezpiecznego dojścia do obiektów publicznych i terenów rekreacyjnych;
- Kształtowanie przestrzeni w sposób wzmacniający integrację społeczną – np. poprzez tworzenie miejsc spotkań, wspólnych przestrzeni rekreacyjnych i terenów aktywności sąsiedzkiej.

W zakresie zasad kształtowania i zagospodarowania przestrzennego na obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji zaleca się:

- Prowadzenie działań rekultywacyjnych i remediacyjnych w sposób zapewniający przywrócenie wartości użytkowych i przyrodniczych terenów, w tym w oparciu o zasady gospodarki cyrkularnej (ponowne wykorzystanie gruntów, materiałów, zasobów);
- Wprowadzanie rozwiązań ograniczających presję inwestycyjną na tereny cenne przyrodniczo, poprzez promowanie inwestycji odtworzeniowych na terenach już przekształconych;
- Uwzględnianie w dokumentach planistycznych możliwości stopniowej rehabilitacji obszarów zdegradowanych – w tym przystosowania ich do pełnienia funkcji rekreacyjnych, edukacyjnych lub usługowych;
- Monitorowanie stanu środowiska i gleb na terenach, na których prowadzona była działalność mogąca powodować zanieczyszczenia (w szczególności na obszarze zrehabilitowanego i zamkniętego składowiska odpadów w Skomlinie) oraz uwzględnianie wyników tego monitoringu w polityce przestrzennej.

8. OKREŚLENIE SPÓJNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ORAZ STRATEGIĄ ROZWOJU PONADLOKALNEGO

Zgodnie z art. 10e ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) strategia rozwoju gminy powinna być spójna ze strategią rozwoju województwa oraz strategią rozwoju ponadlokalnego, obejmującą gminę.

Założenia **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026–2036** wykazują zgodność z celami oraz priorytetami określonymi w kluczowych dokumentach strategicznych na szczeblu regionalnym i ponadlokalnym. Poniższe tabele przedstawiają zestawienie zgodności celów strategicznych i operacyjnych Strategii z wytycznymi Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (SRWŁ 2030) oraz Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023 – 2030, obejmującej Gminę Skomlin. Spójność ze wskazanymi dokumentami potwierdza harmonijną integrację lokalnych działań z nadrzędnymi kierunkami polityki rozwoju.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 przyjęta *Uchwałą nr XVIII/218/2025 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 23 września 2025 r.*, zmieniającą *Uchwałę nr XXI/414/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r.* w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. Jest także odpowiedzią władz województwa na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania, przedstawia spójny plan powiązanych i przemyślanych działań w perspektywie najbliższej dekady, stanowiący punkt wyjścia do szerokiej współpracy, której efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego.

Tabela 10 - Spójność celów Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036 z założeniami SRWŁ 2030.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	Strategia Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026 - 2036				
	Cele strategiczne i cel horyzontalny:				
	CS1	CS2	CS3	CS4	CH
	GMINA WSPIERAJĄCA GOSPODARKĘ OPARTĄ NA ZRÓWNOWAŻONYM ROLNICTWIE, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I LOKALNYCH PRODUKTACH	GMINA Z UPORZĄDKOWANĄ PRZESTRZENIĄ I ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ SPRZYJAJĄCĄ ROZWOJOWI OSADNICTWA I MOBILNOŚCI	GMINA ODPORNA NA ZMIANY KLIMATU I O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA	GMINA Z SILNYM KAPITAŁEM SPOŁECZNYM, ZAPEWNIJĄCĄ WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	GMINA AKTYWNA W REGIONIE I SIECIACH WSPÓŁPRACY
Cel horyzontalny – Zarządzenie rozwojem - Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo					
a. Podnoszenie wiedzy i umiejętności z zakresu planowania i zarządzania rozwojem pracowników administracji samorządowej wszystkich szczebli				4.2	H.4
b. Upowszechnianie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu rozwojem				4.2, 4.5	H.4

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	Strategia Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026 - 2036				
	Cele strategiczne i cel horyzontalny:				
	CS1	CS2	CS3	CS4	CH
	GINA WSPIERAJĄCA GOSPODARKĘ OPARTĄ NA ZRÓWNOWAŻONYM ROLNICTWIE, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I LOKALNYCH PRODUKTACH	GINA Z UPORZĄDKOWANĄ PRZESTRZENIĄ I ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ SPRZYSZAJĄCĄ ROZWOJOWI OSADNICTWA I MOBILNOŚCI	GINA ODPORNA NA ZMIANY KLIMATU I O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA	GINA Z SILNYM KAPITAŁEM SPOŁECZNYM, ZAPEWNIĄCĄ WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	GINA AKTYWNA W REGIONIE I SIECIACH WSPÓŁPRACY
c. Wzmacnianie współpracy i partnerstwa samorządów					H.1, H.2, H.3, H.4
d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego		2.1, 2.2, 2.3, 2.4		4.5	H.1, H.4
1. Strefa gospodarcza – Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka					
1.1. Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego					H.3
1.2. Podnoszenie jakości kapitału społecznego				4.2, 4.1	H.3
1.3. Wsparcie rozwoju MŚP	1.2	2.1, 2.2	3.1,		H.1
1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności	1.1, 1.3	2.1, 2.2,	3.1	4.5	H.1
2. Sfera społeczna - obywatelskie społeczeństwo równych szans					
2.1. Rozwój kapitału społecznego	1.3	2.3		4.1, 4.2, 4.3, 4.4	H.1, H.3
2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców		2.3	3.5	4.1, 4.4,	H.3
2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego		2.1		4.1, 4.4	H.4, H.3
3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń					
3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska	1.1	2.1,	3.1, 3.2, 3.3, 3.5	4.5,	H.2, H.4
3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu	1.3	2.2, 2.4,			H.2
3.3. Zwiększenie dostępności transportowej		2.1, 2.2,			H.2
3.4. Nowoczesna energetyka w województwie			3.2, 3.3, 3.4	4.5,	H1, H.2
3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami	1.1	2.1	3.1, 3.4, 3.5		H.2
3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych		2.1		4.5	H.2, H.4

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023 – 2030 powstała z inicjatywy Jednostek Samorządu Terytorialnego z obszaru ziemi wieluńskiej. W skład Partnerstwa wchodzi Powiat Wieluński oraz następujące Gminy: Biała, Czarnożyły, Konopnica, Mokrsko, Osjaków, Ostrówek, Pątnów, **Skomlin**, Wierzchlas, Wieluń i Działoszyn. Dokument określa długofalowe cele i kierunki rozwojowe dla obszaru Gmin Ziemi Wieluńskiej. Realizacja Strategii ma przyczynić się do poprawy warunków życia w obszarze Partnerstwa poprzez zaspokojenie potrzeb, eliminowanie barier i rozwój samorządów.

Tabela 11 - Tabela 9 - Spójność celów Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036 z założeniami Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023 – 2030

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023 – 2030	Strategia Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026 - 2036 Cele strategiczne i cel horyzontalny:				
	CS1	CS2	CS3	CS4	CH
	GMINA WSPIERAJĄCA GOSPODARKE OPARTĄ NA ZRÓWNOWAŻONYM ROLNICTWIE, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I LOKALNYCH PRODUKTACH	GMINA Z UPORZĄDKOWANĄ PRZESTRZENIĄ I ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ SPRZYSŁAJĄCĄ ROZWOJOWI OSADNICTWA I MOBILNOŚCI	GMINA ODPORNA NA ZMIANY KLIMATU I O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA	GMINA Z SILNYM KAPITAŁEM SPOŁECZNYM, ZAPEWNIAJĄCĄ WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	GMINA AKTYWNA W REGIONIE I SIECIACH WSPÓŁPRACY
I CEL STRATEGICZNY - WYSPECJALIZOWANY GOSPODARSTWO REGION ZIEMI WIELUŃSKIEJ					
1.1. Wysokotowarowe rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze	1.1, 1.3	2.2	3.3		H.1
1.2. Obszar Nowej Energii			3.2, 3.5		H.1, H.2
1.3. Dywersyfikacja gospodarcza – Turystyka i Kultura	1.2, 1.3	2.3		4.3, 4.2	H.1
1.4. Wzmocnienie potencjału specjalizacji gospodarczych i budowanie świadomości w zakresie specjalizacji	1.2, 1.3,	2.1, 2.3			H.1
1.5. Pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców i stworzenie perspektyw rozwojowych	1.1, 1.2, 1.3	2.1, 2.3			H.1
II CEL STRATEGICZNY ZASOBY PONADLOKALNE DOSTĘPNE					
2.1. Ochrona zasobów przyrodniczych i kształtowanie krajobrazu		2.4	3.2, 3.3, 3.5		H.2
2.2. Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i kształtowanie spójnego krajobrazu kulturowego		2.3, 2.4		4.2, 4.3,	H.1, H.3
2.3. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszaru		2.1, 2.2, 2.3,			H.1, H.2
2.4. Rewaloryzacja, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni		2.1, 2.2, 2.3, 2.4			H.2
2.5. Poprawa jakości środowiska i wzmocnienie odporności na zmiany klimatu		2.2, 2.3, 2.4	3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5		H.2
III CEL STRATEGICZNY WSPÓLNOTA SILNA SPOŁECZNIE					
3.1. Doskonalenie jakości usług społecznych			3.5	4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5	H.4
3.2. Budowanie tożsamości lokalnej i integracja społeczeństwa	1.3	2.3	3.5	4.1, 4.2, 4.3, 4.4	H.3
3.3. Wzmacnianie społeczności lokalnej	1.1, 1.2	2.1, 2.2, 2.3	3.5	4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5	H.3
IV CEL STRATEGICZNY EFEKTYWNE I ODPOWIEDZIALNE ZARZĄDZANE PARTNERSTWO					
4.1. Współpraca międzygminna i zarządzanie rozwojem					H.1, H.2, H.3, H.4
4.2. Promocja regionu ziemi wieluńskiej	1.3			4.3	H.1, H.2, H.3

Źródło: Opracowanie własne

CZĘŚĆ IV

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

9. FINANSOWANIE STRATEGII

Projekty i działania wynikające z zapisów **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036** będą realizowane w okresie wdrażania dokumentu zgodnie z przyjętym systemem i strukturą wdrażania z wykorzystaniem różnorodnych źródeł finansowania. Wdrażanie strategii i wynikających z niej projektów będzie poprzedzone analizą możliwości i dostępności środków, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości finansowych Gminy.

Ramy finansowe określają wielkość środków finansowych potrzebnych na realizację działań w ramach Strategii i możliwości finansowe gminy. Polityka strategiczna oprócz identyfikowania potrzeb i projektowania działań wspierających rozwój jednostki terytorialnej, powinna być możliwa do realizacji w ramach możliwości finansowych gminy, bądź innych możliwych do pozyskania źródeł finansowania. Ponieważ zapisy Strategii odnoszą się wiele lat wprzód, ramy finansowe określane są na podstawie obecnych i historycznych danych, analiz i prognoz finansowych. Ewaluacje możliwości finansowych gminy należy wykonywać w oparciu o analizy wpływów i wydatków do budżetu gminy oraz dokumentów regulujących finanse gminy, czyli uchwały budżetowej i wieloletnie prognozy finansowe.

Na potrzeby realizacji zapisów **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036** zaplanowano wykorzystanie szerokiego katalogu źródeł finansowania. Przyjmuje się następujące źródła finansowania:

- środki własne Gminy Skomlin,
- środki pochodzące z budżetu państwa lub budżetu samorządu województwa łódzkiego przewidziane na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- środki z funduszy celowych, m.in. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (w tym Program LIFE), Funduszu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO),
- Środki pochodzące z naborów w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej (FELD, FERC, FEnIKS itp.)
- środki prywatne, np. przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, wspólnot mieszkaniowych,
- inne fundusze zewnętrzne, np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- inne środki publiczne.

W planowaniu i organizowaniu źródeł finansowania projektów lub inwestycji będzie Perspektywa Finansowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 oraz nowy budżet Unii Europejskiej na lata 2028-2034, które przewidują możliwość finansowania inwestycji zarówno w formie dotacji, jak i pożyczek. Efektywne wykorzystanie tych środków będzie uzależnione od aktywności Gminy Skomlin w zakresie identyfikowania dostępnych programów oraz skutecznego aplikowania o fundusze zewnętrzne.

W poniższej tabeli do każdego celu zdefiniowanego w **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036** zaproponowano potencjalne źródła finansowania.

Tabela 12 - Sposoby i źródła finansowania założeń Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036

Cel	Potencjalne źródła finansowania	Typy projektów, które mogą dostać dofinansowania
CEL STRATEGICZNY 1 (gospodarczy) GMINA WSPIERAJĄCA GOSPODARKE OPARTĄ NA ZRÓWNOWAŻONYM ROLNICTWIE, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I LOKALNYCH PRODUKTACH		
1.1. Rozwój nowoczesnego i zrównoważonego rolnictwa	FELD	9.01. Gospodarka w transformacji
1.2. Wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	FELD	1.05 Konkurencyjność MŚP 8.2. Usługi rozwojowe dla pracowników
1.3. Budowa marki produktów lokalnych i rozwój agroturystyki	FELD	6.4. Kultura i turystyka
CEL STRATEGICZNY 2 (przestrzenny) GMINA Z UPORZĄDKOWANĄ PRZESTRZENIĄ I ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ SPRZYJAJĄCĄ ROZWOJOWI OSADNICTWA I MOBILNOŚCI		
2.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej, mobilności i infrastruktury technicznej	FELD	9.4. Mobilność lokalna w transformacji 4.04 Publiczny transport pozamiejski
2.2. Planowanie przestrzenne wspierające rozwój osadniczy i gospodarczy	KPO	A1.3.1 Wdrożenie reformy planowania i zagospodarowania przestrzennego - wsparcie dla gmin
2.3. Rozwój przestrzeni sprzyjających rekreacji i integracji społecznej	FELD	2.17 Ochrona przyrody 5.03 Rewitalizacja obszarów wiejskich
2.4. Ochrona ładu i krajobrazu wiejskiego	FELD KPO	2.17 Ochrona przyrody A1.3.1 Wdrożenie reformy planowania i zagospodarowania przestrzennego - wsparcie dla gmin
CEL STRATEGICZNY 3 (klimatyczno-środowiskowy) GMINA ODPORNA NA ZMIANY KLIMATU I O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA		
3.1. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	FELD	2.12. Gospodarowanie wodą
3.2. Rozwój odnawialnych źródeł energii i poprawa efektywności energetycznej	RPO Łódzkiego FELD	4.4. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń 2.1. Efektywność energetyczna
3.3. Zwiększenie retencji i adaptacja gminy do zmian klimatu	FEnIKS FELD	2.4. Adaptacja do zmian klimatu, zapobieganie klęskom i katastrofom 2.8. Dostosowanie do zmian klimatu, zapobieganie klęskom i katastrofom 2.15. Bioróżnorodność
3.4. Zrównoważona gospodarka odpadami	FELD	2.13 Gospodarka o obiegu zamkniętym
3.5. Świadome społeczeństwo działające na rzecz środowiska i zrównoważonego rozwoju	FEnIKS	1.5. Ochrona przyrody i rozwój zielonej infrastruktury 2.4. Adaptacja do zmian klimatu, zapobieganie klęskom i katastrofom
CEL STRATEGICZNY 4 (społeczny) GMINA Z SILNYM KAPITAŁEM SPOŁECZNYM, ZAPEWNIAJĄCĄ WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW		
4.1. Rozwój systemu edukacji i usług opieki nad dziećmi	FELD	8.06 Edukacja przedszkolna 8.07 Kształcenie ogólne 8.10 Edukacja włączająca 9.02 Społeczeństwo w transformacji
4.2. Aktywizacja społeczna, kulturalna i cyfrowa mieszkańców gminy	FERS FELD	4.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego 9.02 Społeczeństwo w transformacji

Cel	Potencjalne źródła finansowania	Typy projektów, które mogą dostać dofinansowania
4.3. Zbudowanie lokalnej tożsamości w oparciu o tradycję, kulturę i sport	FELD	6.4. Kultura i turystyka
4.4. Wzmocnienie systemu opieki społecznej, profilaktyki zdrowotnej i integracji międzypokoleniowej	FELD	7.12. Usługi na rzecz rodziny
4.5. Wzmocnienie bezpieczeństwa i odporności infrastruktury gminy	FELD	2.08 Dostosowanie do zmian klimatu, zapobieganie klęskom i katastrofom
CEL HORYZONTALNY GMINA AKTYWNA W REGIONIE I SIECIACH WSPÓŁPRACY		
H.1. Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i turystycznej gminy poprzez współpracę ponadlokalną	FELD	5.1. Kultura i turystyka
H.2. Poprawa jakości środowiska, efektywności energetycznej i infrastruktury w gminie w ramach partnerstw ponadlokalnych	FELD	2.1. Efektywność energetyczna
H.3. Wzmocnienie współpracy społecznej i edukacyjnej z gminami sąsiednimi	FELD	9.02 Społeczeństwo w transformacji
H.4. Wzmocnienie zdolności instytucjonalnej gminy	FELD	1.04 Cyfryzacja

Źródło: Opracowanie własne

10. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Proces wdrażania **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036** jest kluczowym etapem jej realizacji, który wymaga starannego zaplanowania i koordynacji działań. Efektywne wdrożenie strategii uzależnione jest od jasnego podziału obowiązków, odpowiednich zasobów oraz dobrze zaplanowanej współpracy między wszystkimi zaangażowanymi stronami. Celem jest osiągnięcie założonych celów strategicznych oraz reagowanie na zmieniające się uwarunkowania w trakcie realizacji.

Struktura organizacyjna wdrażania Strategii

Za realizację **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036** odpowiedzialne będą różne podmioty, które na podstawie swoich kompetencji i zasobów, będą realizować określone zadania. Kluczową rolę w procesie wdrażania odgrywają:

- **Wójt Gminy Skomlin** – Pełni funkcję głównego lidera odpowiedzialnego za wdrażanie strategii. Koordynuje realizację zaplanowanych działań, nadzoruje ich przebieg, monitoruje postępy oraz zapewnia ich zgodność z założeniami strategicznymi. W swoich działaniach współpracuje z jednostkami organizacyjnymi, gminnymi oraz instytucjami podległymi, wykorzystując ich zasoby do skutecznego wdrażania strategii.
- **Rada Gminy Skomlin** – sprawuje nadzór nad realizacją strategii, zatwierdza najważniejsze decyzje strategiczne oraz bierze udział w monitorowaniu postępu realizacji (więcej w rozdziale 10. Monitorowanie i ewaluacja Strategii).

- **Zespół ds. Wdrażania Strategii** – wyznaczony po uchwaleniu Strategii. Jego zadaniem będzie koordynacja działań związanych z wdrażaniem strategii. Zespół ten może składać się przede wszystkim z osób odpowiedzialnych za poszczególne obszary rozwoju w ramach funkcjonowania Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych (m.in. stanowisko ds. pozyskiwania środków zewnętrznych, stanowisko ds. inwestycji, stanowisko ds. rolnictwa i ochrony środowiska, dyrektorzy gminnej biblioteki publicznej, gminnego ośrodka kultury i sportu, gminnego ośrodka pomocy społecznej itp.). Zespół ten pod kierownictwem wyznaczonego koordynatora odpowiedzialny będzie również za bieżące monitorowanie postępów realizacji strategii oraz jej ocenę (więcej w rozdziale 11. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII).
- **Podmioty zewnętrzne i społeczność lokalna** – w realizację Strategii zaangażowani będą także mieszkańcy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy oraz inne podmioty w procesie konsultacji społecznych oraz identyfikowaniu potrzeb i kierunków rozwoju.

Podział zadań i odpowiedzialności

Realizacja zadań w ramach **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036** wymaga wyznaczenia osób i zespołów odpowiedzialnych za konkretne działania. Wszystkie operacyjne działania, związane z wdrażaniem i monitorowaniem Strategii będą przypisane określonym stanowiskom w strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy Skomlin, które będą odpowiadać za koordynację realizacji przypisanego zadania, określenia jego szczegółowego harmonogramu, budżetu oraz wybranie wskaźników monitorujących postęp jego realizacji. Realizacja działań odbywać się będzie przy współpracy z podmiotami realizującymi poszczególne projekty, gwarantując spójność, przepływ informacji i terminowość realizacji zadania.

Wyznaczony koordynator Zespołu ds. Wdrażania Strategii odpowiadać będzie za bieżącą organizację prac, zapewniając, że wszystkie zadania są realizowane zgodnie z harmonogramem oraz w zgodzie z założeniami strategicznymi.

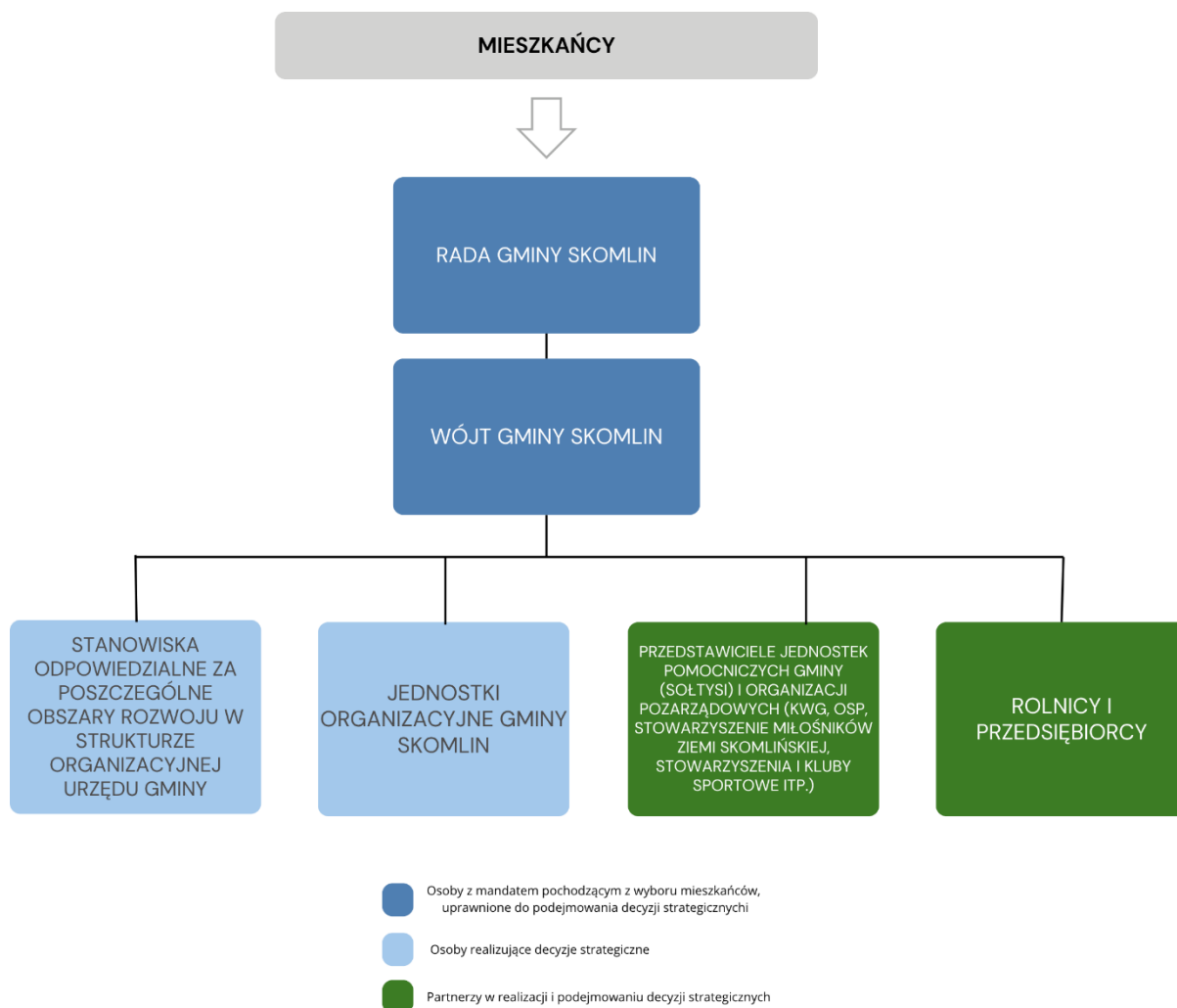
Wójt Gminy Skomlin i Rada Gminy Skomlin jako władza wykonawcza i uchwałodawcza w Gminie pełnią kluczową rolę w definiowaniu priorytetów w realizacji działań strategicznych oraz podejmowaniu decyzji na poziomie ogólnogminnym. Wójt jako główny lider wdrażania Strategii, jest odpowiedzialny za inicjowanie działań oraz nadzorowanie całego procesu realizacji strategii. Jego zadaniem jest wytyczanie kierunków działań, angażowanie zasobów finansowych oraz monitorowanie postępów realizacji. Rada Gminy Skomlin, będąca organem uchwałodawczym, pełni funkcję nadzorczą i kontrolną, zatwierdzając kluczowe dokumenty wykonawcze oraz decydując w razie potrzeby o konieczności aktualizacji Strategii.

Istotnym aspektem wdrażania Strategii jest aktywne partnerstwo z podmiotami zewnętrznymi – w szczególności z przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami oświatowymi oraz innymi lokalnymi interesariuszami. Ich udział ma kluczowe znaczenie dla powodzenia całego procesu, dlatego niezbędne jest określenie klarownych zasad współpracy i zaangażowania.

Biorąc pod uwagę, że mieszkańcy Gminy są kluczowymi beneficjentami działań podejmowanych w ramach Strategii, ich aktywne zaangażowanie w proces wdrażania ma istotne znaczenie zarówno dla skuteczności realizowanych inicjatyw, jak i dla zapewnienia społecznej akceptacji poszczególnych projektów. W związku z tym przewiduje się stosowanie mechanizmów partycypacyjnych, takich jak otwarte spotkania informacyjne lub badania

ankietowe, umożliwiające bieżący dialog oraz dostosowywanie działań do faktycznych potrzeb społeczności lokalnej.

Rysunek 9 - Struktura podmiotów uczestniczących w podejmowaniu i realizacji decyzji strategicznych
Źródło: Opracowanie własne

Zasady współpracy w realizacji działań

Skuteczna realizacja **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036**, wymaga współpracy z różnymi podmiotami na poziomie lokalnym, ale również w przypadku niektórych działań ponadlokalnym. W szczególności dotyczy to działań wymagających częściowego zaangażowania sąsiednich gmin, administracji rządowej, organizacji pozarządowych, sektora prywatnego oraz instytucji edukacyjnych.

Gmina Skomlin może podejmować współpracę z podmiotami zewnętrznymi w różnych obszarach, takich jak rozwój infrastruktury, ochrona środowiska, rozwój gospodarki i turystyki, promocja czy działania społeczne.

Aby zapewnić przejrzystość współpracy i precyzyjnie określić role oraz obowiązki poszczególnych stron, gmina może zawierać różne formy formalnych porozumień, takie jak umowy partnerskie, listy intencyjne czy porozumienia o współpracy. Takie dokumenty pozwalają na jasne określenie zasad finansowania, zakresu obowiązków oraz korzyści

wynikających ze wspólnych działań. Szczególnie istotnym aspektem współpracy jest również możliwość wspólnego aplikowania o środki zewnętrzne – partnerstwo z innymi podmiotami zwiększa szanse na pozyskanie dofinansowania z funduszy krajowych i europejskich, co znacząco wpływa na skuteczność wdrażania Strategii.

W przypadku działań wymagających współpracy ponadlokalnej, Gmina może podejmować inicjatywy wspólne z sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego, zwłaszcza w zakresie projektów infrastrukturalnych czy ochrony środowiska. W takich sytuacjach zawieranie porozumień międzygminnych stanowi mechanizm ułatwiający koordynację działań oraz skuteczną realizację wspólnych celów rozwojowych.

Dla zapewnienia efektywności współpracy kluczowe jest także prowadzenie regularnego dialogu pomiędzy Gminą a jej partnerami. Organizowanie cyklicznych spotkań, warsztatów czy konsultacji pozwoli na bieżącą wymianę informacji, monitorowanie postępów we wdrażaniu strategii oraz dostosowywanie planowanych działań do zmieniających się warunków i potrzeb lokalnej społeczności. W przypadku podjęcia współpracy z podmiotami zewnętrznymi, powinna opierać się ona na zasadach partnerstwa, przejrzystości i wspólnej odpowiedzialności za realizację strategicznych celów gminy, co pozwoli na stworzenie trwałych mechanizmów wspierających zrównoważony rozwój i podnoszenie jakości życia mieszkańców.

Wytyczne dotyczące sporządzania dokumentów wykonawczych

Niezbędnym narzędziem w realizacji celów zawartych w **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026 - 2036** są dokumenty wykonawcze. Stanowią one kluczowy element procesu planowania i wdrażania założeń strategii, umożliwiając ich konkretne przełożenie na działania praktyczne. Jako dokumenty wykonawcze względem strategii rozwoju, należy rozumieć obowiązkowe lub fakultatywne plany i programy funkcjonujące w Gminie. Podczas tworzenia nowych i aktualizacji dotychczas obowiązujących gminnych programów, planów i strategii sektorowych, należy pamiętać by były one zgodne z treścią Strategii Rozwoju Gminy Skomlin.

Zgodność pomiędzy wskazanymi dokumentami dotyczyć będzie:

- Poziomu wizji: założenia nowych dokumentów należy zweryfikować z zapisem wizji rozwoju Gminy do 2036 r. za pomocą poniższych pytań:
 - Czy dokument pozostaje spójny z przyjętą wizją rozwoju Gminy?
 - Czy mieści się w ramach strategicznych obszarów rozwoju?
 - Czy zawiera kierunki i działania zgodne ze standardami prowadzenia polityki rozwoju?
- Poziomu celów: opracowania wykonawcze powinny wynikać i/lub wpisywać się w cele wyznaczone w dokumencie Strategii;
- Poziomu zaplanowanych efektów: wdrażanie dokumentów wykonawczych powinno wspierać osiągnięcie wartości wskaźników założonych w Strategii;
- Poziomu wytycznych i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

W powyższym kontekście dokonano przeglądu obowiązujących dokumentów wykonawczych i programowych Gminy Skomlin wraz z określeniem ich zgodności z niniejszą Strategią oraz wskazaniem ewentualnej potrzeby wprowadzenia zmian.

Tabela 13. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Plan ogólny
Uchwała o przystąpieniu: Uchwała Nr II/9/2024 z dnia 22 maja 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Skomlin Rekomendacje/wnioski: Plan Ogólny jest obecnie⁷³ w opracowaniu. Plan ogólny powinien uwzględniać przestrzenny zakres strategii rozwoju gminy, w szczególności opracowany w niej model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz rekomendacje zawarte w części: Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. Oznacza to: - zapewnienie spójności układu przestrzennego z kierunkami rozwoju określonymi w strategii - wskazanie priorytetowych obszarów rozwoju i intensyfikacji poszczególnych rodzajów funkcji (np. strefy mieszkaniowe, usługowe, produkcyjne) - zachowanie równowagi między rozwojem terenów zabudowanych a ochroną terenów naturalnych i cennych przyrodniczo - uwzględnienie ochrony dziedzictwa kulturowego oraz przestrzeni historycznych.
Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
Rekomendacje/wnioski: Przyszłe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego będą opracowywane w oparciu o ustalenia planu ogólnego, którego założenia wynikać będą ze struktury funkcjonalno-przestrzennej określonej w Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026 – 2036.
Gminny Program Rewitalizacji
Rekomendacje/wnioski: Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Skomlin jest aktualnie⁷⁴ w opracowaniu. Cele i działania określone w GPR powinny być spójne z celami zawartymi w Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026 – 2036. Szczególną uwagę należy zwrócić na potencjał rozwojowy, który w Strategii został wskazany poprzez wyznaczony Obszar Strategicznej Interwencji (OSI): Centralny Obszar Aktywności i Integracji Społecznej Gminy Skomlin. W przypadku, gdy na tym obszarze diagnozowane zostaną zjawiska kryzysowe i wyznaczony zostanie obszar rewitalizacji, rekomenduje się podjęcie działań rewitalizacyjnych w celu ich odnowy na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców i rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Założenia przyszłego GPR powinny również nawiązywać do wskazanych w Strategii rekomendacji w zakresie kształtowania i zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji.
Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy
Uchwała: Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Skomlin na lata 2026-2030 został przyjęty Uchwałą nr XXII/123/2025 Rady Gminy Skomlin z dnia 29 października 2025 r. Rekomendacje/wnioski: Dokument jest aktualny, uwzględnia kierunki działań związane z adaptacją budynków komunalnych nieprzystosowanych do celów mieszkaniowych, polegające na wydzielaniu w nich lokali mieszkalnych i socjalnych, co jest istotne w odniesieniu do wskazanych w Strategii rekomendacji w zakresie kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Uchwała: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skomlin na lata 2021 – 2027 została przyjęta Uchwałą Nr XXX/180/2021 Rady Gminy Skomlin z dnia 28 października 2021 r. Rekomendacje/wnioski: W przypadku aktualizacji strategii w przyszłości rekomenduje się wzmocnienie powiązań ze strategicznymi celami rozwoju społecznego zawartymi w Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036.

Źródło: Opracowanie własne

⁷³ stan na 11.2025 r.⁷⁴ stan na 11.2025 r.

11. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Podstawą skutecznego wdrażania Strategii jest analiza postępów w zakresie realizacji wskazanych w niej celów i kierunków działań oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice między przyjętymi założeniami i uzyskiwanymi rezultatami. Skutecznie działający monitoring pozwala na prawidłowe wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na poszczególne przedsięwzięcia projektowe, co ma istotne znaczenie w sytuacji wykorzystywania środków zewnętrznych, tj. pochodzących z różnych źródeł, rządowych (ministerialnych), UE oraz innych, które będą wspierały budżet Gminy w realizacji przedsięwzięć.

Strategia Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036, podlegać będzie bieżącej kontroli i ocenie, na podstawie których, jeśli będzie to konieczne przyjęte w niej założenia będą dostosowywane do zmieniających się uwarunkowań. W zależności od okoliczności może to oznaczać rezygnację z niektórych celów, ich modyfikację lub wprowadzenie nowych, adekwatnych do aktualnych wyzwań i możliwości.

Koordinacja procesów monitorowania i oceny

Za koordynację procesów monitorujących i ocenę odpowiedzialny będzie powołany przez Wójta Gminy Skomlin Zespół ds. Wdrażania Strategii. Jego skład zaproponowano w rozdziale 10. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH (Struktura organizacyjna wdrażania Strategii).

W zakres procesu monitoringu i ewaluacji Strategii wchodzić będzie:

- gromadzenie i analiza danych dotyczących realizacji Strategii,
- identyfikowanie potencjalnych problemów i zagrożeń dla wdrażania Strategii,
- formułowanie rekomendacji dotyczących aktualizacji Strategii,
- uwzględnienie wyników analiz dotyczących realizacji Strategii w sporządzanych przez Gminę corocznie Raportach o stanie Gminy Skomlin.

W celu analizy postępów wdrażania Strategii i omówienia pojawiających się wyzwań Zespół ds. Wdrażania Strategii będzie spotykał się minimum raz w roku. Podczas spotkań realizowane będą zadania z wskazanego powyżej zakresu obowiązków Zespołu.

Na potrzeby monitorowania Strategii Zespół ds. Wdrażania Strategii może wykorzystywać dane pochodzące z następujących źródeł:

- wewnętrzne systemy i bazy danych Urzędu Gminy Skomlin – np. Raporty o stanie gminy, rejestry budżetowe, raporty z realizacji inwestycji itp.
- statystyki publiczne – dane Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), Banku Danych Lokalnych (BDL), raporty regionalne i krajowe dotyczące gospodarki, demografii, rynku pracy, edukacji, transportu czy ochrony środowiska.
- badania i konsultacje społeczne – ankiety prowadzone wśród mieszkańców, raporty z konsultacji społecznych, opinie organizacji pozarządowych i przedsiębiorców.
- dane branżowe i eksperckie – opracowania sektorowe – dotyczące np. energetyki, transportu, ochrony środowiska itp.

- dane geoprzestrzenne i analizy urbanistyczne – plan ogólny, plany miejscowe, analizy zmian struktury zabudowy i infrastruktury itp.

Sprawozdawczość i proponowany system monitoringu

Monitoring realizacji **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036** będzie prowadzony na podstawie wskaźników efektywności, skuteczności i oddziaływania poszczególnych działań. Zestaw wybranych wskaźników został przedstawiony w rozdziale 4. **Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia.** Każdy z zakładanych efektów został opisany jako mierzalny wskaźnik, umożliwiający bieżące monitorowanie oraz ocenę postępów i skuteczności podejmowanych w ramach Strategii działań.

Określona w niniejszej Strategii lista proponowanych wskaźników przyjętych na potrzeby monitoringu Strategii ma charakter otwarty, co oznacza, że w toku ewaluacji mogą być wprowadzane nowe wskaźniki dostosowane do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych oraz dostępności danych.

System monitoringu będzie oparty na sporządzanym co roku Raporcie o stanie gminy, który zawierać będzie również ocenę stopnia realizacji celów i kierunków działań określonych **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036**. W ramach raportu analizowane będą kluczowe wskaźniki oraz wpływ podejmowanych działań na rozwój społeczno-gospodarczy Gminy. Dane do raportu będą pochodzić z informacji przekazywanych przez jednostki struktury organizacyjnej Urzędu Gminy realizujące konkretne zadania, jednostki organizacyjne czy organizacje pozarządowe.

Raport o stanie Gminy będzie przedkładany Wójtowi Gminy Skomlin, a następnie Radzie Gminy Skomlin.

Mechanizmy aktualizacji Strategii

W celu umożliwienia skutecznego dostosowywania **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036** do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych, a także uwarunkowań zewnętrznych, przyjęte zostaną następujące mechanizmy:

- przegląd Strategii realizowany co dwa lata – prowadzony przez Zespół ds. Wdrażania Strategii w ramach roboczych spotkań.
- procedura aktualizacji Strategii – w przypadku istotnych zmian społeczno-ekonomicznych (np. nowych regulacji prawnych, kryzysów gospodarczych, zmian demograficznych) Strategia może zostać poddana aktualizacji. Wniosek o aktualizację będzie wynikał z ustaleń Zespołu ds. Monitoringu i Ewaluacji Strategii i zostanie przekazany do Wójta Gminy Skomlin oraz Rady Gminy Skomlin, którzy podejmą decyzję o konieczności aktualizacji dokumentu.
- elastyczny charakter dokumentu – Strategia jest dokumentem, zawierającym otwarty katalog działań, który może być rozszerzony o nowe zadania, zgodnie z przyjętymi w niej celami i kierunkami rozwoju. Mogą one zostać wdrożone w zależności od dostępności środków finansowych oraz pojawiających się potrzeb społecznych i gospodarczych.

System monitorowania i ewaluacji **Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036** ma kluczowe znaczenie dla skutecznego zarządzania procesem jej wdrażania. Przejrzyste

zasady raportowania, bieżąca analiza wskaźników oraz możliwość elastycznego dostosowywania strategii do zmieniających się warunków pozwolą na skuteczną realizację celów rozwojowych Gminy i optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów.

CZĘŚĆ V

WYKAZ TABEL, RYSUNKÓW,
WYKRESÓW

12. WYKAZ TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW, ZAŁĄCZNIKÓW

12.1. WYKAZ WYKRESÓW

Wykres 1 - Zmiana liczby ludności w Gminie Skomlin w latach 2020-2024	11
Wykres 2 - Liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Skomlin	17
Wykres 3 – Wykres analizy SWOT	36

12.2. WYKAZ TABEL

Tabela 1 - Obiekty Wpisane do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków w Gminie Skomlin, stan na rok 2025	23
Tabela 2 - Potencjały rozwojowe Gminy Skomlin	29
Tabela 3 - Deficyty rozwojowe Gminy Skomlin	32
Tabela 4. Wykaz działań wskazanych przez Urząd Gminy Skomlin jako rekomendowane do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036	18
Tabela 5 - Oczekiwane rezultaty realizacji celów strategicznych określonych w Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036	19
Tabela 6 – Rekomendacje na poziomie gminnym wynikające z Audytu Krajobrazowego Województwa Łódzkiego dla krajobrazów priorytetowych na obszarze Gminy Skomlin	29
Tabela 7 - Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, w zasięgu których położona jest Gmina Skomlin	33
Tabela 8 - Stan Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, w zasięgu których położona jest Gmina Skomlin	33
Tabela 9 - Stan Jednolitych Części Wód Podziemnych, w zasięgu których położona jest Gmina Skomlin	35
Tabela 10 - Spójność celów Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036 z założeniami SRWŁ 2030.	66
Tabela 11 - Tabela 9 - Spójność celów Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036 z założeniami Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023 – 2030	68
Tabela 12 - Sposoby i źródła finansowania założeń Strategii Rozwoju Gminy Skomlin na lata 2026-2036	71
Tabela 13. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	76

12.3. WYKAZ RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie Gminy Skomlin na tle województwa łódzkiego i powiatu wieluńskiego	11
Rysunek 2 - Zagrożenie suszą rolniczą na terenie Gminy Skomlin	18
Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin - Struktura osadnicza wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych	27

Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin - System powiązań przyrodniczych.....	32
Rysunek 5. Uwarunkowania wodne Gminy Skomlin.....	36
Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin - Główne elementy sieci transportowej oraz infrastruktury technicznej i społecznej.	43
Rysunek 7. OSI Obszar Zielonej Gospodarki	44
Rysunek 8 - Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	47
Rysunek 9 - Struktura podmiotów uczestniczących w podejmowaniu i realizacji decyzji strategicznych.....	74

12.4.WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik graficzny nr 1:

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin
- Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Załącznik graficzny nr 2:

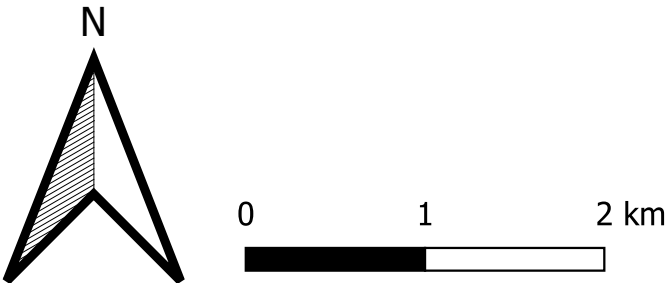
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin
– System powiązań przyrodniczych

Załącznik graficzny nr 3:

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin
– Główne elementy sieci transportowej oraz infrastruktury technicznej i społecznej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

OZNACZENIA

GLÓWNE ELEMENTY STRUKTURY PRZESTRZENNEJ I KOMUNIKACYJNEJ

- Granice administracyjne Gminy Skomlin
- Granice obrębów ewidencyjnych
- Granice gmin sąsiednich
- Drogi gminne
- Drogi powiatowe

STRUKTURA FUNKCJONALNA

- Strefa o dominującej funkcji usługowej
- Strefa o dominującej funkcji produkcyjnej przemysłowej logistycznej lub magazynowej
- Strefa o dominującej funkcji mieszkaniowej
- Strefa o dominującej funkcji rolniczej
- Wody powierzchniowe
- Strefa terenów leśnych i zadrzewionych

HIERARCHIA JEDNOSTEK OSADNICZYCH

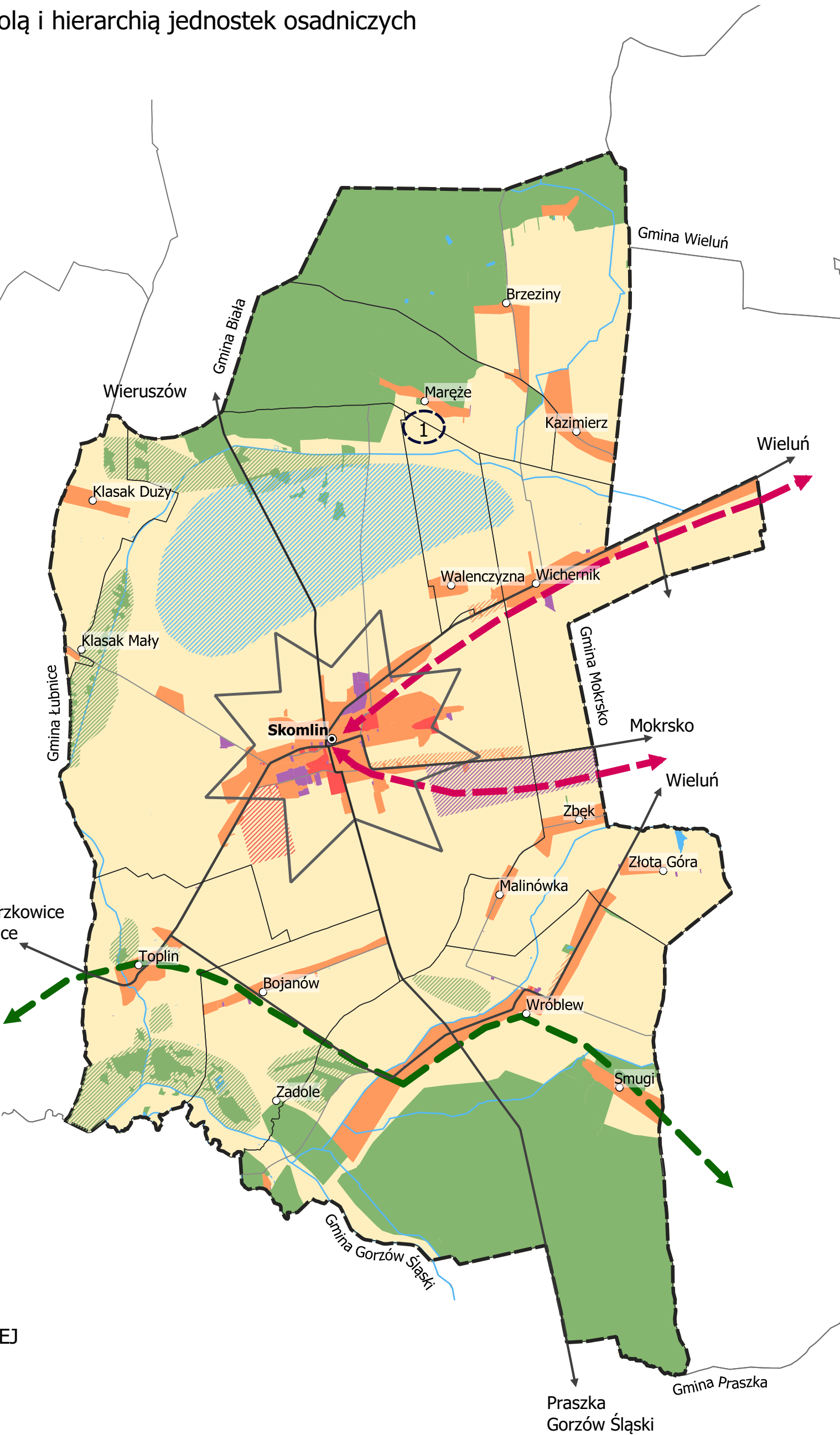
- Główny ośrodek lokalny
- Ośrodek pomocniczy

OBSZARY DO WERYFIKACJI PLANISTYCZNEJ POD KĄTEM MOŻLIWOŚCI ROZWOJU

- Zielonej energii
- Zabudowy mieszkaniowej
- Zabudowy usługowej
- Zabudowy przemysłowo-produkcyjnej
- Obszary wzmocnienia i utrzymania zalesień

STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU

- Oś rozwoju gospodarczo-społecznego
- Oś zielonego rozwoju

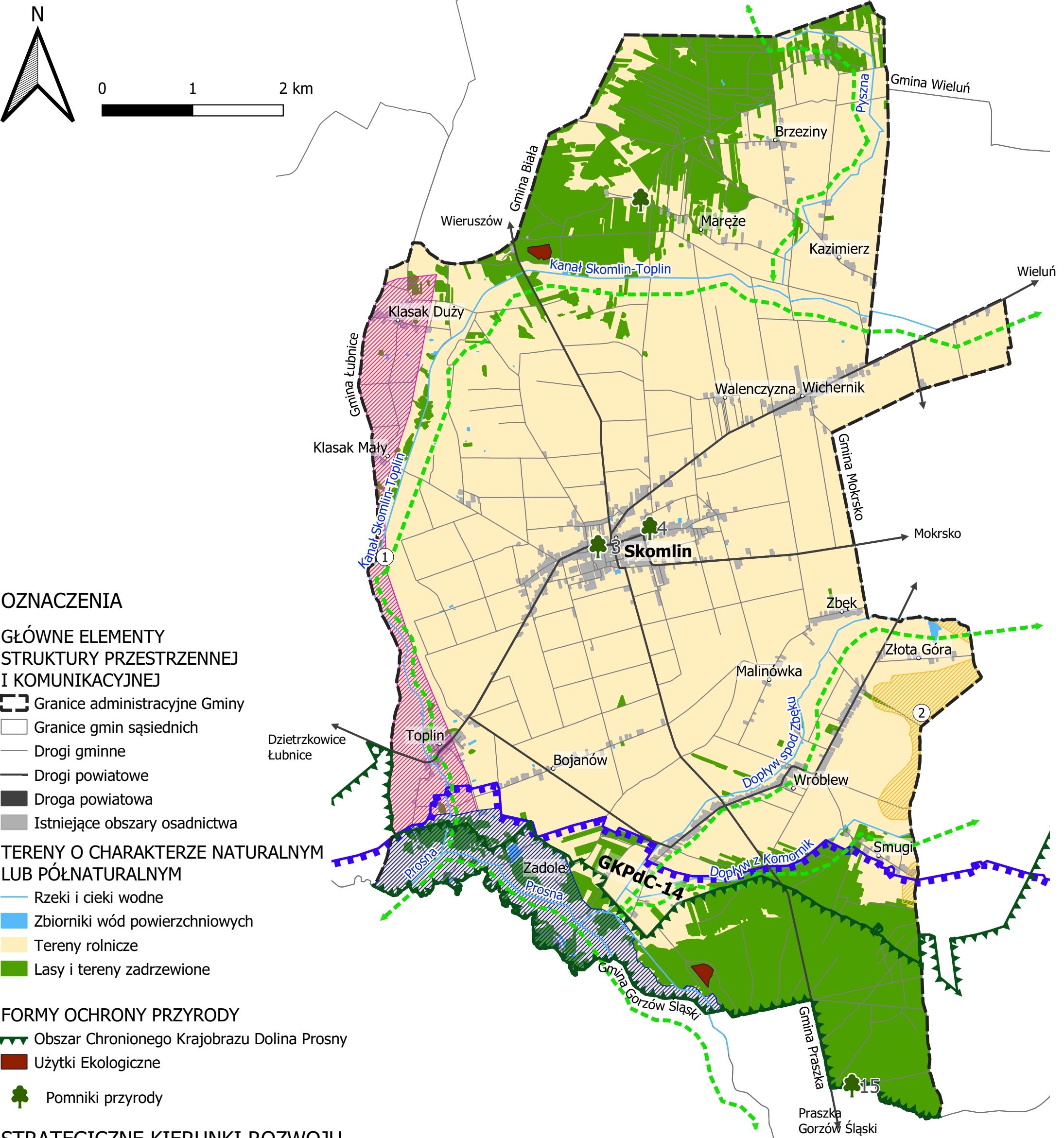

1 Obszary wymagające weryfikacji uwarunkowań planistycznych

OSI Obszar Aktywności i Integracji Społecznej Gminy Skomlin

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Skomlin

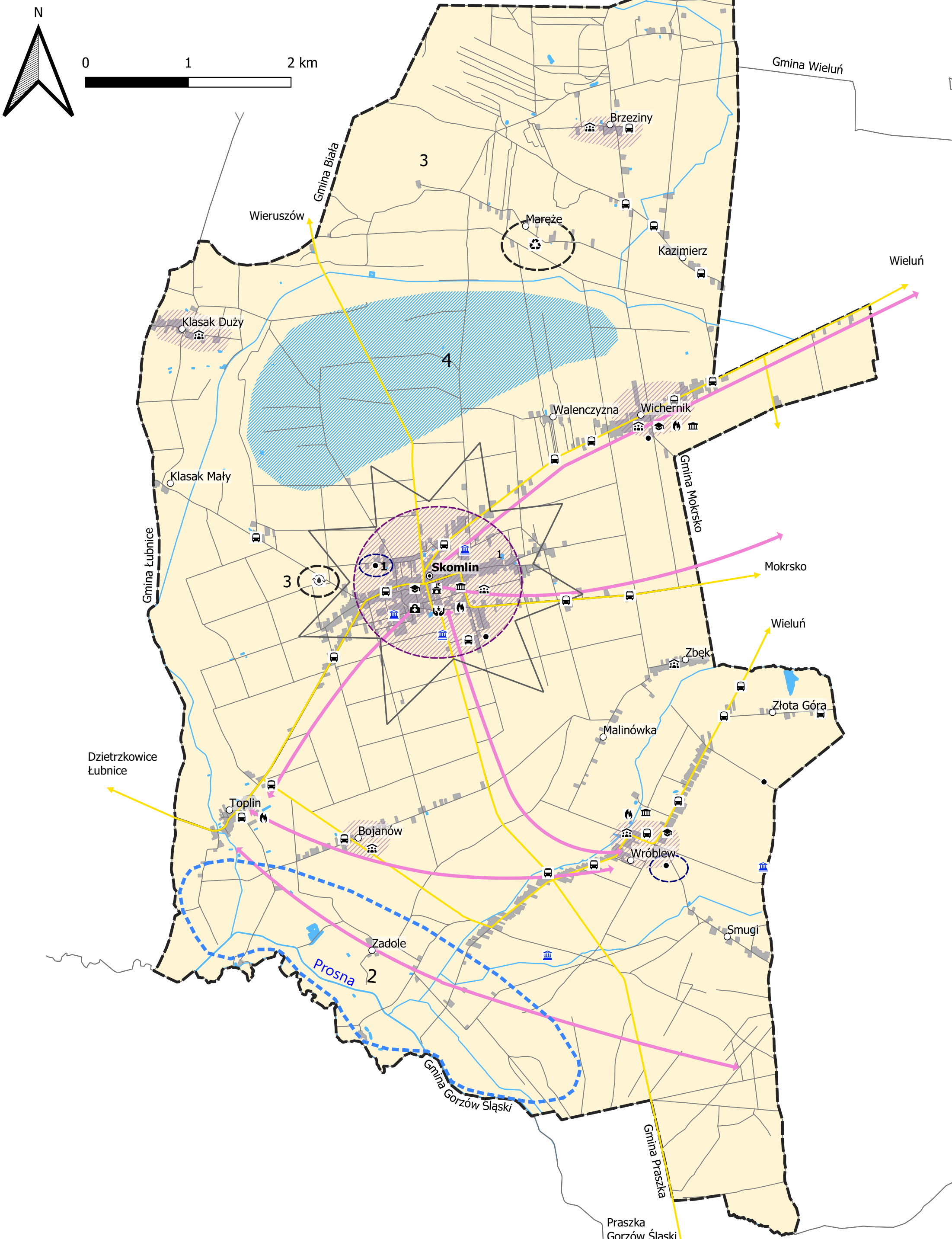
System powiązań przyrodniczych

* Zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Łódzkiego uchwalonym 15 kwietnia 2025 r. Uchwałą nr XIII/150/25 Sejmiku Województwa Łódzkiego

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY SKOMLIN

Główne elementy sieci transportowej oraz infrastruktury technicznej i społecznej

OZNACZENIA

GŁÓWNE ELEMENTY STRUKTURY PRZESTRZENNEJ

 Granice administracyjne Gminy Skomlin

 Granice Gmin sąsiednich

⊙ Główny ośrodek lokalny

○ Ośrodki pomocnicze

 Istniejąca zabudowa

 Rzeki i cieki wodne

 Wody powierzchniowe stojące

ELEMENTY ISTNIEJĄCEJ INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ

do utrzymania i rozwoju

 Drogi powiatowe

 Drogi gminne i wewnętrzne

 Przystanki autobusowe

ISTNIEJĄCE ELEMENTY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

do utrzymania i rozwoju

 Obiekty infrastruktury zagospodarowania odpadów

• Elementy infrastruktury zaopatrzenia w wodę

 Obiekty infrastruktury gospodarki ściekowej

ISTNIEJĄCE ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

do utrzymania i rozwoju

 Obiekty administracyjne

 Obiekty oświatowe i opieki nad dziećmi

 Obiekty ochrony zdrowia

 Obiekty kultury, sportu i rekreacji

 Obiekty wsparcia społecznego

 Obiekty bezpieczeństwa publicznego

 Zabytki

 Miejsca aktywności lokalnej

STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU

w zakresie rozwoju infrastruktury komunikacyjnej

 Proponowane kierunki wzmocnienia komunikacji rowerowej

W zakresie rozwoju infrastruktury technicznej

 1 Obszar wsparcia działań w zakresie zaopatrzenia w wodę

 2 Obszar wsparcia działań w zakresie budowy zbiorników retencyjnych

 3 Modernizacja obiektów infrastruktury technicznej

 4 Strefa rozwoju OZE

W zakresie rozwoju infrastruktury społecznej

 OSI Obszar Aktywności i Integracji Społecznej Gminy Skomlin

 Obszar wsparcia działań w zakresie ochrony i adaptacji zabytków

 Obszary do weryfikacji i analiz pod kątem możliwości realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych